

Utvecklande av tingsrättsnätverket

Remissammanställning

Utvecklande av tingsrättsnätverket

Remissammanställning

ISSN 1798-7105

ISBN 978-952-259-475-4

Helsingfors 2015

Publikationens namn	Utvecklande av tingsrättsnätverket Remissammanställning
Författare	Överinspektör Jennimari Huovinen
Publikationsseriens namn och löpande nummer	Justitieministeriets publikation Betänkanden och utlåtanden 46/2015
Ärendenummer	OM 17/31/2014
<i>ISSN elektronisk publikation</i>	1798-7105
ISBN elektronisk publikation	978-952-259-475-4
URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-475-4
Publikationens språk	svenska
Publikationens övriga språkversioner	finska
Distribution	www.oikeusministerio.fi
Ämnes- och nyckelord	tingsrätt, tingsrättsnätverket, tingsrätternas verksamhetsställen, domkretsar

Sammanfattning/referat

Justitieministeriet skickade den 8 april 2015 en begäran om yttrande beträffande arbetsgruppsbetänkandet "Utvecklande av tingsrättsnätverket" (Betänkanden och utlåtanden 14/2015, på svenska 31/2015) till totalt 300 myndigheter och samfund. Till Justitieministeriet inkom 214 yttranden, av vilka 144 var från städer och kommuner inom domkretsarna för de tingsrätter som reformen gäller. En del av remissinstanserna lämnade in ett gemensamt yttrande. Därtill meddelade högsta domstolen, inrikesministeriet och riksdagens justitieombudsman att de inte har något att yttra i ärendet.

Detta sammandrag innehåller ett referat av arbetsgruppens viktigaste förslag, argumenten för och emot reformen samt remissinstansernas allmänna och detaljerade bedömningar. De detaljerade ställningstagandena har registrerats med beaktande av den föreslagna domkretsindelningen.

KUVAILEHTI
8.9.2015

Julkaisija
Oikeusministeriö

Julkaisun nimi	Käräjäoikeusverkoston kehittäminen. Lausuntotiivistelmä
Tekijät	Ylitarkastaja Jennimari Huovinen
Sarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu Mietintöjä ja lausuntoja 46/2015
Asianumero	OM 17/31/2014
ISSN verkkojulkaisu	1798-7105
ISBN verkkojulkaisu	978-952-259-475-4
URN-tunnus	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-475-4
Kieli	ruotsi
Julkaisun muut kieliversiot	suomi
Julkaisun jakelu	http://www.oikeusministerio.fi/fi/index.html
Asia- ja avainsanat	käräjäoikeus, käräjäoikeusverkosto, käräjäoikeuksien toimipaikat, tuomiopiirit

Tiivistelmä

Oikeusministeriö pyysi 8.4.2015 lausuntoa virkamiestyöryhmän mietinnöstä "Käräjäoikeusverkoston kehittäminen" (Mietintöjä ja lausuntoja 14/2015, ruotsiksi 31/2015) yhteensä noin 300 viranomaiselta ja yhteisöltä. Oikeusministeriöön saapui 214 lausuntoa, joista 144 oli uudistuksen kohteena olevien käräjäoikeuksien tuomiopiirien kaupunkien ja kuntien antamia. Osa lausunnoista oli yhteisiä. Lisäksi korkein oikeus, sisäministeriö ja eduskunnan oikeusasiamies ilmoittivat, että eivät anna asiassa lausuntoa.

Tämä lausuntotiivistelmä sisältää yhteenvedon työryhmän keskeisistä ehdotuksista, uudistuksen puolesta ja sitä vastaan puhuvista argumenteista sekä lausunnonantajien yleisistä ja yksi tyiskohtaisemmista arvioista. Yksi tyiskohtaiset kannanotot on kirjattu työryhmän ehdottamaa käräjäoikeuspiirijakoa noudattaen.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	9
1.1	Allmänt	9
1.2	Arbetsgruppens centrala förslag.....	10
1.2.1	Förslagets utgångspunkter och mål	10
1.2.2	Arbetsgruppens förslag till tingsrätternas domkretsar och verksamhetsställen.....	11
1.2.3	Avvikande mening	12
1.3	Begärda yttranden om betänkandet	13
2	REMISSAMMANSTÄLLNING	15
2.1	Allmänt	15
2.2	Det huvudsakliga innehållet i responsen.....	15
2.3	Framförda argument som talar för och emot reformen	16
2.3.1	Allmänt	16
2.3.2	Tidpunkten för reformen och förhållandet till övriga reformer.....	17
2.3.3	Konsekvensbedömning	17
2.3.4	Tillgodoseendet av rättsskyddet och medborgarnas jämlikhet.....	18
2.3.5	Längre resor för att sköta ärenden och distanstjänster	18
2.3.6	Konsekvenser för övriga rättsliga tjänster och andra regionala konsekvenser.....	19
2.3.7	Domstolens storlek och verksamhet på flera platser.....	19
2.3.8	Säkerhetsnivån vid verksamhetsställena och ICT-investeringar	20
2.3.9	Konsekvenser för verksamheten och personalen	20
2.4	Ställningstaganden om arbetsgruppens betänkande och förslag.....	21
2.4.1	Betänkandets utgångspunkter och mål	21
2.4.2	Modellen för tingsrätternas domkretsar och verksamhetsställen	22
2.4.3	Tillgodoseende av de språkliga rättigheterna.....	23
2.4.4	Domkretsarna och koncentrerade grupper av ärenden.....	24
3	ALLMÄNNA STÄLLNINGSTAGANDEN OM ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG.....	26
3.1	Allmänna domstolar	26
3.1.1	Hovrätterna	26
3.1.2	Tingsrätterna	29
3.2	Ministerierna, laglighetsövervakarna och statens revisionsverk.....	30
3.3	De centrala ämbetsverken, direktörerna för rättshjälpsväsendet och vissa andra ämbetsverk.....	32
3.3.1	De centrala ämbetsverken	32
3.3.2	Direktörer för rättshjälpsverksamheten	34
3.3.3	Vissa ämbetsverk	35
3.4	Förbund som företräder personalen och intressentgrupperna	36
3.5	Kommunförbundet och landskapsförbunden	41
3.6	Städer och kommuner	45
4	ENSKILDA STÄLLNINGSTAGANDEN ENLIGT TINGSRÄTTERNAS DOMSTOLSKRETSAR.....	46
4.1	Ålands tingsrätt	46
4.2	Helsingfors tingsrätt	46
4.3	Tavastlands tingsrätt	47
4.4	Östra Finlands tingsrätt	51
4.5	Östra Nylands tingsrätt	57
4.6	Sydöstra Finlands tingsrätt.....	61
4.7	Mellersta Finlands tingsrätt	63
4.8	Lapplands tingsrätt	64
4.9	Västra Nylands tingsrätt	68
4.10	Uleåborgs tingsrätt	70
4.11	Birkalands tingsrätt	73
4.12	Österbottens tingsrätt	74

4.13	Satakunta tingsrätt	80
4.14	Egentliga Finlands tingsrätt	81
	BILAGA 1: BEGÄRAN OM YTTRANDE	82
	BILAGA 2: REMISSINSTANSER	86

1 INLEDNING

1.1 Allmänt

Justitieministeriet tillsatte den 28 oktober 2014 en tjänstemannaarbetsgrupp som hade till uppgift att utarbeta ett förslag till det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket (JM 17/31/2014). Betänkandet skulle överlämnas till justitieministeriet senast den 28 februari 2015. Arbetsgruppens namn blev *Arbetsgruppen för utvecklande av tingsrättsnätverket*. Syftet med arbetsgruppens arbete var att ta fram information för de kommande regeringsförhandlingarna.

I enlighet med sitt uppdrag skulle arbetsgruppen utarbeta ett förslag till reform av tingsrättsnätverket så att rättskipningens kvalitet och rättsskyddet också i fortsättningen håller en hög nivå under de aktuella ekonomiska ramvillkoren. Arbetsgruppen skulle också beakta språkliga rättigheter, medborgarperspektivet och geografiska synpunkter.

Arbetsgruppen hade till uppgift att göra en utvärdering om antalet tingsrätter och deras placeringar ur flera synvinklar. Bland annat skulle placeringen av andra aktörer inom rättsvården beaktas. Enligt uppdraget stärker placering av tingsrätter i områden där det sedan tidigare finns andra aktörer inom rättsvården förutsättningarna för en högklassig rättskipning och kostnadseffektiv verksamhet samt möjliggör synergieffekter vad gäller lokaler, säkerhet, utbildning, fördjupat specialkunnande och olika stödfunktioner. Med tanke på medborgarnas rättsskydd förutsätts dock att tingsrättsnätverket geografiskt sett ska vara tillräckligt täckande. Utan vägande skäl skulle tingsrätternas kanslifunktioner eller sammanträden enligt uppdraget inte fördelas på olika verksamhetsställen.

I prövningen av tingsrätternas domkretsar skulle planerna om att öka användningen av videoinspelning i hovrätten och möjligheterna att sköta ärenden elektroniskt, via videokonferenser eller med hjälp av annan modern teknologi beaktas.

Enligt lagen om landskapsindelning ska den administrativa områdesfördelningen mellan statliga myndigheter grunda sig på landskapsindelningen. I utredningen skulle tingsrätternas domkretsar också granskas med tanke på indelningens operativa ändamålsenlighet bland annat genom att beakta indelningen av åklagarnas och polisens verksamhetsområden. Av grundad anledning kunde man avvika från landskapsgränserna. Med grundad anledning avses bland annat skäl som hänför sig till trafik, kultur eller språk.

Arbetsgruppen skulle bedöma den strukturella reformens kostnadsbesparingar och personalkonsekvenser. I bedömningen av tingsrätternas behov av lokaler skulle arbetsgruppen iaktta statens lokalstrategi och lokalkonceptet för justitieministeriets förvaltningsområde.

I arbetet skulle arbetsgruppen dessutom bedöma behovet av tingsrätternas kanslier och sammanträdesplatser.

Arbetsgruppens betänkande [Utvecklande av tingsrättsnätverket \(Betänkanden och utlåtanden 31/2015\)](#) har publicerats 16.3.2015¹.

1.2 Arbetsgruppens centrala förslag

1.2.1 Förslagets utgångspunkter och mål

Arbetsgruppen har i sin bedömning beaktat möjligheten till att summariska ärenden överförs från tingsrätterna till utsökningsväsendet eller koncentreras till några tingsrätter på det sätt som föreslås i utredningsmännens rapport (Utredningar och anvisningar 52/2014), som överlämnades till justitieministeriet den 23 oktober 2014. Detta skulle ha en avsevärd betydelse för antalet ärenden i tingsrätterna och tingsrätternas behov av personal i framtiden. Effekten av andra anhängiga projekt som syftar till att minska antalet ärenden skulle inte vara lika betydande. Enligt arbetsgruppens syn är förslaget emellertid inte beroende av hur behandlingen av summariska ärenden eller till exempel trafikbrott ordnas i framtiden.

Arbetsgruppen ansåg att en ytterligare utgångspunkt var att de elektroniska tjänsterna vid tingsrätterna kommer att öka i och med projektet för att utveckla åklagarväsendets och de allmänna domstolarnas ärende- och dokumenthantering (AIPA). Arbetsgruppen ansåg att det är viktigt att även användningen av videokonferenser ökas i enlighet med videokonferensarbetsgruppens förslag också till den del som dessa inte ännu genomförts. Vid utrustandet av tingsrätternas verksamhetsställen ska man i framtiden även beakta möjligheterna till videoinspelning. Arbetsgruppen ansåg att det är motiverat att utredningen av även detta projekt startar så snabbt som möjligt.

I sin bedömning fäste arbetsgruppen även vikt vid säkerheten i tingsrätternas lokaler. En utgångspunkt ansågs vara att samtliga verksamhetsställen som lämnas kvar efter reformen ska förses med tillräcklig säkerhetsutrustning.

Arbetsgruppen beaktade också förslaget i programmet för reform av rättsvården, enligt vilket framtiden för nämndemannasystemet borde utredas. Bevarandet av systemet skulle dock inte utgöra ett hinder för att genomföra det föreslagna tingsrättsnätverket.

Arbetsgruppens mål var att stärka tingsrätternas struktur så att tillgången till rättskydd och kvaliteten i rättskipningen kan tryggas i en föränderlig verksamhetsmiljö även i framtiden. Detta förutsätter att tingsrätterna är tillräckligt stora.

---

¹ Se den finskspråkiga versionen: [Käräjäoikeusverkoston kehittäminen \(Mietintöjä ja lausuntoja 14/2015\)](#)

Arbetsgruppens mål var att stärka tingsrätterna genom att bilda större administrativa enheter, där arbetsmängden och resurserna kan fördelas effektivare och jämnare än för närvarande. Enligt arbetsgruppens uppfattning skulle en utspridning av verksamheter till flera verksamhetsställen inte utgöra ett hinder för en bra och effektiv verksamhet vid tingsrätten. Detta medför dock utmaningar för både ledningen och personalen. Av denna anledning borde särskild vikt fästas vid ledningen och vid personalens välbefinnande när reformen genomförs.

Arbetsgruppens mål var att bilda tingsrätter av jämnare storlek än för närvarande. Arbetsgruppen strävade på så sätt efter att bilda sådana tingsrätter att befolkningsmängden inom tingsrätternas domkretsar, och därigenom antalet ärenden, skulle fördelas jämnare mellan tingsrätterna än för närvarande. Även domarnas specialkunnande skulle kunna utnyttjas på ett större geografiskt område än för närvarande.

Arbetsgruppen strävade efter att placera domstolarna och deras verksamhetsställen på ett sätt som tryggar tillgången till rättsskydd med hänsyn till geografiska avstånd och befolkningskoncentrationerna. Syftet var således att placera domstolarna inom de områden där det största behovet av dem finns och där de kan nås inom skälig tid och med skäliga kostnader. Domstolstjänster behövs mest där befolkningsmängden är störst. Befolkningen har koncentrerats och kommer i framtiden att koncentreras till landets södra delar. Målet var dock att bilda ett tingsrättsnätverk som geografiskt sett är tillräckligt täckande. Eftersom betydelsen av geografisk täckning redan minskat till följd av att det personliga uträttandet av ärenden minskat och kommer att minska ytterligare till följd av möjligheten att uträtta ärenden elektroniskt och med videokonferensförbindelser, var målet att ytterligare koncentrera funktionerna. Målet var dock att trygga nätverkets geografiska täckning med ett tillräckligt antal verksamhetsställen.

Ett ytterligare mål för arbetsgruppen var att tydliggöra domkretsindelningen och koncentrera kunnandet även i de grupper av ärenden som koncentrerats till vissa tingsrätter.

Arbetsgruppen strävade också efter att se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses trots att sammanslagningen av domstolar och utvidgningen av domkretsarna kunde ändra språkförhållandena inom vissa domkretsar. Arbetsgruppen ansåg att både den finsk- och svenskspråkiga befolkningens rättigheter i fortsättningen kan tryggas genom att tillsätta ett tillräckligt antal språkdomartjänster i tingsrätterna. Även den samiska befolkningens språkliga rättigheter skulle tryggas.

1.2.2 Arbetsgruppens förslag till tingsrätternas domkretsar och verksamhetsställen

Tingsrättsnätverket bedömdes som en helhet, och därför föreslog arbetsgruppen ändringar för nästan alla tingsrätters domkretsar eller verksamhetsställen. Undantaget till detta utgjordes av Ålands, Helsingfors, Mellersta Finlands, Birkalands, Satakunta och Egentliga Finlands tingsrätter, vars domkretsar skulle förbli oförändrade.

Arbetsgruppen föreslog två olika modeller för det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket. Arbetsgruppen har inte ställt modellerna i prioritetsordning.

Utgångspunkten i den ena modellen var en sammanslagning av tingsrätter med mindre antal ärenden och mindre antal anställda samt vissa andra tingsrätter. Enligt modellen skulle det finnas 17 tingsrätter.

Den andra modellen skulle i stor utsträckning svara mot polisens och åklagarväsendets verksamhetsområden. Inom vissa polis- och åklagardistrikt verkar fortfarande fler än en tingsrätt. Enligt modellen skulle det finnas 14 tingsrätter.

Bägge modeller skulle följa landskapsindelningen med undantag för Pyttis kommun, som av språkliga anledningar även i fortsättningen skulle höra till Östra Nylands tingsrätts domkrets. Antalet verksamhetsställen och deras placering skulle vara samma i bägge modeller.

Arbetsgruppen föreslog även att domkretsindelningen för grupper av ärenden som behandlats av vissa tingsrätter ska justeras. Enligt förslaget skulle antalet tingsrätter som behandlar sjörätts-, jordrätts-, utskökningsbesvärs-, företagssanerings-, grupp-talans- och militära rättegångsärenden minskas från det nuvarande.

Arbetsgruppen föreslog att antalet verksamhetsställen för tingsrätter minskas från det nuvarande 57 till 33. Förutom 17 eller 14 administrativa kanslier föreslås 7 eller 10 andra kanslier för tingsrätterna. Därutöver skulle det finnas sammanträdesplatser på 9 orter.

Nedläggning av tingsrätter eller kanslier föreslås för 12 orter. Tre av dessa orter har ett administrativt kansli för en tingsrätt. Av övriga kanslier skulle de fem som bevarades i reformen från år 2010 och de fyra vars verksamhet fortsattes under övergångsperioden vara föremål för nedläggning. En sammanträdesplats skulle dock bevaras på en del av dessa orter.

De nedläggningar som redan inletts skulle genomföras så som planerat.

Arbetsgruppen föreslog att största delen av de nuvarande sammanträdesplatserna läggs ned, eftersom deras användningsgrad är låg, säkerheten är bristfällig och den krävda tekniska utrustningsnivån förutsätter stora investeringar i förhållande till användningsbehovet. Det föreslogs att sammanträdesplatser bevaras främst i Lapp-land, där behovet är störst på grund av de långa avstånden.

1.2.3 Avvikande mening

Regeringsråd Ahti Penttinen, medlem av arbetsgruppen, lämnade följande avvikande mening i betänkandet:

1) Han ansåg att en bättre lösning än arbetsgruppens förslag om Östra Nylands tingsrätt för att ordna domkretsarna för dessa tingsrätter är att de nuvarande tingsrätterna i Hyvinge och Tusby jämte de kommuner som hör till dem bildar Mellersta Nylands tingsrätt med Hyvinge som kansliort. Riihimäki, Loppis och Hausjärvi ligger i landskapet Egentliga Tavastland och utgör en pendlingsregion tillsammans med Hyvinge och andra kommuner i mellersta Nyland. Landskapsgränsen har ingen större betydelse. Domkretsen blir förenlig med verksamhetsområdet för Mellersta Nylands rättshjälpsbyrå. Befolkningsunderlaget för den nya tingsrätten i mellersta Nyland skulle vara 272 503 invånare. I fråga om befolkningsunderlag placerar sig tingsrätten

på tionde plats av totalt 18 tingsrätter och den är av samma storleksklass som Mellersta Finlands tingsrätt. I allmänhet är produktiviteten och den ekonomiska lönsamheten bättre i mellanstora tingsrätter än i stora och små tingsrätter. En tingsrätt med ett kansli är bättre än en tingsrätt med flera kanslier när det gäller ledning och kostnadseffektiv verksamhet. Det är inte något problem att ordna kanslifunktioner och sammanträden för Mellersta Nylands nya tingsrätt i ämbetshuset i Hyvinge. Den nuvarande personalen vid Tusby tingsrätt kan enkelt placeras i lokalerna i Hyvinge. Nya, lämpliga och säkra lokaler togs i bruk hösten 2013. Vanda tingsrätt och nuvarande Östra Nylands tingsrätt föreslås bilda en ny tingsrätt i Östra Nyland. Den nya tingsrättens befolkningsunderlag skulle uppgå till 309 149 personer, vilket också överstiger tingsrätternas genomsnittliga folkmängd.

2) I motsats till arbetsgruppens förslag om en modell med 14 tingsrätter ansåg Penttinen att de nuvarande tingsrätterna i Norra Savolax, med ett befolkningsunderlag på 248 430 personer, Södra Savolax med ett befolkningsunderlag på 152 518 personer och Norra Karelen med ett befolkningsunderlag på 165 445 personer, är tillräckligt stora för att uppnå en kostnadseffektiv verksamhet. Var och en av dessa tingsrätter är även geografiskt sett stora. I modellen med 14 tingsrätter skulle den föreslagna tingsrätten i Östra Finland ha ett befolkningsunderlag på 566 393 personer och således vara den näst största i landet efter Helsingfors tingsrätt. Östra Finlands tingsrätt vore också geografiskt sett näst störst i Finland efter Lapplands tingsrätt. En sammanslagning enligt förslaget skulle inte vara motiverad.

På samma sätt ansåg han att det i detta skede inte är motiverat att slå samman Södra Österbottens tingsrätt, Österbottens tingsrätt och Mellersta Österbottens tingsrätt till Österbottens tingsrätt, vars befolkningsunderlag skulle vara 443 038 personer. Södra Österbottens tingsrätt, med ett befolkningsunderlag på 193 977 personer, är tillräckligt stor med tanke på verksamheten. Mellersta Österbottens tingsrätt, med ett befolkningsunderlag på 68 677 personer, är liten med tanke på verksamheten, och därför är det motiverat att slå samman den med Österbottens tingsrätt, vars befolkningsunderlag skulle vara 249 061 personer.

Penttinen ansåg att det var motiverat att minskningen av antalet tingsrätter i det arrangemang som nu bereds skulle begränsas till att antalet tingsrätter blir 18 i stället för nuvarande 27.

1.3 Begärda yttranden om betänkandet

Justitieministeriet begärde ett yttrande om arbetsgruppens betänkande av 298 olika instanser. Utöver de allmänna domstolarna begärdes ett yttrande av 37 olika myndigheter eller samfund, såsom vissa ministerier, laglighetsövervakare, centrala ämbetsverk och förbund som företräder personal och intressentgrupper. Ett yttrande begärdes också av Kommunförbundet, landskapsförbunden och de sammanlagt 209 städer och kommuner som hör till de tingsrätters domkretsar som omfattas av förändringen. Följaktligen begärdes yttranden om arbetsgruppens betänkande enbart av de städer och kommuner som hör till de tingsrätters domkretsar som var föremål för förändringar. Följaktligen begärdes inte alls något yttrande av städerna eller kommunerna inom domkretsarna för Ålands, Helsingfors, Mellersta Finlands, Birkalands, Satakunta eller Egentliga Finlands tingsrätter.

Yttranden togs emot av 214 remissinstanser, av vilka 144 gavs av städer eller kommuner i de tingsrätters domkretsar som var föremål för reformen. En del av yttrandena var gemensamma.

Högsta domstolen, inrikesministeriet och riksdagens justitieombudsman meddelade att de inte ger något yttrande i ärendet.

Begäran om yttrande och remissinstanserna framgår av bilagorna (se bilagorna 1–2).

2 REMISSAMMANSTÄLLNING

2.1 Allmänt

Målet med denna remissammanställning har varit att referera de yttranden om utvecklandet av tingsrättsnätverket vilka getts av över 200 remissinstanser. Den presenterar remissinstansernas ställningstaganden i huvudsak översiktligt. Uppmärksamhet har riktats särskilt mot remissinstansernas huvudsakliga ställningstaganden om reformens nödvändighet, dess för- och nackdelar samt de omständigheter som kräver granskning i en eventuell fortsatt beredning. Närmare ställningstaganden finns i yttrandena, som kan läsas till exempel i [statsrådets projektregister](#).

2.2 Det huvudsakliga innehållet i responsen

Många remissinstanser tog endast ställning till frågor som gäller det egna ämbetsverket eller det egna samfundet eller egna intressentgrupper. Målen med reformen ansågs dock i huvudsak vara värda att godkännas, även om en strukturreform i sig inte sågs som nödvändig.

Av remissinstanserna motsätter sig över hälften (cirka 60 %) reformen. De instanser som i störst utsträckning var föremål för sammanslagningar av tingsrätter eller nedläggningar av verksamhetsställen förhöll sig mest kritiskt till reformen. De remissinstanser som motsatte sig reformen ansåg att det inte finns något behov av att minska antalet tingsrätter och verksamhetsställen, eftersom det inte finns problem i kvaliteten i deras verksamhet eller avgöranden. Å andra sidan förstod flera remissinstanser den svåra situationen vad gäller statsekonomi och trycket på att spara.

Reformen hade mest understöd bland ministerierna, laglighetsövervakarna och de centrala ämbetsverken. Största delen av dessa ansåg att reformen och dess mål är värda att understödjas. Dessa remissinstanser underströk bland annat det faktum att reformen av tingsrättsnätverket inte enbart är ett sparprojekt, utan att uppmärksamhet också ska riktas särskilt mot kvaliteten i rättskipningen och utvecklandet av personalen och arbetsmetoderna.

Alla 27 tingsrätter gav ett yttrande om arbetsgruppens förslag. Även om flera tingsrätter som omfattas av förslag om sammanslagning motsätter sig reformförslaget, rådde kraftigt delade meningar om förslaget bland tingsrätterna. Cirka hälften (13) av tingsrätterna understöder reformen åtminstone delvis. De sex tingsrätter vars domkretsar inte var föremål för ändringar var mest positivt inställda till reformen av tingsrätternas struktur (*Ålands, Helsingfors, Mellersta Finlands, Birkalands, Satakunta och Egentliga Finlands tingsrätter*). Å andra sidan ser inte Egentliga Finlands tingsrätt något behov av reducera nätverket på ett så omfattande sätt som föreslås i betänkandet. Förutom dessa anser sju av de tingsrätter som är föremål för reform (*Esbo, Östra Nylands, Egentliga Tavastlands, Kemi-Torneå, Lapplands, Uleåborgs och Österbottens tingsrätt*) att det i sig är motiverat att minska antalet tingsrätter, även om en del inte godkänner arbetsgruppens förslag till alla delar.

En del av de tingsrätter som är föremål för reformförslaget och de landskap, städer och kommuner i vilka eller i vars närområden det föreslås att ett verksamhetsställe för en tingsrätt läggs ned motsätter sig reformen i högsta grad. Reformen har mött mest motstånd i Östra och Sydöstra Finland, där det upplevdes att många andra regionala reformer inom statsförvaltningen kraftigt riktade sig mot regionen. Också i Nyland har man förhållit sig kritiskt till reformen. Särskild uppmärksamhet har riktats mot tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna och invånarnas pendlingsregioner och rutter för att sköta ärenden.

Av de fem hovrätterna understöder två arbetsgruppens förslag, medan två förhåller sig reserverat till dessa och en motsätter sig förslagen. En del av de hovrätter som gett ett yttrande har bland annat understrukt vikten av att utreda konsekvenserna av reformen från år 2010. De hovrätter som förhållit sig mest kritiskt till förslagen kritiserar arbetsgruppens kalkyler av de fördelar som kan uppnås med reformen och dess kostnadskonsekvenser. Hovrätterna kritiserar också det faktum att konsekvenserna för hovrättskretsarna inte utretts. Av hovrätterna förhåller sig *Helsingfors och Östra Finlands hovrätter* mest positivt till reformen. De understöder arbetsgruppens förslag om en modell med 17 hovrätter. Helsingfors hovrätt har ansett att modellen med 14 tingsrätter är värd att understödvas. Också *Åbo och Vasa hovrätter* anser att det är möjligt att genomföra en modell med 17 tingsrätter om åtgärder vidtas för att förnya tingsrätternas strukturer. *Rovaniemi hovrätt* motsätter sig däremot reformen åtminstone i den föreslagna omfattningen.

Av de förbund som företräder personalen och intressentgrupperna förhåller sig till exempel *Finlands Domareförbund rf*, *Finlands Juristförbund rf* och *Personalföreningen vid Justitieförvaltningen PJF rf* relativt kritiskt till reformen. De har en oro särskilt för personalens ställning och nedgången i servicenivån för medborgarna på de orter där ett verksamhetsställe för tingsrätten skulle läggas ned. En del av förbunden anser dock att till exempel de förslag som syftar till att förbättra verksamhetsställets säkerhet och arbetsredskap är positiva. Vikten av samarbete har understrukt i hög grad.

2.3 Framförda argument som talar för och emot reformen

2.3.1 Allmänt

Remissinstanserna anser att fördelarna och nackdelarna av reformen utgörs av samma omständigheter som uppmärksammades av arbetsgruppen. De ledde också till relativt kraftigt delade åsikter bland remissinstanserna. Det har ansetts att fördelarna med reformen är att resursfördelningen och verksamheten effektiviseras, att de elektroniska tjänsterna utökas och att kvaliteten i rättskipningen förbättras. Det har bedömts att nackdelarna med reformen i synnerhet är att resorna för att sköta ärenden förlängs och att tillgången till rättsskyddet och övriga juridiska tjänster eventuellt försämras. Uppmärksamhet riktades också mot tidpunkten för reformen och bedömningen av dess konsekvenser.

Nedan följer argument som lyfts fram i arbetsgruppens betänkande och i yttrandena, vilka setts dels som argument som talar för en reform, dels som argument som talar mot en reform.

2.3.2 Tidpunkten för reformen och förhållandet till övriga reformer

En del av remissinstanserna anser att tidpunkten för reformen är fel, eftersom reformen från år 2010 inte ännu slutförts till alla delar. Därtill har kritik riktats mot det faktum att konsekvenserna av reformen inte utretts på ett omfattande sätt. Det har ansetts att det utifrån den utvärderingsrapport som grundar sig på verksamhet vid tre tingsrätter inte är möjligt att dra långtgående slutsatser om reformens framgång.

En del anser att de uppskattningar som arbetsgruppen gjort om besparingarna och övriga konsekvenser av reformen från år 2010 inte är tillförlitliga. Därtill har det bedömts att eftersom övriga myndigheters funktioner koncentreras, borde deras kretsindelning inte ha en avgörande betydelse då tingsrättsnätverket utvärderas.

Dessutom har en del av remissinstanserna riktat uppmärksamhet mot det faktum att en tillfälligt dålig ekonomisk situation inte får leda till ändringar av domstolsväsendet vilka strider mot grundlagen. Domstolsväsendet är en del av statens kärnverksamhet, varför dess funktionsförmåga ska tryggas oberoende av den ekonomiska situationen. Det har ansetts att de besparingar som kan uppnås med reformen med tanke på statsfinanserna i sin helhet är så små att de inte kan motiveras med sparbehov.

I många yttranden understryks behovet av en helhetsbedömning, det vill säga att nätverkslösningar inte ska genomföras innan riktlinjer dragits upp om behandlingen av summariska och andra ostridiga ärenden, digitaliseringen av rättskipningen samt utökandet av användningen av videokonferenser och videoinspelningar. Också andra eventuella strukturella lösningar som gäller domstolsväsendet och övriga myndigheter borde vara utredda innan reformen genomförs. En del av remissinstanserna anser att det domstolsverk som eventuellt kommer att inrättas borde ges till uppgift att utvärdera tingsrättsnätverket.

2.3.3 Konsekvensbedömning

En del av remissinstanserna anser att det är nödvändigt att koncentrera funktionerna till allt färre tingsrätter såväl på grund av nedgången i antalet ärenden som trycket på att spara. På samma sätt som arbetsgruppen har det ansetts att den svåra ekonomiska situationen förutsätter åtgärder med vilka domstolsväsendets funktionsförmåga kan tryggas också i fortsättningen. Redan på grund av förändringarna i verksamhetsmiljön, nedgången i antalet kunder och de pågående projekten anses reformen vara motiverad. En del av remissinstanserna anser att reformen är nödvändig för att kunna trygga högklassig rättsskipning och högklassigt tillgodoseende av ett effektivt rättsskydd också i fortsättningen. I många yttranden understryks behovet av att utöka de elektroniska tjänsterna och det anses vara bra att tingsrätternas tjänster delvis kan tillhandahållas inom ramen för statens samservicepunkter.

Det anses vara bra att det med reformen är möjligt att utveckla kvaliteten i rättskipningen och domstolarnas verksamhet. Trots att en del av remissinstanserna godkänner utgångspunkterna för reformen, har det konstaterats att det är en utmaning att samordna sparåtgärder med kvalitet. Särskild uppmärksamhet borde riktas mot sättet att genomföra reformen, inklusive stödet till ledningen och personalen.

Kritik har också riktats mot att arbetsgruppen inte utrett totalkostnaderna av reformen på ett tillräckligt omfattande sätt. Enligt remissinstanserna borde arbetsgruppen nog-

grannare ha utrett omfattningen på de resekostnader som reformen orsakar för de berörda parterna, tingsrätternas personal och övriga myndigheter. Också de indirekta kostnader som orsakas för städerna och kommunerna på grund av nedläggningen av tingsrätternas verksamhetsställen borde ha utretts. Följaktligen behövs en totalekonomisk bedömning av reformens konsekvenser. En del av remissinstanserna anser dock att till exempel resekostnader på grund av längre resor för att sköta ärenden, investeringar i verksamhetsställen och eventuella olägenheter av verksamhet vid flera platser är nackdelar som är större än de besparingar som kan uppnås med reformen. I yttrandena understryks följaktligen nödvändigheten av en övergripande konsekvensbedömning i den fortsatta beredningen.

2.3.4 Tillgodoseendet av rättsskyddet och medborgarnas jämlikhet

De remissinstanser som understött reformen anser att reformen tryggar tillgodoseendet av ett högklassigt rättsskydd och högklassig rättsskipning. Detta har motiverats särskilt med det att reformen främjar en ännu jämnare och effektivare fördelning av knappa resurser. Det har ansetts att den förenklade förvaltningen och nedgången i lokalkostnader frigör resurser för domstolarnas kärnverksamhet, det vill säga rättsskipning. Reformen skulle skapa bättre förutsättningar för att utveckla specialkunnandet och ge möjlighet till att dra nytta av kunnandet i ett större geografiskt område än för närvarande. Det har bedömts att jämlikheten i rättsskipningen ökar eftersom ett minskat antal tingsrätter skulle öka enhetligheten i avgörandep Praxis och behandlingstiderna.

De remissinstanser som förhållit sig kritiskt till reformen anser å sin sida att reformen försämrar tillgången till rättstjänster och följaktligen äventyrar tillgodoseendet av rättsskyddet. Detta anses bero särskilt på att resorna för att sköta ärenden blir längre. Det har bedömts att medborgarna försätts i en olikvärdig ställning då domstolstjänster och följaktligen också övriga juridiska tjänster skulle minska särskilt på landsbygden. Det bedöms att reformen har skadliga konsekvenser också för verksamhetens effektivitet och att den följaktligen förlänger behandlingstiderna.

2.3.5 Längre resor för att sköta ärenden och distanstjänster

Det kan konstateras att det finns ett brett understöd för utökad användning av elektroniska tjänster och videokonferenser vid rättegångarna. Också de remissinstanser som motsatt sig strukturella reformer anser att det är viktigt att distanstjänster utvecklas. Därtill har det ansetts att utnyttjande av sådana tjänster är en förutsättning för att förnya tingsrättsstrukturen.

Det har konstaterats att utökad användning av elektroniska tjänster, videokonferenser och andra distanstjänster förbättrar tillgången till tjänster. De remissinstanser som förhöll sig positivt till reformen bedömde att utvecklandet av serviceverksamheten kompenserar den olägenhet som orsakas av de längre avstånden och håller nere kostnaderna. Remissinstanserna ansåg att det var motiverat att distanstjänsterna koncentreras till den offentliga förvaltningens samservicepunkter enligt det så kallade Kundenservice 2014-projektet.

Vad gäller nackdelarna av reformen har särskild uppmärksamhet riktats mot att resorna för att sköta ärenden förlängs. De längre avstånden ses som en utveckling som försämrar särskilt tillgången till rättstjänster. Så som redan konstaterats ovan, har det ansetts att längre avstånd äventyrar rättsskyddet och likabehandlingen av medborgarna. Det ansågs att distanstjänster inte helt undanröjer den olägenhet som orsakas av längre avstånd. En del av remissinstanserna understryker att alla ärenden inte kan behandlas med en fjärranslutning. En del förhåller sig också misstänksamt mot medborgarnas vilja och förmåga att använda distanstjänster. Följaktligen skulle längre avstånd leda till ökade rättegångskostnader. Därför har det ansetts att de kostnader som orsakas av reformen av tingsrättsnätverket delvis överförs till medborgarna i form av utökade resekostnader.

2.3.6 Konsekvenser för övriga rättsliga tjänster och andra regionala konsekvenser

Det har ansetts vara bra att starka rättscentrum bildas. Å andra sidan har det ansetts att koncentrereringen ytterligare försämrar situationen på de orter, som förlorat tjänster till följd av tidigare regionala reformer.

Det anses att en annan omständighet som talar emot en reform är att en konsekvens av reformen är att övriga juridiska tjänster minskar i områden där en tingsrätt eller ett verksamhetsställe skulle läggas ned. På ovan nämnda sätt har det upplevts att detta äventyrar likabehandlingen av medborgarna och ett effektivt tillgodoseende av rättsskyddet.

Det anses dock att reformen också har större regionala konsekvenser. Särskilt städerna och kommunerna anser att nedläggningen av verksamhetsställen minskar områdets attraktivitet som bostadsort. Nedläggning av tingsrätten på orten bedöms minska arbetsplatserna och ha negativa konsekvenser också för näringsverksamheten och den övriga servicenivån.

2.3.7 Domstolens storlek och verksamhet på flera platser

Många remissinstanser har instämt i arbetsgruppens synpunkt om att en större enhetsstorlek minskar domstolens sårbarhet, effektiviserar verksamheten och skapar bättre förutsättningar för att fördjupa specialkunnandet. Å andra sidan godkändes inte arbetsgruppens bedömning av minimistorleken på domstolarna (cirka 20 domare) till alla delar. Tvärtom anser en del av remissinstanserna att organisationen av verksamheten och arbetet vid stora enheter kan bli mindre effektivt än vid mindre enheter. Många remissinstanser bedömer att inte heller fördjupat specialkunnande förutsätter en större enhetsstorlek än för närvarande. Det är möjligt att trygga ett högklassigt tillgodoseende av rättsskyddet och högklassig rättskipning också med tingsrätter av nuvarande storlek. En del av remissinstanserna anser att reformen inte är nödvändig eftersom tingsrätternas funktion är bra redan för närvarande.

Remissinstanserna förhöll sig också på olika sätt till verksamhet på flera platser. En del upplevde inte att modellen med flera kanslier var ett hinder för en effektiv och resultatgivande verksamhet. En del anser att verksamhet vid flera kanslier kan vara till skada för ledningen, personalens välbefinnande och domstolens verksamhet i allmänhet. På ovan nämnda sätt understryks i många yttranden behovet av att stöda

ledningen och personalen i genomförandet av reformen. Ledningen, förvaltningen och verksamhetskulturen måste utvecklas för att reformen ska lyckas på det eftersträfvade sättet. I en del av yttrandena anses det också vara mer motiverat att bevara självständiga tingsrätter än att bilda stora administrativa enheter, om en förutsättning för detta är att verksamheten fördelas på flera kanslier. Remissinstanserna har också ansett att ett hot är att de kanslier som bevaras i och med reformen inte är permanenta, utan att funktionerna på längre sikt kommer att koncentreras till administrativa kanslier.

2.3.8 Säkerhetsnivån vid verksamhetsställen och ICT-investeringar

Så gott som alla remissinstanser understöder att säkerhetsnivån höjs vid tingsrätternas verksamhetsställen. En del av remissinstanserna har instämt i arbetsgruppens synpunkt om att den låga nivån på användningen av de nuvarande verksamhetsställen talar för att deras antal minskas. Med beaktande av att det ansetts vara nödvändigt att höja säkerhetsnivån och förnya ICT-tjänsterna har det bedömts att investeringar ska göras endast i de verksamhetsställen som är nödvändiga för att bevara en tillräcklig geografisk täckning för tingsrättsnätverket.

En del av remissinstanserna anser dock att de investeringar som säkerheten kräver borde genomföras oberoende av om antalet verksamhetsställen minskas eller inte. Också vad gäller ICT-investeringar konstateras det att de ska genomföras oberoende av de strukturella lösningarna för tingsrätterna. Reformen av tingsrättsnätverket borde inte grunda sig på eventuella framtida investeringsbehov.

2.3.9 Konsekvenser för verksamheten och personalen

De instanser som förhöll sig positivt till reformen ansåg att den underlättar samarbetet mellan myndigheterna och följaktligen förbättrar rättsmyndigheternas verksamhet. Det anses också att reformen främjar utnyttjandet av bästa praxis och utvecklandet av arbetsmetoderna. Det har också konstaterats att en fördel med reformen är att den möjliggör ännu bättre användning av större sammansättningar. Detta bidrar till att uppnå målet om att flytta tyngdpunkten i rättskipningen till tingsrätterna. Å andra sidan anser de instanser som motsatt sig reformen att minskningen av antalet tingsrätter strider mot denna princip. Enligt dem kan också de nuvarande tingsrätterna i tillräcklig grad avgöra ärenden med en sammansättning av tre domare och vid behov också i större sammansättningar.

Personalorganisationerna har särskilt kritiserat det faktum att konsekvenserna av reformen inte utretts på ett omfattande sätt. Det anses att nackdelen med reformen är att den belastar personalen. Detta har konstaterats försämra effektiviteten i domstolarnas verksamhet. Eftersom osäkerheten försämrar arbetseffektiviteten och arbetsklimatet, har det ansetts att riktlinjerna för att gå vidare med reformen ska dras upp utan dröjsmål.

2.4 Ställningstaganden om arbetsgruppens betänkande och förslag

2.4.1 Betänkandets utgångspunkter och mål

Flera remissinstanser instämmer i arbetsgruppens synpunkt om att ändringarna och de framtida ändringarna i domstolsväsendets verksamhetsmiljö förutsätter att strukturen på tingsrättsnätverket utvärderas. Å andra sidan anser en del av remissinstanserna att reformen inte borde genomföras innan genomförandet av andra projekt som påverkar domstolarnas verksamhetsmiljö säkerställts (bland annat utvecklingen av behandlingen av summariska ärenden, AIPA och utökad användning av videokonferenser och videoinspelningar). Det har också ansetts vara motiverat att, innan reformen av tingsrättsnätverket genomförs, säkerställa hur domstolsväsendets strukturer till övriga delar kommer att ordnas (särskilt domstolsverket, sammanslagningen av de högsta domstolarna och sammanslagningen av domstolslinjerna).

Största delen av remissinstanserna anser att målen för arbetsgruppens förslag ska understödjas. Effektivt genomförande av domstolsväsendets verksamhet och rättsskyddet samt säkerställande av kvaliteten i rättskipningen har ansetts vara bra mål. Det anses också vara positivt att målet med reformen är att inrätta administrativa enheter utan att i större utsträckning ingripa i rättskipningsverksamheten eller resursallokeringen för denna. Å andra sidan anser en del av remissinstanserna att den svåra ekonomiska situationen påverkar reformen i bakgrunden och att dess huvudsakliga syfte är att åstadkomma besparingar. Rättsväsendet har setts som rättsstatens hörnsten, vars utvecklande inte kan vara beroende av en ekonomisk situation som för tillfället är svag.

Så som det redan konstaterats ovan, understöder så gott som alla remissinstanser målet om att öka säkerheten vid verksamhetslokalerna och att förse dessa med behörig ICT-utrustning. En del anser dock att detta borde genomföras även om antalet verksamhetsställen inte minskas.

Det minsta antal domare på 20 domare som arbetsgruppen fastställt för en tingsrätt och kravet på jämna domstolsstorlekar har delat remissinstansernas åsikter. En del anser att förändringarna i verksamhetsmiljön uttryckligen förutsätter att tingsrätternas storlek utökas enligt målet för reformen från år 2010 (minst 10 domare). På samma sätt som arbetsgruppen anses en större enhetsstorlek öka möjligheterna till att fördjupa specialkunnandet och å andra sidan minska sårbarheten i domstolarna på grund av frånvaron och anhopningar av ärenden. En del anser dock att dessa mål kan uppnås på ett effektivt sätt också i tingsrätter av nuvarande storlek. Målet om en jämn storlek ansågs inte till alla delar uppnås, eftersom arbetsgruppen också föreslog att väldigt stora nya tingsrätter inrättas.

Bland remissinstanserna råder mest oenighet om huruvida arbetsgruppens mål geografisk täckning för det föreslagna tingsrättsnätverket uppnås eller inte. En del av remissinstanserna anser att minskningen av antalet verksamhetsställen är motiverad och att den olägenhet som orsakas av längre avstånd kan minskas med mer omfattande distanstjänster än för närvarande. En del är dock misstänksamma mot de möjligheter som elektroniska tjänster ger möjlighet till och anser att det är nödvändigt att nätverket av verksamhetsställen bevaras oförändrat åtminstone fram till dess att de planerade ICT-lösningarna genomförts. Remissinstanserna var också av olika åsikter om huruvida tingsrätternas domstolskrets ska följa landskapsindelningen eller polisens och åklagarens verksamhetsområden.

2.4.2 Modellen för tingsrätternas domkretsar och verksamhetsställen

Långt ifrån alla remissinstanser tog ställning till vilken av de modeller som arbetsgruppen föreslagit är bättre. Av modellerna understöddes inte någondera av en absolut majoritet, men remissinstanserna förhöll sig mer positivt till den måttligare reduceringen (modellen med 17 tingsrätter). Särskilt de tingsrätter som enligt modellen skulle bevaras som självständiga understöder förslaget (tingsrätterna i Österbotten och Östra Finland). Därtill ser många av de instanser som motsatt sig reformen att modellen med 17 tingsrätter är möjlig om reformen blir verklighet.

Remissinstanserna har förhållit sig delvis reserverat till inrättandet av väldigt stora tingsrätter (Östra Nyland och Östra Finland). Å andra sidan har det ansetts att stora och/eller enheter med verksamhet på många platser är motiverade, eftersom de skapar bättre förutsättningar för att uppnå de effekter som eftersträvas med reformen. Därtill har det bedömts att det på grund av de långa avstånden inte är möjligt att genomföra reformen utan att en del av tingsrätterna verkar på flera orter. Följaktligen har det i vissa yttranden ansetts att modellen med 14 tingsrätter är bättre på grund av den effektivare verksamheten och kostnadsbesparingarna. Å andra sidan anses det att verksamhet vid väldigt stora tingsrätter inte är effektiv, utan att den blir onödigt byråkratisk.

Ståndpunkter har också framförts för att reformen inte borde genomföras bit för bit, utan att en så permanent situation som möjligt borde uppnås. Å andra sidan har det bedömts att det till en början vore tillräckligt att slå samman endast de allra minsta tingsrätterna.

Också de alternativa modellerna har understöd. Många remissinstanser understöder att Hyvinge och Tusby tingsrätter slås samman till Mellersta Nylands tingsrätt. Också en sammanslagning av Östra Nylands och Vanda tingsrätt enligt den avvikande meningen har understöd. Ett annat alternativ som föreslagits är att Riihimäki, Hausjärvi och Loppis, som för närvarande hör till Hyvinge tingsrätt, på det sätt som arbetsgruppen föreslagit borde slås samman med Tavastlands tingsrätt och bilda Mellersta Nylands tingsrätt tillsammans med övriga kommuner inom domkretsen och Tusby tingsrätt. I Österbotten föreslås som alternativ till de modeller som arbetsgruppen föreslagit en modell där Jakobstadsregionen slås samman med nuvarande Mellersta Österbottens tingsrätt eller att Mellersta Österbottens tingsrätt slås samman med Södra Österbottens tingsrätt. På motsvarande sätt har en sammanslagning av Södra Karelens tingsrätt med Kotkaregionen setts som en möjlighet i Sydöstra Finland. I Östra Finland föreslås också ett alternativ där Södra Karelens, Södra Savolax och Kymmenedalens tingsrätter slås samman.

Remissinstanserna är oeniga om i vilken mån det vore motiverat att lägga ned tingsrätter. Remissinstanserna har i huvudsak tagit ställning enbart till behovet av verksamhetsställen i den egna regionen. Dessa ställningstaganden har refererats närmare i den detaljerade granskningen av tingsrätterna.

En del av remissinstanserna bedömde dock mer allmänt att det är möjligt att lägga ned de nuvarande verksamhetsställena genom att utveckla de elektroniska tjänsterna och distanstjänsterna. I yttrandena föreslås det också att en del av de nuvarande kanslierna också kan bevaras som kanslier som inte tillhandahåller "heltäckande service". I så fall skulle tingsrättens personal fortsätta att arbeta vid dessa verksamhetsställen, i anslutning till vilka det också skulle finnas en servicepunkt för distanstjänster och en sammanträdesplats. Kundbetjäningen skulle vara öppen i begränsad

utsträckning, till exempel endast någon i dag i veckan. Å andra sidan anser en del av remissinstanserna att det inte är möjligt att helt ersätta möjligheten till att personligen uträtta ärenden med elektroniska tjänster, varför nätverket av verksamhetsställen borde bevaras i nuvarande form.

2.4.3 Tillgodoseende av de språkliga rättigheterna

Flera remissinstanser har riktat uppmärksamhet mot de språkliga rättigheterna och understrukt vikten av att trygga tillgodoseendet av dessa då tingsrättsnätverket förnyas. Uppmärksamhet har riktats mot invånarnas rätt att få service särskilt på svenska och samiska.

Allmänna ställningstaganden om tillgodoseendet av språkliga rättigheter gjordes av *justitieministeriets enhet för demokrati, språk och grundläggande rättigheter* och *Svenska Finlands Folkting*. Vad gäller det svenska språket gavs yttranden av de tvåspråkiga tingsrätter som omfattas av reformen, särskilt *Östra Nylands, Västra Nylands och Österbottens tingsrätter* samt en del av de *städer och kommuner* som hör till deras domkretsar. Särskilt *Lapplands tingsrätt* och *kommunerna i samernas hembygdsområde* har tagit ställning för att trygga tjänsterna för dem som talar samiska.

Det råder delade åsikter om huruvida arbetsgruppens förslag tryggar de språkliga rättigheterna på ett tillräckligt sätt. Många remissinstanser anser att det är möjligt att trygga tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna med en tillräcklig mängd språkdomare. Följaktligen har arbetsgruppens förslag ansetts vara motiverade och det har bedömts att de tillgodoser de språkliga rättigheterna på det sätt som förutsätts av grundlagen. Flera yttranden har dock understrukt behovet av att se till att det förutom domare också finns ett tillräckligt antal anställda som kan finska och svenska vid domstolarna.

Å andra sidan förhåller sig en del av remissinstanserna kritiskt till arbetsgruppens förslag, eftersom de skulle minska antalet tvåspråkiga domstolar. Det har också ansetts att ändringen av Fastlandsfinlands enda tingsrätt med svenska som majoritetsspråk (Österbottens tingsrätt) till en tingsrätt med finska som majoritetsspråk försämrar de svenskspråkigas ställning och medborgarnas servicenivå. Detta skulle också minska möjligheterna att utbilda och rekrytera svenskspråkiga domare och andra anställda. Nedläggning av domstolar med svenska som arbetsspråk skulle följaktligen ha konsekvenser också för de övriga tvåspråkiga tingsrätternas och hovrätternas möjligheter att tillgodose de språkliga rättigheterna. Det har också ansetts att arbetsgruppen inte utrett förslagets språkliga konsekvenser i tillräcklig mån.

Vad gäller det samiska språket har de aktörer som tagit ställning till frågan en särskild oro för ödet för kansliet i Sodankylä, eftersom det för närvarande är det enda tingsrättskansliet i samernas hembygdsområde. Många anser att det är motiverat att det bevaras av språkliga orsaker. Därtill har det konstaterats att det redan för närvarande finns utrymme för att förbättra tillgången till domstolstjänster på samiska.

2.4.4 Domkretsarna och koncentrerade grupper av ärenden

En koncentring av särskilda grupper av ärenden till ännu färre tingsrätter understöds i huvudsak. Remissinstanserna var dock oeniga om till vilka tingsrätter ärenden ska koncentreras.

En koncentring av sjörättsärenden och grupptalansärenden i Fastlandsfinland till Helsingfors tingsrätt understöds så gott som utan undantag. Det har ansetts att grunden för koncentringen är det låga antalet kunder och behovet av specialkunnande för dessa grupper av ärenden.

Det har också ansetts motiverat att koncentrera militära rättegångsärenden till färre tingsrätter eftersom också antalet garnisoner minskat. Såväl *försvarsministeriet* som de *tingsrätter* som för närvarande behandlar militära rättegångsärenden understöder koncentringen. En del är dock av annan åsikt än arbetsgruppen vad gäller de tingsrätter som skulle vara behöriga. Till exempel understöder såväl försvarsministeriet som de berörda tingsrätterna själva att Helsingfors och Egentliga Finlands tingsrätters behörighet bevaras.

Också koncentringen av företagssanerings- och utsökningsbesvärsärenden har i huvudsak ansetts vara motiverad. Det bedöms att koncentringen borde genomföras även om strukturen i övrigt inte framskrider. En koncentring av dessa grupper av ärenden understöds särskilt av samarbetsmyndigheterna, det vill säga *hovrätterna* med undantag för Rovaniemi hovrätt, *Riksfogdeämbetet*, *Konkursombudsmannen* och vad gäller förbunden, av *Häradsfogdarna i Finland rf*. Också flera tingsrätter och städerna och kommunerna i deras domkretsar understöder förslaget. Å andra sidan motsätter sig så gott som alla tingsrätter från vilka behandlingen av ärenden skulle överföras till andra tingsrätter förslagen (*Helsingfors, Mellersta Finlands, Lapplands, Birkalands, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Satakunta och Egentliga Finlands tingsrätter*). I dessa domstolar går de insatser som gjorts för att specialisera domarna och utveckla etablerad och välfungerande praxis förlorade om behandlingen av dessa ärenden överförs till andra domstolar. Också Riksfogdeämbetet har ansett att det är motiverat att koncentringen utvärderas på nytt till exempel vad gäller Helsingfors, Birkalands och Norra Savolax tingsrätter. Även Helsingfors hovrätt har föreslagit att det ska prövas om behörigheten för Helsingfors tingsrätt ska bevaras. Regleringen om forum i konkurs- och företagssaneringsärenden kan leda till otillfredsställande situationer om Helsingfors tingsrätt inte längre har behörighet i företagssaneringsärenden.

Remissinstanserna har förhållit sig mest kritiskt till behandlingen av jordrättsmål. Också *Rovaniemi hovrätt* och *Österbottens, Norra Savolax och Vanda tingsrätter* motsätter sig förslagen. *Lapplands tingsrätt* anser å sin sida att den borde ta över också ärenden som behandlas av Uleåborgs jorddomstol. Många remissinstanser har konstaterat att jorddomstolarna redan för närvarande fungerar bra och att det följaktligen inte finns något behov av att ändra deras domkretsar. Därtill har det ansetts att det inte är motiverat att iakttä indelningen av hovrättskretsen, eftersom ansökningar om ändring görs hos högsta domstolen. I och med förslaget skulle domkretsarna för jorddomstolarna geografiskt sett bli för stora. Å andra sidan har det bedömts att placeringen av en behörig tingsrätt inte är av avgörande betydelse för parterna, eftersom syner och huvudförhandlingar ordnas på den ort där den fastighet

som är föremål för förrättningen finns. Uppmärksamhet borde också riktas mot antalet jorddomstolsdomare och -ingenjörer. Många remissinstanser anser att det vore motiverat att helt separat utvärdera antalet jorddomstolar, om detta anses vara nödvändigt.

3 ALLMÄNNA STÄLLNINGSTAGANDEN OM ARBETSGRUPPENS FÖRSLAG

3.1 Allmänna domstolar

Av de allmänna domstolarna gav alla tingsrätter och hovrätter ett yttrande. Högsta domstolen meddelade att den inte ger något yttrande i ärendet.

3.1.1 Hovrätterna

Alla hovrätter gav ett yttrande i ärendet. Av dessa understöder Helsingfors hovrätt och Östra Finlands hovrätt arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter. Helsingfors tingsrätt har därtill konstaterat att den inte har särskilda grunder för att heller opponera sig mot modellen med 14 tingsrätter. Åbo och Vasa hovrätter anser att modellen med 17 tingsrätter i sig är möjlig om åtgärder vidtas för att genomföra reformen. Rovaniemi hovrätt motsätter sig att reformen genomförs på det sätt som föreslås i betänkandet.

Hovrätterna huvudsakligen understöder en koncentring av särskilda grupper av ärenden till ännu färre tingsrätter. Rovaniemi hovrätt motsätter sig dock förslagen också till denna del, eftersom avstånden blir för långa då tingsrättens domkrets i vissa ärendegrupper skulle täcka hela hovrättskretsen.

En del av hovrätterna anser att tidpunkten för reformen är fel. Detta har ansetts bero på att reformen från år 2010 delvis pågår fortfarande och att dess konsekvenser inte utretts på ett omfattande sätt. Det har inte heller fattats beslut om genomförandet av andra projekt som påverkar antalet kunder vid tingsrätterna, förfaringssätten vid dessa eller deras strukturer. Å andra sidan har det bedömts vara motiverat att reformen genomförs i så stor omfattning som möjligt och att avgöranden görs för en lång tid framåt. Detta vore särskilt viktigt för personalens arbetshälsa och investeringarna i verksamhetslokaler och anordningar.

Det har ansetts att en omständighet som talar för reformen är att arbetsgruppens bedömt att den inte kräver avsevärda investeringar i verksamhetslokaler. Å andra sidan har remissinstanserna delvis förhållit sig kritiskt till de besparingar som arbetsgruppen föreslagit. En del av hovrätterna bedömde att de besparingar som arbetsgruppen uppskattat inte kan uppnås med reformen. Till exempel de resurser som behövs för att grunda verksamhetslokaler och inrätta förvaltningscheftjänster reducerar spareffekten. Därtill har det bedömts att de kostnader som orsakas för personalen, de berörda parterna och övriga myndigheter på grund av att avstånden förlängs "åter upp" de återstående kostnadsbesparingar som kan uppnås med reformen.

Det har ansetts att förbättrad kvalitet i rättskipningen och effektiviserad verksamhet är omständigheter som talar för en reform. Det är nödvändigt att koncentrera nätverket särskilt i områden där avstånden är korta och trafikförbindelserna är goda. Ett glesare tingsrättsnätverk har dock ansetts ha negativa konsekvenser särskilt för tillgången till rättstjänster, vilket också skulle reflektera sig på övriga juridiska tjänster. En del av hovrätterna anser att en större enhetsstorlek inte automatiskt leder till ef-

fektivare verksamhet. Alla hovrätter ser inte heller detta som en förutsättning för att fördjupa specialkunnandet. Det faktum att ledningen och förvaltningen försvåras och att arbetshälsan försvågas har setts som särskilda hot med stora enheter. Också den osäkerhet som råder kring genomförandet av reformen försämrar arbetsklimatet och försvårar tingsrätternas verksamhet. Det har också konstaterats att reformen förutsätter att en ny form av lednings- och arbetskultur utvecklas.

En del av hovrätterna har också ansett att det är en brist att konsekvenserna av reformen för hovrättskretsarna inte utvärderats. En ytterligare brist anses vara det faktum att arbetsgruppen inte gjort en internationell jämförelse.

Hovrätterna tog också ställning till förslag som gäller sammanslagningen av de tingsrätter som hör till deras hovrättskretsar. Dessa ställningstaganden refereras närmare nedan i den utvärdering som gäller enskilda tingsrätter.

Åbo hovrätt anser att de besparingar som kan uppnås med reformen inte är så betydelsefulla med tanke på statsekonomi att de skulle ha en avgörande betydelse då beslut fattas om antalet tingsrätter. Trots situationen för statsfinanserna borde målet vara att trygga domstolstjänster för medborgarna utan att antalet tingsrätter minskas. Ifall åtgärder vidtas för att genomföra reformen, borde den begränsas att gälla endast några av de minsta tingsrätterna mätt enligt storlek och antalet invånare inom domkretsen. Hovrätten hade ingenting att anmärka om förslagen om de koncentrerade grupperna av ärenden.

Hovrätten anser att tidpunkten för projektet för att utveckla tingsrättsnätverket är fel och att innehållet, i stället för att syfta till att utveckla tingsrätternas verksamhet och rättsskyddet, snarare påminner om ett sparprojekt. Enligt hovrätten borde antalet tingsrätter utvärderas med tanke på kvaliteten i och tillgången till rättsskyddet, inte med tanke på administrativ effektivitet eller "strukturer". Hovrätten har också ansett att det inte finns skäl att vidta åtgärder för att slå samman tingsrätterna utan en klar bild av hur deras verksamhetsmiljö kommer att utformas utifrån övriga pågående projekt. Hovrätten har också kritiserat det faktum att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts på ett tillräckligt omfattande sätt.

Vasa hovrätt anser att tingsrätterna redan för närvarande är av sådan storlek att de inte kan anses vara sårbara. De har också förutsättningar för att utveckla specialkunnandet. Följaktligen finns det inte något behov av att utöka tingsrätternas enhetsstorlek med undantag för de allra minsta enheterna. Hovrätten har dock ansett att modellen med 17 tingsrätter kan genomföras i Österbotten. Hovrätten har ingenting att anmärka om förslagen om koncentrerade grupper av ärenden.

I sitt yttrande har hovrätten delvis riktat uppmärksamhet mot samma omständigheter som Åbo hovrätt. För det första har den ansett att de tidigare reformerna av tingsrättsnätverket delvis pågår fortfarande. Den anser att reformen från år 2010 är relativt lyckad, men att den eller dess konsekvenser inte utretts på ett tillräckligt omfattande sätt. Fusionsprocesserna och den anknutna osäkerheten har en negativ inverkan såväl på personalens välbefinnande som på rekryteringen av nya arbetstagare. Det nuvarande förfarings sättet där genomförandet av tidigare reformer släpar efter då nya redan planeras är inte långsiktigt och det uppmuntrar inte till att utveckla kunnandet och främjar inte heller en effektiv verksamhet.

Nackdelen med reformen är att hovrätten anser att tillgången till rättstjänster och övriga advokattjänster försämras. Den har också bedömt att trots att en övergång till större enheter redan under en längre tid varit en trend, så förbättrar den inte automatiskt effektiviteten i verksamheten. Skillnader mellan enheterna kan också bero på enhetens traditioner, verksamhetssätt eller lokala förhållanden. Hovrätten har riktat uppmärksamhet mot domstolarnas oberoende och kraven på ledningen av dessa, särskilt vid enheter med verksamhet på flera platser. Hovrätten har också kritiserat det faktum att konsekvenserna av reformen för hovrättskretsarna inte utretts. Därtill har den bedömt att det är motiverat att riktlinjer dras upp för andra utvecklingsprojekt, såsom behandlingen av summariska ärenden och AIPA, innan reformen av tingsrättsnätverket genomförs. De har en avsevärt stor betydelse då till exempel frågor som gäller verksamhetslokaler utvärderas. Därtill har hovrätten riktat uppmärksamhet mot det faktum att arbetsgruppen inte utrett de extra resurser som krävs för att genomföra reformen.

Enligt hovrätten borde en eventuell fortsatt beredning genomföras i en arbetsgrupp med en bredare grund, där konsekvenserna av och riskerna med projektet utvärderas ännu noggrannare än vad som nu föreslagits. Den har ansett att det är viktigt att de tingsrätter som omfattas av, liksom de som inte omfattas av reformen specificeras. På så sätt är det möjligt att minimera projektets negativa konsekvenser för arbetshälsan.

Helsingfors hovrätt understöder arbetsgruppens förslag och dess utgångspunkter. Hovrätten understöder modellen med 17 tingsrätter, men den har också konstaterat att den inte har skäl att opponera sig mot modellen med 14 tingsrätter. Det vore motiverat att reformen genomförs i stor omfattning som möjligt och att den i så hög grad som möjligt följer den nya åklagar- och poliskretsindelningen. Med tanke på personalpolitiska orsaker, verksamhetslokaler och upphandling av anordningar vore det viktigt att avgöranden görs för så lång tid framåt som möjligt. Hovrätten anser att de förslag som gäller tingsrätterna i dess hovrättskrets och de särskilda grupperna av ärenden i huvudsak är motiverade. Det finns tunga skäl för att utveckla tingsrättsnätverket också i de sydligaste delarna av Finland, eftersom det finns nio tingsrättskanslier inom en radie på 100 kilometer (med andra ord 1/3 av alla tingsrätter). De korta avstånden och de goda förbindelserna i regionen talar för ett glesare tingsrättsnätverk.

Enligt hovrätten ger utvecklande av tingsrättsnätverket på det föreslagna sättet bättre förutsättningar för specialisering, användning av sammansättningar med flera medlemmar och anordnande av och deltagande i utbildning. Om kvaliteten i tingsrätternas avgöranden förbättras ytterligare, skulle reformen ha positiva konsekvenser för hovrättsarbetet. Uppföljningen och styrningen av enhetligheten i rättskipningen främjas av att det finns allt färre tingsrättsenheter. Genomförbarheten av förslaget ökas av att det ser ut som om det inte förutsätter nya åtgärder vad gäller verksamhetslokaler, åtminstone inte omfattande sådana.

Större tingsrätter medför ännu större krav på att ledningen ska vara högklassig och yrkeskunnig. Verksamhet som är utspridd på olika orter kan vara förknippad med risker, i synnerhet om det finns flera kanslier och avstånden mellan dessa är långa. På grund av de långa avstånden eller behov som gäller verksamhetslokalerna är det dock inte möjligt att genomföra nätverksreformen utan att flera kanslier bevaras för en del tingsrätter. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot möjligheterna att söka till chefstjänster och ledarskapsutbildning samt mot utvecklandet av tingsrätternas administrativa system. Följaktligen är en förutsättning för att genomföra reformen att en

ny form av lednings- och arbetskultur utvecklas. Hovrätten har därtill föreslagit att det ska prövas om utnämningförfarandet av cheferna för de tingsrätter som är föremål för sammanslagning ska förnyas så att det bli mer transparent än för närvarande.

Östra Finlands hovrätt understöder arbetsgruppens förslag om en reform av tingsrättsnätverket enligt modellen med 17 tingsrätter. Hovrätten har instämt i arbetsgruppens bedömning om den nuvarande situationen för domstolsväsendet och de strukturella ändringar som denna kräver. Hovrätten anser att de åtgärder som gäller utvecklandet av tingsrättsnätverket är godtagbara.

Hovrätten har instämt i arbetsgruppens synpunkt om att rättsvården ska utvecklas på ett övergripande och systematiskt sätt, så att dess kvalitet kan garanteras i en verksamhetsmiljö som förändras kontinuerligt. Detta förutsätter tillräckligt stora tingsrätter och insatser för utbildning av domarna och tillräckliga resurser.

Hovrätten har ansett att det är viktigt att det i samband med den fortsatta beredningen säkerställs att genomförbarheten och tidtabellen för övriga pågående projekt utretts innan reformen av tingsrätternas strukturer genomförs. Därtill har hovrätten riktat uppmärksamhet mot uppgången i rättegångskostnaderna och försvagningen av de juridiska tjänsterna. Tingsrätternas verksamhetsställen ska planeras med beaktande av de långa avstånden och de dåliga trafikförbindelserna. Uppmärksamhet ska riktas mot verksamhetsställets säkerhet och utrustningsnivå. Konsekvenserna av reformen för hovrättskretsarna måste utvärderas.

Rovaniemi hovrätt understöder i detta skede inte en omfattande reform av tingsrättsnätverket. Hovrätten har riktat uppmärksamhet mot att kort tid förflutit sedan den senaste nätverksreformen och att inga beslut ännu fattats om genomförandet av övriga strukturella projekt enligt programmet för reform av rättsvården. Den organisatoriska reformen av de högsta domstolarna, sammanslagningen av domstolslinjerna och inrättandet av ett domstolsverk är av avsevärd betydelse för utvärderingen av tingsrättsnätverket. Det är inte förnuftigt att reformera tingsrättsnätverket bit för bit, utan detta är till skada för en balanserad verksamhet vid domstolarna och utvecklandet av dessa.

Liksom många andra hovrätter har Rovaniemi hovrätt riktat uppmärksamhet mot reformens ekonomiska konsekvenser, nedgången i tillgången till domstolstjänster och övriga juridiska tjänster samt de utmaningar som följer av den stora enhetsstorleken och ledningen av verksamhet som bedrivs på flera platser. Hovrätten har bedömt att kvaliteten på rättspraxis redan för närvarande ligger på en hög nivå. Större domstolar är inte en förutsättning för att utveckla rättspraxis. I stället för jämn storlek borde regionala särdrag, såsom språkliga rättigheter, geografiska avstånd och förbindelserna i kollektivtrafiken, beaktas i tingsrättsnätverket. Reformen skulle öka ojämlikheten mellan olika regioner. Videokonferensförbindelser används redan för närvarande, men en del av ärendena är nu och i framtiden sådana att de inte kan skötas över en videokonferensförbindelse.

3.1.2 Tingsrätterna

På det sätt som konstaterats ovan delade arbetsgruppens förslag tingsrätternas åsikter kraftigt. I sina yttranden gjorde tingsrätterna ställningstaganden enbart till den del som ändringar föreslogs i deras domkretsar eller verksamhetsställen. En del gav

dock mer allmänna synpunkter på behovet av, målen för och metoderna för att genomföra reformen. Tingsrätternas ståndpunkter har refererats närmare nedan i utvärderingen enligt tingsrättsdomkrets.

3.2 Ministerierna, laglighetsövervakarna och statens revisionsverk

Inrikesministeriet och riksdagens justitieombudsman meddelade att de inte ger något yttrande i ärendet. Inte heller statens regionindelningsdelegation gav något yttrande. Övriga ministerier eller deras enheter av vilka ett yttrande begärdes samt justitiiekanslern och statens revisionsverk ansåg att arbetsgruppens förslag i huvudsak var värda understöd.

Justitieministeriets enhet för demokrati, språk och grundläggande rättigheter (nedan enheten) har tagit ställning till arbetsgruppens förslag till den del som de är av vikt med tanke på tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. Enheten anser att det är särskilt positivt att uppmärksamhet riktats mot tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna i betänkandet. Så som det konstaterats i betänkandet påverkas tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna inte enbart av domarnas språkkunskaper, utan också av den övriga personalens språkkunskaper. Det är viktigt att språkkunskapen hos personalen vid tvåspråkiga tingsrätter utreds i samband med den fortsatta beredningen och tryggas vid genomförandet av reformen. Reformerna skulle på ett betydelsefullt sätt inrikta sig på tvåspråkiga områden. Efter reformen skulle det inte längre finnas en tingsrätt med svenska som majoritetsspråk i Fastlandsfinland. Detta har konsekvenser för arbetsspråket och bevarandet av en tvåspråkig arbetskultur. De ändringar som gäller tvåspråkiga verksamhetsställen har också konsekvenser för intressentgruppernas verksamhet.

Enheten har konstaterat att reformen ändrar de språkliga förhållanden och avsevärt påverkar tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. Domstolarna har en central ställning i tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna för den enskilde. Följaktligen är det särskilt viktigt att uppmärksamhet riktas mot bestämmelserna i språklagen och tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna också i den fortsatta beredningen av ärendet.

Försvarsministeriet har tagit ställning till reformen till den del som den gäller behandlingen av militära brottmål. Ministeriet har konstaterat att det inte är nödvändigt att behandla militära rättegångsärenden i de tingsrätter i vars domkretsar det inte längre finns truppförband som tillhandahåller beväringutbildning. Det har dock ansetts att det är motiverat att Helsingfors tingsrätt också i fortsättningen behandlar militära rättegångsärenden. Ett stort antal soldater tjänstgör i huvudstadsregionen. Om Helsingfors inte längre behandlar dessa ärenden måste bestämmelsen om forum i 29 § i lagen om militär krishantering (211/2006) ändras. Försvarsministeriet anser därtill att det är motiverat att också Egentliga Finlands tingsrätt bevaras som en domstol som behandlar militära rättegångsärenden. Den sakkunnighet som krävs i behandlingen av brottmål som gäller marinens verksamhet och militär sjöfart talar för detta.

Därtill har försvarsministeriet ansett att det är motiverat att det vid behov skulle vara möjligt att inrätta parallella sammansättningar till exempel då försvarsmaktens beredskap höjs och i krisförhållanden. På så sätt skulle det vara möjligt att ännu bättre svara på en uppgång i antalet militära rättegångsärenden.

Finansministeriet understöder arbetsgruppens förslag och anser att det är nödvändigt att utveckla tingsrätternas verksamhet, så att de resurser som krävs för att trygga tillgången till rättsskydd och kvaliteten i rättskipningen kan tryggas också i fortsättningen. Ministeriet anser att den modell med 14 tingsrätter som arbetsgruppen föreslagit är mer ändamålsenlig. Med tanke på tryggandet av sakkunnigheten och den funktionella effektiviteten har den bedömt att det är motiverat att särskilda grupper av ärenden koncentreras till ännu färre tingsrätter.

Finansministeriet har instämt i arbetsgruppens betänkande vad gäller fördelarna av reformen och synpunkten om att ett högklassigt tillgodoseende av rättsskyddet utan dröjsmål kräver att tingsrätternas strukturer stärks. Finansministeriet har riktat uppmärksamhet särskilt mot den nackdel som orsakas av att avstånden förlängs och instämt i arbetsgruppens synpunkt om att olägenheten kan lindras genom att öka möjligheterna att använda elektroniska tjänster och fjärranslutningar. Med dessa tjänster är det också möjligt att hålla nere de kostnader som orsakas av att avstånden förlängs. I enlighet med projektet för ämbetsverkens strukturer Virsu borde det också vad gäller tingsrätter utredas hur det är möjligt att utveckla verksamheten och förbättra produktiviteten genom att utveckla, digitalisera och automatisera processerna och utöka användningen av självbetjäning. Ministeriet har ansett att det är viktigt att det inom ramen för den fortsatta beredningen utreds hur de planerade samservicepunkterna inom den offentliga förvaltningen kan utnyttjas i tingsrätternas distanstjänster och elektroniska tjänster (det så kallade Kundservice 2014-projektet).

Utvecklandet av tingsrättsnätverket är en avsevärd del av reformprogrammet för rättsvården. Finansministeriet anser att de förändringar som föreslagits i betänkandet och sparkonsekvenserna av dessa är nödvändiga i resursallokeringen för rättsvården under framtida år.

Statsrådets justitiekansler anser att arbetsgruppens mål om att stärka tingsrätterna genom att bilda administrativt sett större enheter så att arbetet och resurserna kan fördelas ännu effektivare och jämnare i sig är värt att understödjas och att främjande av tingsrätternas kunskap genom att inrätta större enheter funktionellt sett är motiverat. Justitiekanslern har riktat uppmärksamhet mot olägenheterna för medborgarna med anledning av reformen. En koncentrerings av domstolstjänsterna försämrar också tillgången till advokattjänster och ökar de resekostnader som staten ska betala. Avstånden blir längre i områden där också trafikförbindelserna är dåliga.

Justitiekanslern understöder arbetsgruppens synpunkt om att underrätterna ska vara av sådan storlek att de kan tillhandahålla ett högklassigt rättsskydd och att tillräckligt allmänt och specialkunnande kan tryggas vid dessa. Det finns dock motiverade grunder att ifrågasätta om det verkligen är nödvändigt att inrätta så stora enheter som arbetsgruppen i extremfall föreslagit (till exempel Östra Finlands tingsrätt) för att trygga tingsrätternas kunnande. Utifrån uppgifterna om tingsrätternas behandlingstider ser det inte ut som om tingsrätternas stora storlek i sig leder till korta behandlingstider för ärendena. På grund av dessa orsaker finns det skäl att i den fortsatta beredningen ännu noggrannare utreda om en väldigt långtgående sammanslagning av tingsrätter verkligen kan leda till sådana fördelar att en sammanslagning är motiverad i förhållande till de nackdelar som uppkommer.

Statens revisionsverk har ansett att reformen för att utveckla tingsrättsnätverket, utjämna arbetsmängden vid tingsrätterna och effektivare utnyttja resurserna i sig är motiverad. Vad gäller arbetsgruppens domkretsförslag har revisionsverket ansett att den utgångspunkt som syftar till att skapa starka rättscentrum är ändamålsenlig. I

den fortsatta beredningen finns det dock skäl att rikta uppmärksamhet mot konsekvenserna av koncentrationen för tillgången till andra juridiska tjänster.

Revisionsverket har konstaterat att reformen av domstolsväsendets strukturer å ena sidan kan motiveras med den minskade finansieringen. Å andra sidan är målet med reformen att utveckla kvaliteten i rättsskyddet. Det är dock ofta utmanande att samordna högklassig verksamhet med besparingsåtgärder. Revisionsverket konstaterar att reformen av tingsrättsnätverket inte ska granskas enbart som en sparåtgärd. I samband med reformen ska uppmärksamhet riktas mot utvecklandet av personalens kunskaper, informationssystemen och arbetsmetoderna. I princip möjliggör en koncentration av domstolsnätverket också att verksamhetspraxis i olika tingsrätter harmoniseras. Reformen borde inte leda till att resurserna för den personal som genomför den egentliga rättskipningen minskas.

Revisionsverket har riktat uppmärksamhet mot andra pågående projekt som har konsekvenser för tingsrätternas verksamhet och strukturer. I och med de projekt som minskar behovet av att personligen uträtta ärenden vid domstolarna (utvecklande av användningen av videokonferenser, användning av videoinspelningar i hovrätten, åtalsuppgörelse) är det möjligt att minska den uppenbara olägenheten av att domstolsnätverket koncentreras, det vill säga att det geografiska avståndet mellan medborgarens bostadsort och den behöriga domstolen ökar. Ett minskat antal ärenden som uträttas personligen skulle uppenbarligen också minska beloppet på de resekostnader som ska betalas ut till parter, biträden och vittnen ur statens medel. Den reform som gäller tillstånd till fortsatt handläggning vid hovrätterna skulle innebära att tyngdpunkten i rättskipningen i allt högre grad koncentreras till tingsrätterna. Detta skulle å sin sida innebära att tingsrätterna allt oftare skulle utnyttja förstärkta sammansättningar med tre domare. Enligt revisionsverket ser det dock uppenbarligen ut som om större enhetsstorlekar vid tingsrätterna och koncentration av rättskipningspersonalen till större enheter skulle ge möjlighet till effektivt utnyttjande av förstärkta sammansättningar. Samtidigt vore det motiverat att utreda möjligheterna till effektivare utnyttjande av tingsnotariernas arbetsinsats till exempel genom att utveckla domstolspraktiken. En utbredd användning av sammansättningar med tre yrkesdomare kunde också tala för att nämndemannasystemet kan läggas ned.

3.3 De centrala ämbetsverken, direktörerna för rättshjälpsväsendet och vissa andra ämbetsverk

3.3.1 De centrala ämbetsverken

Alla centrala myndighetsämbetsverk som är centrala med tanke på domstolarnas verksamhet gav ett yttrande i ärendet. De understödde arbetsgruppens förslag så gott som utan undantag.

Polisstyrelsen har konstaterat att de föreslagna organisationsmodellerna går i samma riktning som de modeller som genomförts under de senaste åren till exempel i polisförvaltningen och åklagarämbetet. I detta hänseende skulle reformen följaktligen harmonisera verksamhetsområdet för de centrala aktörerna i straffprocessen (polisen-åklagaren-domstolen), vilket är bra enligt *Polisstyrelsen*. Den anser att modellen med 14 tingsrätter är mer värd att understödjas, eftersom den till stora delar är förenlig med polisens nuvarande verksamhetsområden. Förutom att verksamhetsområdena ska vara enhetliga är det motiverat att en tingsrätt på det sätt som arbets-

gruppen föreslagit bevaras också i fortsättningen åtminstone på orter med en huvudpolisstation och på orter med större polisstationer. Förvarslokalerna för personer som gripits av polisen har under de senaste åren koncentrerats på så sätt att de ofta finns vid huvudpolisstationen och eventuellt vid en annan stor polisstation inom polis-inrättningen.

Polisstyrelsen anser därtill att det är viktigt att utöka användningen av videokonferenser. Enligt styrelsen är det möjligt att göra avsevärda resursbesparingar genom att utnyttja teknologin bland annat i häktningsförhandlingar inom ramen för en förundersökning. Med videokonferenser är det också möjligt att minska konsekvenserna av att antalet verksamhetsställen för tingsrätterna minskas.

Riksåklagarämbetet understöder arbetsgruppens förslag om att minska antalet tingsrätter. De ändringar som redan skett och som kommer att ske i tingsrätternas verksamhetsmiljö talar för en utveckling där tingsrätterna borde fokusera på att avgöra tvister, medan andra ärenden sköts i förenklade förfaranden. Riksåklagarämbetet understöder att tingsrätterna stärks, eftersom tyngdpunkten i rättegångarna allt tydligare ska överföras till tingsrätterna. En förutsättning för detta är att större och starkare enheter skapas. Det som talar för modellen med 14 tingsrätter är att den bättre svarar mot polisens och åklagarnas områdesindelning. Den ger också bättre förutsättningar för att skapa enhetlig praxis mellan åklagarna och tingsrätterna och effektivisera den skriftliga processen och behandlingen av övriga massmål.

Riksåklagarämbetet anser att det är viktigt att antalet sammanträdesplatser minskas. Behovet av säkerhetsarrangemang och teknisk utrustning talar för detta. Också användningen av videokonferenser i rättegångar borde utökas.

Vad gäller de föreslagna domkretsarna anser Riksåklagarämbetet att det är motiverat att inrätta Sydöstra Finlands tingsrätt. Snabb och lönsam verksamhet vid förundersöknings- och åklagarmyndigheterna talar dock för att kansliet i Kotka ska bevaras. Dessutom har Riksåklagarämbetsverket föreslagit att det ska prövas om det dock är motiverat att inrätta Mellersta Nylands tingsrätt på så sätt att de norra kommunerna som omfattas av Hyvinge tingsrätt skulle höra till Tavastlands tingsrätt på det sätt som arbetsgruppen föreslår. Träskända vore en bättre placeringssort än Hyvinge för det administrativa kansliet för Mellersta Nyland. Ämbetsverket understöder att Tavastlands tingsrätt inrättas. Det är motiverat att tingsrätten hör till domkretsen för Östra Finlands hovrätts domkrets. I så fall skulle den också motsvara verksamhetsområdet för det åklagarämbete som skulle vara resultatet av en sammanslagning av Salpausselkä och Östra Finlands åklagarämbeten. Riksåklagarämbetet anser att det är motiverat att inrätta Östra Finlands tingsrätt eftersom dess domkrets skulle motsvara åklagardistriktsindelningen. Med tanke på medborgarna är det inte av betydelse på vilket av de föreslagna sätten domstolen organiserats.

Riksfogdeämbetet understöder att utökningsbesvärsärenden koncentreras till färre tingsrätter än för närvarande. Ämbetet har dock konstaterat att Helsingfors och Birkalands tingsrätt, inom vars kretsar en regional specialindrivningsenhet verkar för närvarande, inte längre skulle behandla dessa ärenden. På motsvarande sätt skulle ärenden som behandlas av den specialindrivningsenhet som verkar i anslutning till Norra Savolax utökningsverk i fortsättningen styras till Sydöstra Finlands tingsrätt i stället för Norra Savolax tingsrätt (modellen med 17 tingsrätter). I syfte att kunna utnyttja det specialkunnande som redan förvärvats vore det motiverat att koncentringen utvärderas på nytt till dessa delar.

Ändring i ett beslut av utsökningsverket söks hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden vidtagits. Följaktligen påverkar inte utsökningsverkets organisation styrningen av dessa ärenden till tingsrätterna. Å andra sidan kan koncentring av vissa grupper av utsökningsärenden till vissa utsökningsverksamhetsställen leda till att besvären i dessa grupper av ärenden anhopas och styrs till en viss tingsrätt enligt den plats där denna åtgärd vidtagits.

Brottpåföljdsmyndigheten har tagit ställning till arbetsgruppens betänkande till den del som det gäller Brottpåföljdsmyndigheten, konsekvensen av det minskade antalet verksamhetsställen för tingsrätterna för fångtransporterna och utökad användning av videokonferenser. Myndigheten anser att det är bra att lagstiftningen om behandlingen av brottmål utvecklas på så sätt att svaranden i ett brottmål kan höras med videoutrustning i en rättegång. Fängelserna har redan utrustning som ger möjlighet till videohöranden.

Fångtransporter sköts av polis- och fängelsemyndigheterna, med andra ord transporteras fångar i huvudsak av Brottpåföljdsmyndigheten och polisen. Principerna för transportarrangemangen grundar sig i stor utsträckning på etablerad praxis, såsom lokala samarbetsavtal. I de utredningar som gäller fångtransporten och i den praktiska fångvården har det konstaterats att fångtransporten lokalt är långsam och att fångarna kan uppleva att fångtransporterna och de tillfälliga förvarsutrymmena är otrevliga. Övergången till transporter som i allt högre grad sker med bussar har lett till snabbare transporter. Också med fångplaceringen strävar man efter att minska långa fångtransporter.

Fängelsernas placering är av betydelse särskilt vad gäller behandlingen av häktningsärenden och brottmål där svaranden är häktad. Nedläggningen av verksamhetsställen kan leda till kostnadsbesparingar för Brottpåföljdsmyndigheten, så länge som nedläggningen inte leder till längre transporter. Om en möjlighet att höra svaranden per video snabbt införs i lagstiftningen, skulle fångtransporten binda mindre resurser än för närvarande.

3.3.2 Direktörer för rättshjälpsverksamheten

Av direktörerna för rättshjälpsverksamheten i rättshjälpsdistrikten gavs ett yttrande endast av direktörerna för rättshjälpsverksamheten i Vasa och Östra Finlands rättshjälpsdistrikt. Följaktligen avstod direktörerna för rättshjälpsverksamheten i Helsingfors, Kouvola, Rovaniemi och Åbo rättshjälpsdistrikt från att ge yttranden.

Direktören för rättshjälpsverksamheten i Vasa rättshjälpsdistrikt instämmer i den ståndpunkt som framförts i regeringsråd Penttinens avvikande mening, enligt vilket Södra Österbottens tingsrätt borde bevaras som en självständig tingsrätt enligt den modell med 17 tingsrätter som föreslås av arbetsgruppen. Inga avsevärda förändringar föreslås för övriga tingsrätter inom Vasa rättshjälpsdistrikt (Mellersta Finlands och Satakunta tingsrätter). Möjligheterna att använda videokonferenser borde ytterligare ökas i avsevärd mån med lagstiftnings- och andra metoder. Därtill ska det tryggas att säkerheten ligger på en tillräcklig hög nivå vid verksamhetsställena. Nätverket av verksamhetsställen för rättshjälpsverksamheten är redan nu och också i fortsättningen täckande, vilket tryggar tillgången till juridiska tjänster för personer som bor i glesbygden.

Direktören för rättshjälpsverksamheten i Östra Finlands rättshjälpsdistrikt har konstaterat att Norra Karelen tingsrätt är en av landets effektivaste tingsrätter, varför det är motiverat att bevara den. Samarbetet och de elektroniska tjänsterna ska utökas. Det kunde också vara motiverat till exempel att huvudstadsregionens ärenden avgörs i Norra Karelen.

3.3.3 Vissa ämbetsverk

Justitieministeriet begärde också ett yttrande av vissa andra intressentgrupper för domstolarna, det vill säga Lantmäteriverket, Försvarsmaktens stab, Konkursombudsmannen och Konsumentombudsmannen. Med undantag för konsumentombudsmannen gav dessa instanser ett yttrande. Försvarsmaktens stab meddelade att dess synpunkt antecknats i försvarsministeriets yttrande.

Lantmäteriverket anser att det är motiverat att skapa större administrativa tingsrättsenheter för att kunna göra ekonomiska besparingar och förbättra statsförvaltningens produktivitet. Därtill finns det skäl att avsluta behandlingen av summariska ärenden och ärenden av registreringstyp vid tingsrätterna eller koncentrera dem till vissa tingsrätter. Eftersom ledning av större administrativa enheter förutsätter yrkesskicklighet och flexibilitet, borde tjänsterna vid tingsrätternas ledning på samma sätt som vid statens högsta ledning vara visstidstjänster.

Verket har utifrån sina positiva erfarenheter konstaterat att det finns skäl att pröva om ett riksomfattande verksamhetsområde ska skapas för tingsrätterna. Det kunde gälla enbart vissa grupper av ärenden. I och med elektroniska tjänster och videohöranden vore det möjligt att behandla många tvistemål och brottmål centraliserat. Lantmäteriverket har ansett att det är motiverat att en sammanslagning av tingsrätterna och förvaltningsdomstolarna också borde prövas på lång sikt.

Med tanke på behandlingen av jordrättsmål är det väsentligt att antalet jordrättsingenjörer är tillräckligt vid tingsrätterna. Syner förrättas med jämna mellanrum i samband med jordrättsmål, varför jorddomstolar ska finnas runt om i Finland. I övrigt är inte jordrättsmål bundna till en ort på så sätt att de inte kan avgöras centraliserat. Ett exempel på detta är registreringsärenden och fastighetsbestämningsärenden som kan avgöras utan syner och huvudförhandlingar och som kunde koncentreras på en nationell nivå.

Konkursombudsmannen understöder att behandlingen av företagssaneringsärenden koncentreras till ännu färre tingsrätter. Behandlingen av företagssaneringsärenden kräver att domstolen har en övergripande insikt i företagets affärsverksamhet och bokföring. Förutsättningen för att sådant specialkunnande uppkommer och utvecklas är att domstolens personal kan specialisera sig på att behandla sådana ärenden. Den föreslagna koncentreringen främjar utvecklandet av specialkunnande. Detta är motiverat då tyngdpunkten i rättskipningen är på väg att i allt högre grad flyttas till tingsrätterna. Numera finns det avsevärda skillnader mellan tingsrätterna i bedömningen av saneringsdugligheten. Det finns också stora skillnader i behandlingstiderna. Koncentrering skulle också minska tolkningsskillnaderna och följaktligen öka rättssäkerheten och likabehandlingen i rättskipningen.

Enligt konkursombudsmannen kan de företagssaneringsärenden som gäller Nylands region, vilka för närvarande behandlas i Esbo och Helsingfors tingsrätter, i fortsättningen behandlas antingen i Västra Nylands eller Helsingfors tingsrätt med anledning av sammanslagningen. Bägge har redan för närvarande ett avsevärt specialkunnande. Eftersom företagssaneringsärenden i huvudsak behandlas i skriftligt förfarande, vore den extra påfrestning som orsakas av längre avstånd klart mindre i förhållande till de fördelar som kan uppnås med en koncentrerad av nätverket.

3.4 Förbund som företräder personalen och intressentgrupperna

Av de förbund som företräder domstolspersonalen och deras intressentgrupper gavs inte något yttrande av Julkiset oikesusavustajat ry, Auktoriserade jurister och Finlands Lekmannadomare rf. Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL, Finlands Advokatförbund rf och Häradsfogdarna i Finland rf förhöll sig mest positivt till reformen. Största delen av de förbund som gav ett yttrande motsatte sig dock arbetsgruppens förslag.

Finlands Domareförbund rf (nedan domareförbundet) motsätter sig arbetsgruppens förslag. Det anser att reformen innebär att rättsskyddet och likabehandlingen äventyras och att vare sig de planerade besparingarna eller avsevärda fördelar uppnås genom att utöka tingsrätternas storlek. Domstolsnätverket borde täcka hela landet på så sätt att avstånden till domstolarna inte är orimligt långa och att de kostnader som orsakas för parterna inte ökar. Ett minskat antal forum påverkar tillgången till rättsskydd och andra juridiska tjänster för medborgarna. Domareförbundet anser att tingsrätterna inte heller ska slås samman, om en förutsättning för detta är att filialkansliet inrättas. Förbundet motsätter sig också att företagssanerings- och utskökningsbesvärärenden koncentreras till färre tingsrätter än för närvarande. Det är inte heller motiverat att vidta åtgärder som gäller jorddomstalarnas verksamhet.

Domareförbundet har konstaterat att rättsvård är en kärnuppgift för staten. Rättsväsendets andel av statsbudgeten är så liten, att de sparkrav som riktar sig mot väsendet inte har någon faktisk betydelse för statsfinansernas utveckling med beaktande av konsekvenserna av besparingarna för rättsskyddet. De avgöranden som gäller tingsrättsnätverket ska grunda sig på en förbättring av rättsskyddet för medborgarna och ändringsbehov som utgår från domstolsväsendets struktur eller rättskipningssystemet och en sänkning av statens kostnader kan inte vara en central grund. Domareförbundet har kritiserat det faktum att dokumentation över de övergripande konsekvenserna av den tidigare strukturreformen saknas. Det har ansetts att arbetsgruppens granskning av besparingarna av föregående reform är ensidig och tendentiös. Vidare anser domareförbundet att arbetsgruppens konsekvensbedömning av förslagen är bristfällig och att faktiska besparingar inte kan uppnås med en sammanslagning av tingsrätterna.

Domareförbundet har konstaterat att det inte finns tydliga bevis på att stora enheter är effektiva. Däremot vore olägenheterna av en koncentrerad större än fördelarna. Förbundet har bedömt att tingsrätterna, då enhetsstorleken och antalet kunder ökar, har bättre möjligheter att utveckla personalens kunnande och reagera på anhopningar och frånvaron. Antalet mål kan dock vara för litet för detta. Ett för snävt specialkunnande får inte heller vara ett mål.

Domareförbundet anser att tjänstemännens arbete absolut ska kompletteras, om det anses att det är nödvändigt att lägga ned tingsrätter efter en så kort tid efter föregående reform. Förslagen har gjorts utan politiska riktlinjer och utredningar eller på ett ensidigt sätt. Projektet ska returneras för inledande beredning till det planerade domstolsverket. Så viktiga och långsiktiga beslut förutsätter en övergripande bild av nivån på rättsskyddet, domstolsväsendets struktur och rättskipningssystemet samt tillförlitlig dokumentation över konsekvenserna av den tidigare och den föreslagna reformen. De grunder som lagts fram i betänkandet är inte en tillräcklig grund för att påskynda beslutsfattandet.

Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf (nedan JHL) har bedömt förslagen ur personalens och medborgarnas synvinkel. Det anser att det skulle löna sig att skjuta upp utvecklandet av tingsrättsnätverket och först utreda hur överföringen av summariska ärenden och de elektroniska tjänsterna framskrider och konsekvenserna av detta. Behovet av en reform borde bedömas som en helhet först till exempel år 2017 eller 2018. Ur medborgarnas synvinkel får det inte bli onödigt svårt att utträta ärenden vid tingsrätten. Trots att det viktigaste för medborgarna är kvaliteten på de juridiska tjänsterna, undanröjer detta inte de problem som orsakas av långa avstånd.

JHL har konstaterat att arbetsgruppen utfört ett bra och grundligt arbete. Dock borde mer övergripande information än den framlagda informationen vara tillgänglig för bedömningen av konsekvenserna av den tidigare och nu föreslagna strukturreformen. Det har gått så lite tid från den senaste ändringen att verksamheten inte hunnit stabilisera sig och konsekvenserna har inte utretts närmare. Därtill är konsekvenserna av övriga pågående betydelsefulla projekt inte ännu i praktiken kända (bland annat behandlingen av summariska ärenden och AIPA).

Enligt JHL är det väldigt viktigt att personalen förstår grunden för den framtida ändringen vid strukturella reformer av denna typ. Förändringarna förutsätter bra ledning och engagemang av personalen för att lyckas. Omställningsskydd och samarbetsverksamhet med personalen är också en väsentlig del av förändringarna. De tankar om omställningsskyddet som arbetsgruppen lagt fram är bra och förenliga med de förfaringssätt som ska iaktas inom justitieministeriets förvaltningsområde. JHL rf förhåller sig positivt till samutvecklingen och anser att det är synnerligen viktigt att grundligt utreda ärenden, och särskilt viktigt i så här viktiga ärenden.

JHL har en särskild oro för stämningmännens och kontorspersonalens ställning. Reformen av tingsrättsnätverket, utvecklandet av behandlingen av summariska ärenden och särskilt utvecklandet av elektroniska system har en stor inverkan på det arbete som utförs av dessa personalgrupper i framtiden. Enligt förbundet ska det till exempel prövas om stämningmännens verksamhetslokaler ska bevaras inom deras delgivningsområden eller inom ett rimligt avstånd från detta.

JHL är mycket tillfredsställt med att säkerheten och förbättringen av denna lyfts fram som en viktig fråga. Säkerhet såväl för personalen som för medborgarna förbättrar investeringarna och planerna är viktiga och ska genomföras så fort som möjligt.

Finlands stämningmän JHL rf anser att antalet tingsrätter borde bevaras på nuvarande nivå eller så borde deras antal inte minskas i anmärkningsvärd utsträckning. Vad gäller konsekvenserna för stämningmännen har föreningen ansett att betänkandet är av allmän natur. I den fortsatta bearbetningen borde lokala förhållanden beaktas.

Bevislig delgivning av stämningsansökningar och andra handlingar är en av det västerländska rättssystemets hörnstenar. När domkretsarnas storlek ökar och antalet stämningsmän minskar föreligger en risk att delgivningsverksamhetens resultat försämras. Då delgivningsområdena blir större och äldre stämningsmän går i pension försämras stämningmännens lokalkännedom och fungerande kundförhållanden. I och med långa delgivningsresor skulle resekostnaderna öka, såväl vad gäller kilometerersättning som dagpenningar.

Förbundet har i likhet med JHL ovan ansett att det är viktigt att verksamhetslokalerna för stämningmännen bevaras i deras delgivningsområde eller på ett rimligt avstånd från detta. Det finns också skäl att sörja för delgivningsjouren. Eftersom reformen påverkar såväl ledningen som tingsrätternas interna verksamhet, finns det skäl att rikta resurser mot utvecklandet av dessa och sträva efter att komma överens om gemensamma förfaringssätt samt att också stöda nätverksbildningen inom tingsrätten.

Finlands Juristförbund (nedan juristförbundet) förhåller sig kritiskt till arbetsgruppens betänkande. Det krävs långsiktighet för att upprätthålla rättsstaten, och grundläggande reformer ska inte genomföras för att uppnå snabba besparingar på grund av en svår ekonomisk situation. Förbundet anser att uppskattningarna om konsekvenserna av reformen vad gäller tillgången till rättsskydd är alldeles för otillräckliga. Längre avstånd skulle ge upphov till faktiska rättsskyddsproblem som inte helt kan kompenseras med distanstjänster och därtill till ökade resekostnader. Utgångspunkten för utvecklandet av tingsrättsnätverket borde vara att tillgodose ett högklassigt rättsskydd.

Förbundet har kritiserat bristerna i konsekvensbedömningen av reformen från år 2010. Förutom domstolstjänster har också övriga juridiska tjänster försvunnit för medborgarna i och med reformen. Det krävs ett tätt domstolsnätverk för att trygga rättsskyddet. Också de besparingar som enligt uppskattning kan uppnås med reformen är orealistiska. Juristförbundet anser att det strukturella utvecklandet av tingsrättsnätverket borde lämnas för prövning av den domstolsförvaltning som planeras att inrättas och att en ingående analys av konsekvenserna av reformen från år 2010 ska göras till grund för denna.

Finlands Advokatförbund (nedan FAF) har konstaterat att bland annat de ändringar som skett i tingsrätternas verksamhetsmiljö, liksom utvecklingen för rättsvården i allmänhet, har motiverat att antalet tingsrätter radikalt minskats under de senaste decennierna. Det verkar som om bakgrunden till de reformer som föreslås för närvarande är krympta ekonomiska resurser för rättsvården. I likhet med det som antecknats ovan har FAF konstaterat att det förblir oklart i vilken mån de reformer som redan genomförts i verkligheten lett till besparingar, också med beaktande av de ökade kostnaderna för parterna och samhället på grund av den offentliga rättshjälpen. Det står inte heller klart vilka de konkreta besparingarna är med anledning av de föreslagna reformerna, med beaktande av de extra kostnader som orsakas för samhället med anledning av den offentliga rättshjälpen och å andra sidan direkt för rättegångsparterna.

FAF har framfört en oro med anledning av att särskilt de kostnader som orsakas av längre geografiska avstånd betalas av rättegångsparterna. Detta gäller särskilt så kallade självbetalande parter som inte omfattas av den offentliga rättshjälpen, oberoende av deras ställning i den berörda processen. Det kan inte godkännas att de ökade rättegångskostnader som oundvikligen följer av den planerade reformen ska

betalas av medborgarna. Reformen skulle också avsevärt försämra tillgången till rättsliga tjänster. En koncentring av funktionerna skulle följaktligen också leda till olikvärdig behandling av medborgarna. Omfattningen på rättshjälpsbyråernas nätverk är inte lösningen på problemet, eftersom det inte anlitas av kunder som betalar själva. Elektroniska tjänster undanröjer inte heller alla problem som orsakas av att avstånden ökar.

FAF anser att en del av de synpunkter som föreslagits i betänkandet är värda att understödjas ur rättsvårdsperspektiv. FAF är medvetet om att strukturella reformer är nödvändiga också inom rättsvården. Bland annat minimering av de kostnader som orsakas av en överlappande förvaltning är ett mål som är värt att understödjas. Ett annat mål som särskilt är värt att understödjas är det utvecklande av domarkårens specialkunnskap som möjliggörs av att enhetsstorlekarna utökas. Det vore också motiverat att domartjänster i fortsättningen inrättas enligt hovrättskrets i stället för enligt enskilda domstolar, då resurser vid behov kan inriktas mot de tingsrätter där resurser vid var tid behövs mest. Det är också motiverat att satsa på säkerhetsarrangemangen. De kostnadsrelaterade orsakerna talar för investeringar endast i behövlig omfattning i dessa arrangemang. Det vore också motiverat att lägga ned nämndemannasystemet.

Finlands åklagarförening rf (nedan åklagarföreningen) understöder arbetsgruppens mål om att bevara kvaliteten i rättskipningen och nivån på rättsskyddet. Föreningen understöder inte synpunkten om att tingsrättssammanträden borde ordnas vid olika verksamhetsställen endast av tvingande skäl. Redan i Södra Finland blir avstånden till tingsrätternas sammanträdesplatser alldeles för långa för dem som besöker platserna inom ramen för sitt arbete (advokater, rättsbiträden, åklagare, förundersökningsmyndigheter) och för medborgarna.

Föreningen anser att det i den fortsatta beredningen är motiverat att konsekvenserna av reformen beaktas på ett mer omfattande sätt än vad som är fallet för närvarande. I bedömningen finns det skäl att rikta uppmärksamhet mot kostnadskonsekvenserna för övriga myndigheter, intressentgrupper och medborgare. Också betydelsen av reformen för städerna och kommunerna borde utredas närmare. Föreningen efterlyser en övergripande utvärdering av reformens nationalekonomiska konsekvenser. Därtill borde de utredas hur produktivitet och arbetshälsa tillgodoses i väldigt stora ämbetsverk. Också kostnadskonsekvenserna av tidigare reformer borde utredas.

Vad gäller de enskilda förslagen har åklagarföreningen ansett att det är motiverat att Mellersta Nylands tingsrätt inrättas i stället för en stor Östra Nylands tingsrätt. Dess administrativa kansli borde dock finnas i Träskända. Också i Sydöstra Finlands tingsrätt borde ha ett kansli eller åtminstone en sammanträdesplats i Kotka.

Häradsfogdarna i Finland rf har hänvisat till yttrandet av juristförbundet och konstaterat att reformen innebär att utbudet av advokattjänster försämras på de orter där verksamhetsställen för tingsrätterna läggs ned. Föreningen anser att tingsrättsnätverket inte borde inrättas med övriga myndigheters organisationer eller områdesindelning som grund. Den anser att arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter är bättre, eftersom den tryggar rimliga avstånd för att sköta ärenden för medborgarna och samarbetsmyndigheterna och balanserade tingsrätter vad gäller den geografiska dimensionen, utan att äventyra en effektiv och ekonomisk skötsel av ärenden. Jämfört med de modeller som arbetsgruppen presenterat verkar det dock som om den modell med 18 tingsrätter som regeringsrådet Ahti Penttinen presenterat är bättre motiverad än de modeller som arbetsgruppen lagt fram. I de regioner

där avstånden är längst finns det dock skäl att närmare utreda om sammanträdesplatserna ska bevaras med tanke på servicebehovet och de långa avstånden för att uträtta ärenden.

Föreningen anser att en förnuftig organisering av koncentreringen av utsokningsbesvärssärenden vore ägnad åt att främja en flexibel behandling av dessa ärenden och förbättra parternas rättsskydd, som ofta i stor utsträckning är beroende av behandlingstiderna. I alla möjliga ändringar av tingsrättsnätverket finns det skäl att trygga en effektiv och yrkeskunnig behandling av utsokningsbesvärssärenden och ett högklassigt kunnande om utsokningsärenden samt högklassig yrkesskicklighet bland de domare som behandlar besvär.

Personalföreningen vid Justitieförvaltningen PJF rf och Finlands Polisorganisationers Förbund RF (SPJL) har gett ett gemensamt yttrande, i vilket Löntagarorganisationen Pardia rf instämt. Förbunden har ansett att tidpunkten för reformen är fel bland annat för att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts. SPJL och PJF anser att arbetsgruppens förslag har en klar koppling till den ekonomiska situationen; utvecklandet av tingsrättsnätverket genom att avsevärt gallra nätverket sker på ekonomiska, inte verksamhetsmässiga, villkor. I stället för ekonomiska besparingar borde man i samband med reformen av tingsrättsnätverket understryka vikten av de grundläggande rättigheterna att få en rättvis rättegång och en sak behandlad utan dröjsmål som hörnstenar i rättsstaten.

Förbunden har också riktat uppmärksamhet mot de negativa konsekvenserna av längre avstånd för tillgången till domstols- och andra rättsliga tjänster. Utvecklande av elektroniska lösningar ersätter inte helt och hållet personlig skötsel av ärenden, eftersom alla inte kan, vill eller har möjlighet att anlita distanstjänster.

Förbunden understryker att besluten om utvecklingsarbetet måste fattas i god tid och enligt en tydlig tidtabell, så att samarbetet kan ske på ett ändamålsenligt sätt. Personalen måste höras i tillräcklig mån och deras möjligheter att påverka den föränderliga situationen ska tryggas på alla möjliga sätt. För att reformen ska lyckas är det också av vikt att de sammanslagna domstolarna i fortsättningen kan verka som en domstol. Ansvaret för att genomföra detta får inte vila enbart på de lokala aktörerna, utan justitieministeriet måste bära det övergripande ansvaret för att processen ska lyckas. I samband med reformen ska särskild uppmärksamhet riktas mot personalens stöd, välbefinnande och allmänna arbetshälsa. Flyttar till andra orter ska grunda sig på frivillighet. Särskild uppmärksamhet ska också riktas mot verksamhet vid flera platser och ledningen.

Med tanke på ett fungerande myndighetssamarbete vore det förnuftigt att tingsrätternas domkretsar i huvudsak skulle svara mot övriga myndigheters verksamhetsområden. Följaktligen borde verksamhetsställena placeras enligt polisens och åklagarämbetenas verksamhetsområden. Enligt SPJL och PJF är inte alla tingsrätters verksamhetslokaler tillräckligt stora för att ta emot personal som eventuellt tvingas flytta från en tingsrätt som läggs ned. Övergångstiden kommer att vara väldigt lång för vissa tingsrätter och under denna är det nödvändigt att ordna lämpliga arbetslokaler och -redskap.

Svenska Finlands folkting har tagit ställning till reformen endast vad gäller tillgodoseendet av språkliga rättigheter. Folktinget har konstaterat att bägge modeller som föreslagits av arbetsgruppen minskar antalet tvåspråkiga domstolar från åtta till fem. Därtill ändras majoritetsspråket i Österbottens tingsrätt från svenska till finska. Dessa förslag av arbetsgruppen försämrar avsevärt tingsrätternas möjligheter att tillgodose de språkliga rättigheterna för den svenskspråkiga befolkningen. Reformen skulle äventyra tillgodoseendet av rättsskyddet för den svenskspråkiga befolkningen och öka ojämlikheten för medborgarna. Följaktligen borde inte arbetsgruppens förslag genomföras, utan förslagen borde utarbetas så att de bättre tillgodose de språkliga rättigheterna.

3.5 Kommunförbundet och landskapsförbunden

Yttranden begärdes av Finlands Kommunförbund och alla 18 landskapsförbund. Kommunförbundet och sammanlagt 13 landskapsförbund gav yttranden. Mellersta Österbottens, Birkalands, Päijänne-Tavastlands, Satakunta och Nylands förbund gav inte något yttrande.

I egenskap av intresseförbund för alla kommuner har Kommunförbundet avstått från att framföra detaljerade ståndpunkter om arbetsgruppens förslag. Av landskapsförbunden har Lapplands förbund och Egentliga Finlands förbund understött förslagen om att ändra tingsrättsnätverket. Därtill har Norra Savolax förbund konstaterat att det godkänner arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter, men motsätter sig nedläggningen av verksamhetsställen. Av remissinstanserna motsätter sig största delen arbetsgruppens förslag om att minska antalet tingsrätter eller verksamhetsställen. Dock förhåller sig en del av dessa positivt till målen i reformförslaget.

Landskapsförbundens allmänna synpunkter på arbetsgruppens förslag har antecknats i detta sammandrag. Därtill har de gjort särskilda ställningstaganden till de förslag som gäller det egna landskapsförbundets region och dessa har refererats närmare nedan i utvärderingen enligt tingsrätt.

Finlands Kommunförbund har konstaterat att målen med arbetsgruppens förslag, vilka bland annat är att bevara kvaliteten i rättskipningen och rättsskyddet på en tillräcklig hög nivå trots de ekonomiska randvillkoren, är värda att godkännas. För många kommuner leder förslagen dock till ett slutresultat som de har svårt att godkänna. Med tanke på enskilda kommuner är den form av tingsrättsnätverk som verkar i landet av särskild vikt. Eftersom ett yttrande begärts av så gott som alla kommuner, tar Kommunförbundet i egenskap av intresseorganisation för kommunerna inte ställning till frågan i större utsträckning.

*Sydkarelen*s förbund motsätter sig att självständiga Södra Karelen tingsrätt läggs ned. Ett administrativt kansli för tingsrätten borde dock bevaras i Villmanstrand. Förbundet har motiverat sin ståndpunkt med närheten till östgränsen och Joutseno flyktingförläggning. Behandlingen av ärenden med anledning av dessa omständigheter förutsätter lokalkännedom och talar för att en tingsrätt ska finnas nära gränsen. Förbundet anser att reformen skulle försämrast ställningen för landskapets centralort, där det finns skäl att bevara ett maximalt brett serviceutbud, kunnandet och så attraktiva arbetsplatser som möjligt. Den tidigare reformen borde slutföras innan de nya förändringarna görs. Olägenheterna av verksamhet på flera platser talar inte för arbetsgruppens förslag.

Därtill anser förbundet att det är viktigt att ett självständigt domstolsverk inrättas inom justitieministeriets förvaltningsområde. Detta skulle underlätta och harmonisera det administrativa arbetet vid domstolarna och frigöra chefsdomarens arbetsinsats för rättskipningsverksamhet.

Södra Österbottens förbund har ansett att det är motiverat att en självständig tingsrätt bevaras i landskapet. Förbundet har konstaterat att geografisk täckning för tingsrättsverket, i likhet med övriga tjänster som tillhandahålls av statsförvaltningen och därigenom tillgången till tjänster, uppnås på bästa sätt med den nuvarande landskapsindelningen. Att antalet tingsrätter skulle minskas till ett ännu mindre antal skulle leda till att administrativa kanslier inrättas i landskap där det inte finns någon tingsrätt. Detta skulle göra den riksomfattande verksamhetsmodellen otydlig och leda till oklarhet i ansvarsförhållanden och övriga praktiska arbetsarrangemang. Detta skulle inte heller leda till besparingar på det sätt som förmodas i betänkandet.

Södra Savolax landskapsförbund har konstaterat att ingendera av arbetsgruppens modeller kan ligga till grund för det fortsatta utvecklandet. Bägge föreslagna modeller innebär att antalet tingsrätter minskas på ett sätt som leder till sådana konsekvenser för medborgarnas rättsskydd vilka inte utvärderats i tillräcklig omfattning. Ur medborgarnas synvinkel är tillgängligheten en central del av rättsskyddet. Avstånden för att uträtta ärenden som är avsevärt längre än för närvarande leder till orimliga resekostnader och orimlig tidsanvändning för medborgarna och kan i praktiken till och med bli ett hinder för tillgodoseendet av medborgarnas rättigheter. De regionalekonomiska konsekvenserna av reformen har inte heller utretts, även om förslaget i sig skulle främja koncentreringsenheten av statens funktioner till allt färre verksamhetsställen. Det handlar inte enbart om arbetsplatser utan också om de indirekta konsekvenserna av att övriga tillgängliga juridiska tjänster minskar. Enligt förbundet visar erfarenheterna av tidigare reformer att de juridiska tjänsterna försämrats i områden där verksamhetsställen för tingsrätterna lagts ned.

Landskapsförbundet har därtill konstaterat att även om rättskipningen i förhållande till statsförvaltningen bildar en självständig och oberoende helhet, borde målet vara att beakta övriga administrativa gränser då gränserna för justitieförvaltningen fastställs. Ur medborgarnas synvinkel skulle detta vara ägnat åt att tydliggöra bilden av förvaltningen. Följaktligen borde också uppmärksamhet riktas mot reformen av statens central- och regionförvaltning.

Tavastlands förbund anser att det färdigställda betänkandet av arbetsgruppen om det fortsatta utvecklandet av tingsrättsnätverket, med hänsyn till utgångspunkterna och förslagen, inte är en fungerande grund för den fortsatta beredningen av ärendet. Tavastlands förbund anser att målet om att kvaliteten i rättskipningen och nivån på rättsskyddet borde bevaras på en hög nivå är ett viktigt mål, men att de ekonomiska realiteterna dock ska beaktas. Att beakta geografiska aspekter är en del av rättsskyddet och det är också motiverat att notera analyserna av regionernas framtida utveckling. Med tanke på ekonomiska omständigheter och kvaliteten i rättskipningen är det värt att understöda att tingsrätter placeras i orter där det redan från tidigare finns andra aktörer inom rättsvården. Detta bidrar samtidigt till att uppnå målet om synergifördelar vad gäller bland annat verksamhetslokaler, säkerhet och olika stödfunktioner. Därtill främjar detta ett fördjupat specialkunnande.

Förbundet har kritiserat det faktum att konsekvenserna, områdesindelningen eller olika områdens särdrag inte granskats eller beaktats i större omfattning i betänkandet. Förslagen har inte heller på ett tillräckligt sätt beaktat de negativa konsekvenserna av en eventuell reducering av tingsrättsnätverket för tillgången till rättsskydd, flexibiliteten i rättegångarna och tillgången till juridiska rådgivningstjänster. I stället för schablonmässiga tvångssammanslagningar av tingsrätter finns det skäl att fokusera på fungerande arbetsfördelningar och utvecklande av en effektivare processledning för att påskynda rättegångarna och förbättra medborgarnas faktiska rättsskydd.

Förbundet har ansett att utvecklandet av tingsrättsnätverket inte ska vara en separat utvecklingsåtgärd inom statens förvaltningsområde, utan att också utvecklandet av rättsväsendet ska vara en del av det regionala utvecklandet av den statliga och kommunala områdesindelningen. Innan ett eventuellt fortsatt utvecklande av tingsrättsnätverket vore det också motiverat att vänta på att de allmänna riktlinjerna för regionförvaltningen och områdesdelningen preciseras i det nya regeringsprogrammet.

Kajanalands förbund anser att de geografiska synpunkterna inte har beaktats på ett omfattande sätt vad gäller de glest bebyggda områdena i Östra och Norra Finland. På grund av de långa avstånden ska det tryggas att nätverket geografiskt sett är täckande med ett tillräckligt antal verksamhetsställen. Förbundet anser att målet om att förbättra produktiviteten är förstäeligt, men det får inte i första hand leda till att lokala tjänster läggs ned. Gallringen av statens nätverk av lokala tjänster har varit särskilt hård i Kajanaland.

Mellersta Finlands förbund motsätter sig de förslag av arbetsgruppen vilka gäller Mellersta Finlands tingsrätt. Förbundet anser att ett förfarande där statsförvaltningen gör kostnadsbesparingar och överför kostnaderna till kommunerna eller kommuninvånarna genom att koncentrera tjänsterna inte är en hållbar princip.

Kymmenedalens förbund har ansett att det är ett ändamålsenligt mål att stärka tingsrätternas struktur på så sätt att tillgången till rättsskydd och kvaliteten i rättskipningen också i fortsättningen kan tryggas. Förbundet har förhållit sig positivt till att Sydöstra Finlands tingsrätt inrättas, men godkänner inte alla förslag som gäller tingsrättens verksamhetsställen.

Lapplands förbund understöder arbetsgruppens förslag med undantag för de föreslagna nedläggningar som gäller nätverket av verksamhetsställen inom landskapets område. Förbundet har ansett att det är viktigt att man i samband med utvecklandet av tingsrättsnätverket tryggar tillgången till rättsskydd och kvaliteten i rättskipningen för medborgarna oberoende av avstånd och befolkningsunderlag. Då möjligheterna att använda elektroniska tjänster och fjärranslutningar utökas, ska det säkerställas att datatrafikförbindelserna i Lappland är lika snabba och täckande som i de övriga delarna av landet.

Norra Karelens landskapsförbund opponerar sig kraftigt mot att Norra Karelens tingsrätt slås samman med de andra tingsrätterna. Förbundet har en oro med anledning av koncentrationen av servicenätet och den ojämna tillgången till tjänster i hela landet. Mål som syftar till att effektivisera tingsrätternas verksamhet kan inte uppnås med det alternativ där antalet tingsrätter minskas kraftigt. Rättsväsendet är en betydelsefull samhällelig institution vars utvecklande inte kan ske ensidigt och enbart

utifrån statsekonomiska utgångspunkter. Utvecklingsarbetet ska ske med medborgarnas och samfundens rättsskydd som utgångspunkt.

Reformen skulle ha skadliga konsekvenser för tillgången till rättstjänster och en sammanslagning av tingsrätten med Östra Finlands tingsrätt, som skulle ledas från Kuopio, bidrar inte till att uppnå målet om geografisk täckning för tingsrättsnätverket. Nuvarande Norra Karelen tingsrätt fungerar väl och kan på ett utomordentligt sätt uppfylla alla förutsättningar för bra rättsvård. Befolkningsunderlaget för tingsrätten är tillräckligt för en effektiv verksamhet.

Landskapsförbundet har i sitt yttrande understrukit vikten av en övergripande utredning av utvecklandet av rättsväsendet innan reformen genomförs. När reformens effektivitet granskas finns det också skäl att rikta uppmärksamhet mot dess övergripande och alternativa konsekvenser. Det finns också skäl att beakta att statsförvaltningens funktioner och arbetsplatser ska placeras i olika delar av landet.

Österbottens förbund har ansett att de synpunkter som gäller domstolsnätverket understryks i för hög grad i betänkandet och att medborgarnas synvinkel beaktas i väldigt liten mån. Arbetsgruppen har inte riktat tillräcklig uppmärksamhet till exempel mot uppgången i beloppet på resekostnaderna. Ingen större uppmärksamhet har heller riktats mot att avstånden för att uträtta ärenden ökar utanför stora tätorter. Rättsskyddet borde tillgodoses på ett jämlikt sätt för medborgarna, vilket ska beaktas då placeringen av verksamhetsställen utvärderas. Förbundet har också understrukit tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna för och likabehandlingen av medborgarna. Därtill har förbundet anmärkt att tillgången till en yrkeskunnig personal inte enbart avgörs av storleken på tingsrätten, utan också av tillgången till utbildning, personalpolicyn, den tekniska utrustningen och andra omständigheter som påverkar arbetsplatsens attraktivitet. Förbundet har ansett att det är nödvändigt att följa upp resultaten av reformen från år 2010.

Norra Österbottens förbund har gett ett yttrande om arbetsgruppens förslag som går i samma riktning som det som antecknats ovan vad gäller Kajanalands förbund. Därtill har förbundet konstaterat att det inte ser den utveckling som lett till ändringar i myndigheternas nätverk av verksamhetsställen och en koncentring av tjänsterna enbart till landskapens centralorter som godtagbar.

Norra Savolax förbund anser inte att den föreslagna modellen med 14 tingsrätter är ändamålsenlig för Östra Finland, utan att modellen med 17 tingsrätter ska ligga till grund för den fortsatta beredningen. Förbundet har ansett att arbetsgruppens arbete på ett tydligt sätt styrts av de avsevärda utgiftsnedskärningar som förutsatts av justitieministeriet i statsrådets rambeslut för åren 2013–2016, även om arbetsgruppens uppdrag också omfattade ett mål om att bevara nivån på rättskipningen och rättsskyddet. Trots att arbetsgruppen bedömt de ekonomiska konsekvenserna av reformen, har konsekvenserna för den övriga rättsvården och äventyrandet av medborgarnas rättsskydd avfärdats genom att bedöma att dessa är ringa. De kostnader som orsakas av längre resor för att uträtta ärenden kan dock vara avsevärda. Arbetsgruppen har inte heller bedömt konsekvenserna av nedläggningen av kanslierna för regionalekonomin i de kommuner som är föremål för nedläggning, trots att konsekvenserna kan vara avsevärda för en enskild kommun med anledning av antalet anställda vid kansliet. Också de indirekta konsekvenserna av nedläggningen av verksamhetsställen för den övriga rättsvården på orten, såsom färre advokattjänster och längre polisresor eller fångtransporter, har bedömts på ett bristfälligt sätt.

Därtill har förbundet ansett att det är motstridigt att man trots utökade elektroniska tjänster strävar efter att minska sådana servicepunkter särskilt på grund av att anordningarna är dyra. Målet om att minska de ärenden som ska behandlas vid domstolarna genom att överföra dem till övriga myndigheter eller genom att ändra praxis kan i sig ses som godtagbart. Detta kan i motiverade fall också leda till ett minskat antal domstolar.

Egentliga Finlands förbund anser att förslaget om att utveckla tingsrättsnätverket är motiverat och nödvändigt. Reformen skulle harmonisera indelningen av tingsrätternas domkretsar med landskapsindelningen. Alla former av harmonisering av områdesindelningen tydliggör förvaltningen.

3.6 Städer och kommuner

Största delen av städerna och kommunerna i de tingsrätters domkretsar som är föremål för reform motsätter sig förslagen. På samma sätt som tingsrätterna tog städerna och kommunerna ställning till reformen enbart till den del som förslagen gällde dem eller deras närområden. Dessa ställningstaganden har antecknats nedan i granskningen enligt tingsrätt.

4 ENSKILDA STÄLLNINGSTAGANDEN ENLIGT TINGSRÄTTERNAS DOMSTOLSKRETSAR

Detta avsnitt innehåller detaljerade ståndpunkter om arbetsgruppens förslag av hovrätterna, tingsrätterna och de landskap, städer och kommuner som hör till deras domkretsar. Så som konstaterats i inledningen begärdes yttranden endast av de 209 städer och kommuner som hör till domkretsarna för de tingsrätter som är föremål för förslag om en sammanslagning.

Responserna har delats in enligt arbetsgruppens förslag om en modell med 14 tingsrätter. Följaktligen har skillnaderna i den modell med 17 tingsrätter som arbetsgruppen föreslagit antecknats under de rubriker som gäller Östra Finlands och Österbottnens tingsrätter. Samma gäller Sydöstra Finlands tingsrätt till den del som det finns skillnader mellan modellerna vad gäller särskilda grupper.

Under varje rubrik har de förslag som gäller tingsrätten inklusive eventuella avvikande meningar först antecknats. Remissammandraget har delats in på så sätt att domstolarnas kommentarer kommer först. Därefter följer landskapens, städernas och kommunernas synpunkter med iakttagande av domkretsindelningen för de nuvarande tingsrätterna.

4.1 Ålands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Inga ändringar föreslås för Ålands tingsrätts domkrets eller verksamhetsställen. Dess administrativa kansli skulle också i fortsättningen finnas i Mariehamn. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet fortfarande omfatta sjörättsärenden, företagssaneringsärenden och utökningsbesvärsärenden.

Ålands tingsrätt har inte haft något att anmärka om arbetsgruppens förslag om att tingsrättens nuvarande situation inte ändras. Tingsrätten har konstaterat att resan till fastlandet geografiskt sett är lång och förutsätter en resa med båt eller flyg. Även om användningen av videokonferenser skulle utökas, ska medborgarna ha möjlighet att personligen delta i behandlingen av egna ärenden. Tingsrätten har därtill anmärkt att de lösningar som gäller tingsrätterna har konsekvenser också för Ålands förvaltningsdomstol, som verkar i anslutning till denna.

4.2 Helsingfors tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Inga ändringar föreslås för Helsingfors tingsrätts domkrets eller verksamhetsställen. Dess administrativa kansli skulle också i fortsättningen finnas i Helsingfors. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle dess behörighet fortsättningsvis omfatta sjörättsärenden och grupptalansärenden. Däremot skulle företagssanerings-, utökningsbesvärs- och militära rättegångsärenden vad gäller Nyland koncentreras till Västra Nylands tingsrätt.

Helsingfors hovrätt understöder arbetsgruppens förslag. Vad gäller särskilda grupper av ärenden har hovrätten föreslagit att det ska prövas om Helsingfors tingsrätt fortfarande ska vara behörig i företagssaneringsärenden.

Helsingfors tingsrätt anser att arbetsgruppens förslag är värda att understödvas. Den är dock orolig för att de negativa konsekvenserna för tillgången till rättsskyddet på grund av att avstånden förlängs. En reform av nätverket förutsätter en övergripande överläggning och den får inte grunda sig enbart på tillfredsställande av statsförvaltningens sparbehov.

Tingsrätten har inte haft något att anmärka om de förslag som gäller tingsrätten till den del som de innebär att den nuvarande situationen inte ändras. Tingsrätten har utifrån erfarenheterna av den organisationsreform som genomförts för en kort tid sedan konstaterat att en större enhetsstorlek harmoniserat rättskipningen och gett möjlighet att inrikta resurser på ett effektivare sätt än tidigare. Det har till exempel varit flexiblere att bilda sammansättningar för stora och krävande ärenden och att utnyttja specialkunnande. Att leda större enheter har krävt mer tid av cheferna. Å andra sidan har det varit möjligt att effektivisera den övriga personalens verksamhet med en bra organisation. Tingsrätten understöder de förslag med vilka personalens kunnande kan utnyttjas i större utsträckning än för närvarande. Den understöder också utökad användning av videokonferenser och elektroniska tjänster vid domstolarna. Erfarenheterna av rättegångar med en videokonferens har varit goda och det har inte konstaterats att de äventyrar parternas rättsskydd.

Tingsrätten understöder att behandlingen av sjörättsärenden i Fastlandsfinland liksom grupptalansärenden koncentreras enbart till tingsrätten. Därtill anser tingsrätten inte att det är motiverat att den inte längre behandlar företagssanerings- eller utökningsbesvärärenden. Om dessa ärenden koncentreras till Västra Nylands tingsrätt på det sätt som arbetsgruppen föreslagit, skulle det kunnande som inhämtats vid Helsingfors tingsrätt inte utnyttjas. En annan sak som talar för att företagssaneringsärenden ska bevaras är att näringslivet kretsar kring Helsingfors. Också behandlingen av militära rättegångsärenden borde enligt tingsrätten i fortsättningen koncentreras till tingsrätten. Det faktum att stora truppförband finns inom tingsrättens domkrets talar för detta. Därtill är Helsingfors hovrätt den enda behöriga överrätten i dessa ärenden.

4.3 Tavastlands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): *De norra kommunerna inom domkretsen för Hyvinge tingsrätt (Hausjärvi, Loppis och Riihimäki), Egentliga Tavastlands tingsrätt och Päijänne-Tavastlands tingsrätt slås samman till Tavastlands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Lahtis och ett kansli i Tavastehus. Kanslierna i Forssa och Heinola skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle dess behörighet omfatta sjörätts- och militära rättegångsärenden. Däremot skulle inte företagssanerings- och utökningsbesvärärenden, där Päijänne-Tavastlands tingsrätt för närvarande är behörig, behandlas vid Tavastlands tingsrätt.*

Avvikande mening: *Hyvinge och Tusby tingsrätter borde slås samman till Mellersta Nylands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli Hyvinge.*

Sammandrag av remissresponsen: Alla domstolar som hör till domkretsen för Tavastlands tingsrätt och Tavastlands förbund har gett yttranden om förslagen. Av städerna och kommunerna gavs däremot ett yttrande endast av Forssa, Hausjärvi, Heinola, Janakkala, Kärkölä, Lahtis, Loppis, Riihimäki och Sysmä. Helsingfors hovrätt, Egentliga Tavastlands tingsrätt, Janakkala, Kärkölä, Lahtis och Sysmä förhöll sig mest positivt till reformen. Åbo hovrätt, Hyvinge tingsrätt och Päijänne-Tavastlands tingsrätt motsätter sig att tingsrätterna slås samman, även om de delvis förhåller sig positivt till målen i betänkandet. Också största delen av städerna och kommunerna motsätter sig förslagen. En tingsrätt för Mellersta Nyland enligt den avvikande meningen har också understöd.

Domstolarna. Helsingfors hovrätt understöder arbetsgruppens förslag. Den har inte haft något att anmärka till den del som förslagen gäller Hyvinge tingsrätt, som hör till dess domkrets.

Åbo hovrätt motsätter sig sammanslagningen av domkretsarna för Egentliga Tavastlands tingsrätt och Päijänne-Tavastlands tingsrätt med en del av domkretsen för Hyvinge tingsrätt. Utökade tingsrättsstorlekar ska inte ses som ett inneboende värde, eftersom de nödvändigtvis inte leder till effektiviserad verksamhet. Hovrätten har ansett att ett filialkansli har negativa konsekvenser såväl för arbetshälsan som för arbetseffektiviteten. Hovrätten har bedömt att kvaliteten eller effektiviteten i rättskipningen vid domstolar med stora domkretsar inte nödvändigtvis skulle förbättras på det sätt som arbetsgruppen föreslagit.

Hyvinge tingsrätt motsätter sig att en del av dess domkrets slås samman med Tavastlands tingsrätt. Tingsrätten har konstaterat att det inte finns sådana olägenheter i dess verksamhet som skulle motivera en sammanslagning med en annan tingsrätt. Med en sammanslagning är det inte heller möjligt att uppnå sådana fördelar som skulle motivera en sådan. Om det dock anses vara nödvändigt att utöka tingsrättens storlek, understöder tingsrätten en sammanslagning av tingsrätten med Tusby tingsrätt till Mellersta Nylands tingsrätt. Tingsrättens ställningstaganden om en sammanslagning med planerade Östra Nylands tingsrätt refereras nedan.

Tingsrätten har konstaterat att den förstår den svåra situationen vad gäller statsfinanserna och att också domstolsväsendet måste fungera effektivt. Det handlar dock om statens grundläggande uppgifter, vars andel av statsbudgeten är liten. Tyngdpunkten på rättskipningen håller på att flyttas till tingsrätterna, vilket förutsätter extra resurser, inte nedskärningar. I likhet med många andra remissinstanser har tingsrätten förhållit sig kritiskt till de besparingar som arbetsgruppen föreslagit och de fördelar som en större enhetsstorlek medför. Tingsrätten har också riktat uppmärksamhet mot personalens arbetshälsa. Den lider då väldigt kort tid förflutit från den föregående reformen, vars konsekvenser inte utretts noggrant. Med tanke på personalen är det viktigt att riktlinjer för tingsrättsnätverkets framtid dras upp under innevarande år.

Tingsrätten motsätter sig att väldigt stora enheter inrättas. Det vore möjligt att uppnå de mål som arbetsgruppen fastställt också genom att inrätta Mellersta Nylands tingsrätt. Tingsrätter av mellanstorlek fungerar i allmänhet bra. Det är till exempel möjligt att uppnå tillräckligt specialkunnande vid dessa. En tingsrätt som bedriver verksamhet på en plats är en absolut fördel, varför funktionerna ska koncentreras till Hyvinge, som har renoverade och fungerande verksamhetslokaler med tillräckliga säkerhetsarrangemang. Landskapsindelningen eller distriktsindelningen för övriga myndigheter borde inte ha en avgörande betydelse då tingsrätternas domkretsar fastställs. Följaktligen finns det faktiska täta kontakter, såsom pendlingstrafik och annan sköt-

sel av ärenden, från Riihimäki, Loppis och Hausjärvi till Hyvinge och övriga delar av Mellersta Nyland och inte till Tavastland.

Egentliga Tavastlands tingsrätt understöder att Tavastlands tingsrätt inrättas om reformen genomförs. Tingsrätten anser att det är bra att nätverket granskats som en helhet och att domkretsarna bildats genom att följa landskapsindelningen. Nackdelen med reformen är dock att tillgången till rättstjänster försämras på grund av längre resor för att uträtta ärenden och att antalet tingsrätter med flera kanslier ökar. Minskningen av antalet verksamhetsstället understöds dock av att de kan utrustas med ändamålsenlig teknik och säkerhetsutrustning. Tingsrätten har dock förhållit sig kritiskt till arbetsgruppens kostnadskalkyler.

Tavastlands tingsrätt skulle uppfylla de mål som arbetsgruppen fastställt för storleken för en tingsrätt. Tingsrätten har ansett att det vore bra att Hausjärvi, Loppis och Riihimäki hör till Tavastlands tingsrätt. Trafikförbindelserna till Tavastehus är bra från dessa områden. Å andra sidan skulle en spjälkning av Hyvinge tingsrätt, som bildades år 2010, vara representativt för kortsiktig planering. Enligt tingsrättens synpunkt borde det administrativa kansliet finnas i Tavastehus och inte i Lahtis.

Tingsrätten har därtill riktat uppmärksamhet mot ändringarna i domstolarnas verksamhetsmiljö. Ändringarna har också en inverkan på den personal som ska rekryteras till domstolarna. Tingsrätten anser att innan åtgärder vidtas för att gå vidare med nätverksreformen, ska konsekvenserna av koncentreringen av summariska ärenden och AIPA-projektet på verksamhetslokalerna, antalet anställda och upphandlingen av anordningar utredas. Därtill ska förslagets konsekvenser för hovrättsnätverket utredas. Utan dessa åtgärder föreligger inte förutsättningar att utvärdera de ekonomiska konsekvenserna av betänkandet. Då det i nuläget ser ut som om förutsättningar för att inrätta ett domstolsverk föreligger, borde projektet för utvecklande av tingsrättsnätverket skjutas upp på så sätt att domstolsverket också ansvarar för utvecklandet av tingsrättsnätverket.

Päijänne-Tavastlands tingsrätt godkänner målen i betänkandet om att stärka tingsrätternas struktur på så sätt att tillgången till rättsskydd och kvaliteten i rättskipningen jämte möjligheterna till specialisering kan tryggas också i framtiden i en verksamhetsmiljö som kontinuerligt förändras. Tingsrätten instämmer också i arbetsgruppens synpunkt om att en förutsättning för detta är tillräckligt stora tingsrätter. Följaktligen kan arbetsmängden och resurserna också fördelas effektivare och jämnare än för närvarande. Det är också motiverat att rikta uppmärksamhet mot domstolarnas säkerhet. Förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter också att tillräckliga resurser anvisas till tingsrätterna och att de är tillräckligt stora. Inverkan av genomförandet av de övriga pågående projekten (minskning av antalet kunder, elektroniska tjänster och videokonferenser) är att antalet tingsrätter och verksamhetsställen kan minskas. Tingsrätten har ansett att det är motiverat att domkretsindelningen grundar sig på landskapsindelningen. Däremot har inte skillnaderna i myndigheternas områdesindelning gett upphov till olägenheter i den praktiska verksamheten.

Tingsrätten anser dock att det inte är ändamålsenligt att *Egentliga Tavastlands tingsrätt* och *Päijänne-Tavastlands tingsrätt* slås samman på de sätt som arbetsgruppen föreslagit. Tingsrätten har förhållit sig särskilt kritiskt till verksamhet vid flera platser, eftersom den har erfarenhet av detta. Tingsrätten har konstaterat att verksamhet vid flera platser orsakar problem som kräver avsevärda resurser, såsom sammanslagning av olika arbetskulturer och uppehållande av överlappande funktioner. Därför skulle de fördelar som kan uppnås med reformen utebli med en tingsrätt där verk-

samhet bedrivs på flera platser. Om en sammanslagning dock genomförs, borde tingsrätten ha endast ett kansli som skulle finnas i Lahtis. I så fall skulle också en sammanslagning av Riihimäki, Hausjärvi och Loppis med Tavastlands tingsrätts domkrets vara motiverad. I motsats till arbetsgruppens ståndpunkt anser tingsrätten att företagssanerings- och utsökningsbesvärssärenden kunde behandlas vid Tavastlands tingsrätt.

Landskapen. *Tavastlands förbund* understöder arbetsgruppens förslag om att landskapets alla kommuner, det vill säga också Hausjärvi, Loppis och Riihimäki, skulle höra till samma domkrets som övriga kommuner i Egentliga Tavastland. Det är motiverat att tingsrätternas verksamhetsområden i utgångspunkten grundar sig på landskapsindelningen. Däremot opponerar sig Tavastlands förbund mot förslaget om att Egentliga Tavastlands och Päijänne-Tavastlands tingsrätter samtidigt skulle slås samman till Tavastlands tingsrätt. Med beaktande av helheten har inga funktionella eller ekonomiska grunder lagts fram för detta. Följaktligen borde Egentliga Tavastland ha en egen tingsrätt i fortsättningen, dock på så sätt att den täcker alla kommuner i landskapet, då tingsrättens domkrets utvidgas avsevärt jämfört med den nuvarande situationen vad gäller såväl befolkningsunderlag som områdets storlek. I Forssa är det motiverat att bevara åtminstone en sammanträdesplats för tingsrätten jämte stödtjänster, men det är också motiverat att bevara ett filialkansli med beaktande av antalet invånare i regionen och resorna till närmaste sammanträdesplats utanför staden.

Hyvinge tingsrätts domkrets. *Kommunerna Hausjärvi och Loppis* har i sina yttranden konstaterat att de förstår behovet av att förnya tingsrättsnätverket och att bland annat den administrativa områdesindelningen för polis- och åklagarmyndigheterna beaktas i reformen. Att kommunerna i Hyvinge- och Riihimäkiregionen hör till olika domkretsar är inte förenligt med kommunernas mål och detta skulle innebära att invånarna måste göra längre resor för att uträtta sina ärenden.

På motsvarande sätt har *Riihimäki stad* konstaterat att Riihimäki, Loppis och Hausjärvi, som finns i landskapet Egentliga Tavastland, tillsammans med Hyvinge och övriga kommuner i Mellersta Nyland bildar en enhetlig pendlingsregion. Pendlingen sker i hög grad mot huvudstadsregionen och den nuvarande lösningen har geografiskt och funktionellt sett varit den naturligaste lösningen för Riihimäki och kommuninvånarna. Reformen skulle förlänga resan för att uträtta ärenden för invånarna i Riihimäki.

Ståndpunkterna av de städer som hör till domkretsarna för övriga tingsrätter har antecknats nedan i avsnittet om Östra Finlands tingsrätt.

Egentliga Tavastlands tingsrätts domkrets. *Forssa stad* anser att en minskning av antalet tingsrätter skulle försämra möjligheterna att uträtta ärenden vid domstolen och att få rådgivning. Också i fortsättningen finns det ett behov av att kunna uträtta ärenden lokalt. Staden motsätter sig att kansliet i Forssa läggs ned. Åtminstone en sammanträdesplats borde bevaras på orten.

Janakkala kommun anser att kanslierna i Tavastehus och Lahtis fortsättningsvis borde bevaras lika starka trots sammanslagningen av tingsrätterna. Kommunen har ansett att det är viktigt att de elektroniska tjänsterna och ICT-tjänsterna utvecklas oberoende av hur nätverksreformen kommer att genomföras.

Päijänne-Tavastlands tingsrätts domkrets. *Heinola stad* anser att statsförvaltningens strävan efter att i allt högre grad samla egna servicepunkter till landskapens centralorter och följaktligen skapa ojämlikhet i de regionala utvecklingsförutsättningarna utanför de stora centralorterna inte är en gynnsam eller hållbar utveckling.

Kärkölä kommun har konstaterat att den inte har något att anmärka om inrättandet av Tavastlands tingsrätt. En ändamålsenlig plats för det administrativa kansliet och Päijänne-Tavastlands sammanträdesplats vore det tidigare garnisonsområdet i Hennala nära huvudverksamhetsstället för den framtida polisinnrättningen i Tavastland.

Lahtis stad anser att det är ett godtagbart mål att tingsrätternas struktur stärks så att tillgången till rättsskydd och kvalitet i rättskipningen jämte specialiseringsmöjligheter också i framtiden kan tryggas i en föränderlig verksamhetsmiljö. Lahtis stad instämmer också i arbetsgruppens synpunkt om att en förutsättning för detta är att tingsrätterna är tillräckligt stora. En sammanslagning av Egentliga Tavastlands och Päijänne-Tavastlands tingsrätter är en naturlig sammanslagningsriktning. Det är motiverat att placera tingsrättens administrativa kansli i Lahtis. Det finns skäl att närmare utreda konsekvenserna av verksamhet vid flera platser.

Sysmä kommun har inget att anmärka om det huvudsakliga innehållet i betänkandet. Den anser att det är viktigt att de nuvarande mångsidiga tjänsterna bevaras i Lahtis.

4.4 Östra Finlands tingsrätt

Förslag (14-modellen): *Södra Savolax, Norra Karelen och Norra Savolax tingsrätter slås samman till Östra Finlands tingsrätt, som skulle ett administrativt kansli i Kuopio och kanslier i Joensuu och S:t Michel samt en sammanträdesplats i Nyslott. Kanslierna i Idensalmi, Nyslott och Varkaus och sammanträdesplatserna i Pieksämäki och Nurmes skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet också omfatta jordrätts-, företagssanerings- och utsokningsbesvärsärenden. Däremot skulle tingsrätten inte behandla sjörätts- och grupptalansärenden, vilka koncentreras till Helsingfors tingsrätt.*

Förslag (17-modellen): *Nuvarande Södra Savolax, Norra Karelen och Norra Savolax tingsrätter bevaras som självständiga tingsrätter, med administrativa kanslier som bevaras i S:t Michel, Kuopio och Joensuu. Södra Savolax tingsrätt skulle därtill ha en sammanträdesplats i Nyslott. Jorddomstolsärenden som gäller Östra Finlands region skulle koncentreras till Södra Savolax tingsrätt. På motsvarande sätt skulle företagssanerings-, utsokningsbesvärs- och militära rättegångsärenden koncentreras till Sydöstra Finlands tingsrätt. Sjørätts- och grupptalansärenden skulle koncentreras på ovan konstaterade sätt till Helsingfors tingsrätt. Norra Karelen eller Norra Savolax tingsrätt skulle inte längre behandla koncentrerade grupper av ärenden².*

Avvikande mening: *Tingsrätterna i Östra Finlands region borde inte slås samman enligt modellen med 14 tingsrätter, utan modellen med 17 tingsrätter är mer motiverad.*

---

² I Norra Karelen och Norra Savolax tingsrätter behandlas företagssanerings- och militära rättegångsärenden. Dessutom behandlar Norra Savolax tingsrätt jordrätts- och utsokningsärenden.

Sammandrag av remissresponsen: Alla domstolar och landskap och över hälften av städerna och kommunerna inom domkretsen för föreslagna Östra Finlands tingsrätt gav ett yttrande om arbetsgruppens förslag. Arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter hade mest understöd i Östra Finlands region. Den har understötts av Östra Finlands hovrätt och tingsrätterna i regionen. Utöver domstolarna har Norra Savolax förbund, Heinävesi, Juankoski, Keitele, Kuopio, Lapinlahti, Outokumpu, Pielavesi, Puumala och Vieremä förhållit sig mest positivt till arbetsgruppens förslag. Nedläggningen av verksamhetsställen har dock mött ett brett motstånd.

Domstolarna. Östra Finlands hovrätt understöder arbetsgruppens förslag om en reform av tingsrättsnätverket enligt modellen med 17 tingsrätter. Den har ansett att nuvarande Norra Savolax, Norra Karelen och Södra Savolax tingsrätter är tillräckligt stora för att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet. Det är inte motiverat att slå samman dem enligt arbetsgruppens förslag om en modell med 14 tingsrätter. De långa avstånden och de dåliga trafikförbindelserna ska beaktas i placeringen av verksamhetsställena i Östra Finland. I syfte att tillgodose rättsskyddet borde medborgarna ha en faktisk möjlighet att delta i muntliga sammanträden vid tingsrätten.

Södra Savolax tingsrätt understöder att tingsrätten bevaras som en självständig tingsrätt enligt modellen med 17 tingsrätter och motsätter sig med andra ord modellen med 14 tingsrätter. Den instämmer i den synpunkt som framförts i den avvikande meningen, enligt vilken tingsrätten har ett tillräckligt stort befolkningsunderlag för att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet. Förutsättningen för en jämn fördelning av arbetsmängden är en jämnare fördelning av resurser, inte jämn storlek. Det är möjligt att höja kvaliteten i rättskipningen och utnyttja specialkunnande också i enheter av nuvarande storlek. Med beaktande av avstånden mellan kanslierna skulle en sammanslagning av de tre tingsrätterna inte skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet och utvecklande av förfaringssätten.

Tingsrätten motsätter sig nedläggningen av kansliet i Nyslott och sammanträdesplatsen i Pieksämäki. Om Nyslott blir utan kansli, borde en tingsrättsavdelning bevaras i staden, vilken skulle kunna erbjuda tillfällig kundbetjäning och ordna sammanträden. Följaktligen vore det inte nödvändigt för personalen eller kunderna att resa till S:t Michel. Det finns två tydliga ekonomiska regioner i Södra Savolax landskap (S:t Michel och Nyslott) och mellan dessa förekommer egentligen inte någon naturlig kontakt. Nyslott ekonomiska region är sönderdelad av vattendrag, vilket gör det svårare att uträtta ärenden. Trafikförbindelserna är dåliga och resan tar nästan två timmar med egen bil. Följaktligen skulle inte domstolen finnas på ett rimligt avstånd. De besparingar som kan göras genom att lägga ned sammanträdesplatsen i Pieksämäki skulle utvärderas av ersättningarna för resekostnader till parterna. Nedläggningen skulle antagligen öka frånvaron från sammanträdena och följaktligen förlänga behandlingstiderna på grund av inställda rättegångar. Inte heller salkapaciteten vore tillräcklig.

Tingsrätten understöder att sjörättsärenden koncentreras till Helsingfors tingsrätt, på grund av det specialkunnande som ärendegruppen kräver och det låga antalet. Trots att avstånden blir längre är koncentrationen motiverad med beaktande av att förbindelserna till Helsingfors är rimliga från de olika delarna av Finland. Tingsrätten understöder också att behandlingen av jordrättsmål koncentreras till tingsrätten på det sätt som föreslås i modellen med 17 tingsrätter. Domkretsens omfattning borde beaktas i de anslag som ska anvisas för behandlingen av dessa ärenden.

Norra Karelen tingsrätt har konstaterat att utvecklandet av tingsrättsnätverket också med anledning av rättsvårdens särskilda ställning i grundlagen ska ske enbart med medborgarnas rättsskydd som utgångspunkt. Rättsväsendets andel av statsbudgeten är så liten att de sparkrav som riktar sig mot väsendet inte har någon faktisk betydelse för statsfinansernas utveckling. I likhet med många andra remissinstanser har tingsrätten understrukit behovet av en övergripande utredning av hur domstolsväsendet ska utvecklas. Andra pågående projekt och konsekvenserna av reformen från år 2010 för tillgodoseendet av rättsskyddet ska beaktas.

Tingsrätten ger ett kraftigt till understöd till att Norra Karelen tingsrätt bevaras som en självständig tingsrätt enligt förslaget i modellen med 17 tingsrätter. Tingsrätten instämmer i den ståndpunkt som framförts i den avvikande meningen. Norra Karelen tingsrätt är en av landets effektivaste tingsrätter och den kan uppfylla förutsättningarna för bra rättsvård. Tingsrätten har inte haft något att anmärka om nedläggningen av sammanträdesplatsen i Nurmes.

Tingsrätten motsätter sig att tingsrätterna i Östra Finlands slås samman till Östra Finlands tingsrätt enligt modellen med 14 tingsrätter. Den har ansett att en sådan filialkanslimodell enbart vore en tillfällig lösning. Med beaktande av erfarenheterna av att filialkansliet inte fungerar, kommer alla funktioner på lång sikt att koncentreras till Kuopio. En koncentring av tjänsterna skulle försämra tillgången till rättstjänster.

Norra Savolax tingsrätt har konstaterat att utvecklandet av tingsrättsnätverket inte kan grunda sig på reformer vars genomförande är osäkert. Tingsrätten motsätter sig inrättandet av Östra Finlands tingsrätt, nedläggningen av kanslierna i Idensalmi och Varkaus och koncentringen av jordrätts-, företagssanerings- och utsokningsbesvärärenden till andra tingsrätter. Däremot är det motiverat att koncentrera grupp- och militära rättegångsärenden på det föreslagna sättet med beaktande av det ringa antalet ärenden.

Tingsrätten har konstaterat att verksamhetsförutsättningarna för tingsrätterna runt om i landet inte kan mätas med samma mått på grund av de regionala skillnaderna. En koncentring av funktionerna vid Norra Savolax tingsrätt till endast den största staden i landskapet eller till de största städerna i hela Östra Finland skulle sätta invånarna av regionen och tingsrättens personal i en olikvärdig ställning med beaktande av de långa geografiska avstånden och den dåliga kollektivtrafikservicen i regionen. Tingsrätten godkänner inte synpunkten i betänkandet om att domstolarnas verksamhetsmiljö har ändrats i så väsentlig mån sedan den senaste reformen av tingsrättsnätverket, vilken genomfördes för cirka fem år sedan, att antalet tingsrätter borde minskas med över tio enheter. Områdesindelningen för åklagarna och övriga myndigheter borde inte ligga till grund för tingsrätternas strukturer. Tingsrätten har ansett det vore en väldigt stor utmaning att bedriva verksamhet och leda Östra Finlands tingsrätt om den har tre verksamhetsställen och tingsrätten har därför instämt i Penttinens avvikande mening.

Tingsrätten har konstaterat att en koncentring av nuvarande Norra Savolax tingsrätt till ett kansli främjar resursfördelningen och specialiseringen. Å andra sidan har inte trekanslimodellen varit ett hinder för specialisering bland domarna. Avstånden mellan olika verksamhetsställen, bra verksamhetslokaler, rese- och övriga kostnader med anledning av nedläggningen talar för att de nuvarande kanslierna ska bevaras.

Södra Savolax tingsrätts domkrets. *Södra Savolax landskapsförbund* anser att befolkningsunderlaget för Södra Savolax tingsrätt är tillräckligt stort för att trygga en kostnadseffektiv verksamhet. Sammanträdesplatsen i Nyslott och Pieksämäki borde inte läggas ned. Samma gäller också för kanslierna i Varkaus och Idensalmi, som hör till domkretsen för Norra Savolax tingsrätt. Om ärendena behandlas i S:t Michel, skulle resorna för att sköta ärenden bli avsevärt längre än för närvarande, vilket skulle försämra medborgarnas rättsskydd.

Enonkoski kommun godkänner inte någondera av de föreslagna modellerna som grund för det fortsatta utvecklandet. I tingsrättsreformen borde reformens regional-ekonomiska konsekvenser, såsom konsekvenserna för medborgarnas rättsskydd och jämlikhet, beaktas i högre grad.

Heinävesi kommun understöder förslagen och anser att bägge modeller som föreslagits av arbetsgruppen är möjliga.

Hirvensalmi kommun anser att en minskning av antalet tingsrätter från nuvarande 27 tingsrätter till endast 14 tingsrätter är orimlig. Den har ansett att den föreslagna modellen med 14 tingsrätter står i strid med arbetsgruppens egna mål.

Jorois kommun anser att en reform av tingsrätten inte är ändamålsenlig och inte förbättrar medborgarnas rättsskydd. Den har ansett att befolkningsunderlaget och det geografiska området för föreslagna Östra Finlands tingsrätt är för stort, vilket skulle försvåra och bromsa upp behandlingen av ärenden och sätta domkretsens olika områden i en olikvärdig ställning.

S:t Michel stad motsätter sig arbetsgruppens förslag. I sitt yttrande har staden instämt i ovan refererade yttrande av Södra Savolax landskapsförbund.

Mäntyharju kommun understöder inte planen om att slå samman tingsrätternas domkrets enligt de föreslagna modellerna och anser att Södra Savolax tingsrätt ska bevaras. I och med förslagen skulle medborgarnas servicenivå försämrans klart och de skulle sättas i en olikvärdig ställning.

Pieksämäki kommun motsätter sig förslagen och anser att ingendera modellen borde ligga till grund för det fortsatta utvecklandet. Det finns inte skäl att sträva efter tingsrätter med ett större befolkningsunderlag i de glest bebyggda delarna av landet. Lösningen skulle ha negativa konsekvenser för den regionala utvecklingen i hela Östra Finland och försämra medborgarnas rättsskydd.

Puumala kommun konstaterar att de föreslagna modellerna sannolikt skulle ha en relativt liten betydelse för hur invånarnas uträttar sina ärenden. Rättsväsendet borde ännu bättre än för närvarande utnyttja till exempel de anordningar för distanstjänster som finns vid samservicepunkterna. På så sätt kunde resorna till rättegångar och de kostnader som orsakas av dessa minskas.

Rantasalmi kommun konstaterar att växande avstånd inte förbättrar kommuninvånarnas tjänster. En koncentring av tingsrätterna till större enheter leder oundvikligen också till multiplikatoreffekter bland annat då biträdena flyttar med domstolarna. Längre avstånd försämrar också likabehandlingen av medborgarna.

Nyslott stad anser att reformen av tingsrättsnätverket, som i sig är oundviklig med anledning av förändringarna i samhället, inte ska genomföras på så sätt att kansliet i Nyslott läggs ned. Den har instämt i ovan framförda synpunkter om att Södra Savolax landskap är tudelat. Om förslaget genomförs, skulle det bli avsevärt svårare för invånarna i Savolax att sköta ärenden. Förslaget skulle också ha konsekvenser för tillgången till advokat- och andra juridiska tjänster samt samarbetet mellan myndigheter.

Sulkava kommun ogillar planerna om att slå samman tingsrätternas domkretsar enligt de föreslagna modellerna. Södra Savolax tingsrätt och verksamhetsstället i Nyslott borde bevaras. En sammanslagning till större enheter eller nedläggningar skulle ha allvarliga konsekvenser för servicenivån i regionen och likabehandlingen av medborgarna.

Norra Karelens tingsrätts domkrets. *Norra Karelens förbund* anser att domstolsverksamhet ska bevaras i Joensuu, som har en stark koncentration av juridisk utbildning och forskning på universitetsnivå.

Joensuu stad anser att modellen med 14 tingsrätter inte är en motiverad utgångspunkt för den fortsatta beredningen. Norra Karelens tingsrätt ska bevaras som en självständig tingsrätt. För närvarande är den tillräckligt stor för att kunna verka på ett lönsamt och effektivt sätt. Staden har i stor utsträckning hänvisat till samma grunder som Norra Karelens tingsrätt lagt fram i sitt yttrande.

Outokumpu stad anser att arbetsgruppens utvecklingsförslag i princip är motiverade. Den anser att den föreslagna modellen med 17 tingsrätter är mer ändamålsenlig, eftersom den skulle trygga bättre täckning för domstolsnätverket och bättre regional tillgång till tjänster jämfört med modellen med 14 tingsrätter. Uppmärksamhet ska riktas också mot utvecklandet av elektroniska tjänster och myndighetsinstansernas samarbete.

Valtimo kommun motsätter sig arbetsgruppens förslag. Den har instämt i yttrandet av Norra Karelens landskapsförbund.

Norra Savolax tingsrätts domkrets. *Norra Savolax förbund* anser att Norra Savolax, Norra Karelens och Södra Savolax landskap är tillräckligt stora för en effektiv verksamhet vid tingsrätten, varför modellen med 17 tingsrätter ska ligga till grund för den fortsatta beredningen. Norra Savolax förbund anser att den föreslagna nedläggningen av kanslierna i Idensalmi och Varkaus försvagar medborgarnas rättsskydd, försämrar verksamheten i den övriga rättsvården och också påverkar regionalekonomin på ett negativt sätt, varför Norra Savolax förbund motsätter sig den föreslagna nedläggningen av kanslierna.

Idensalmi stad motsätter sig det i betänkandet framförda förslaget om att lägga ned tingsrättens kansli i Idensalmi. Betänkandet har inte i tillräcklig mån beaktat de direkta och indirekta konsekvenserna av nedläggningen, vilka äventyrar tillgodoseendet av rättsskyddet i framtiden för invånarna i hela Övre Savolax. Reformen skulle ha skadliga konsekvenser för bland annat tillgången till övriga juridiska tjänster. De ekonomiska konsekvenserna av nedläggningen skulle vara avsevärda för staden.

Juankoski stad har inte haft något att anmärka om reformen.

Keitele kommun konstaterar att kärnan i utvecklandet av tingsrättsnätverket borde vara ett effektivt tillgodoseende av medborgarnas rättsskydd. Bägge modeller som framställts av arbetsgruppen ökar tingsrätternas storlek, vilket främjar att tingsrätter av samma kvalitetsnivå bildas. En avsevärd minskning av antalet verksamhetsställen skulle dock omintetgöra jämlik tillgång till domstolstjänster. Elektroniska tjänster borde dock vara genuint tillgängliga innan möjligheterna att personligen sköta ärenden minskas.

Kiuruvesi stad motsätter sig att kansliet i Idensalmi läggs ned. Staden har hänvisat till samma omständigheter som Idensalmi till stöd för sin ståndpunkt.

Kuopio stad understöder den föreslagna modellen med 14 tingsrätter, men understryker att det är viktigt att upprätthålla och utveckla tingsrättens kanslier i Joensuu och S:t Michel med anledning av det stora befolkningsunderlaget och de långa avstånden för att uträtta ärenden.

Leppävirta kommun godkänner inte de föreslagna modellerna eftersom bägge skulle leda till att det blir ännu svårare för kommuninvånarna att uträtta sina ärenden. Verksamhetsställen för tingsrätten ska bevaras såväl i Idensalmi som i Varkaus. Reformen ska genomföras på så sätt att medborgarnas jämlikhet inför lagen och rättsskipning av hög klass tryggas. I reformen av statsförvaltningen ska medborgarnas synvinkel beaktas. Förvaltningen och dess kostnader ska granskas som en helhet, inte som kostnader och utgifter för en enskild organisation.

Pielavesi kommun har inget att anmärka om innehållet i betänkandet, grunderna för reformen eller bägge eventuella lösningsalternativ.

Sonkajärvi kommun anser att Norra Savolax tingsrätt ska bevaras enligt modellen med 17 tingsrätter. Därtill ska kansliet i Idensalmi bevaras. Kommunen har understrukit vikten av regional jämlikhet och tillgängliga tjänster. Sukeva fängelse finns i Sonkajärvi. En överföring av häkningsförhandlingarna till Kuopio skulle avsevärt öka kostnaderna och restiden.

Varkaus stad motsätter sig de i betänkandet framförda förslagen om att lägga ned tingsrättens kansli i Varkaus. Åtminstone en sammanträdesplats borde bevaras i Varkaus. Betänkandet beaktar inte i tillräcklig mån de direkta och indirekta konsekvenserna av nedläggningen, vilka äventyrar tillgodoseendet av rättsskyddet i framtiden för invånarna i hela Varkausregionen. Reformen skulle ha skadliga konsekvenser för bland annat tillgången till övriga juridiska tjänster. En nedläggning av verksamhetsstället skulle ha avsevärda ekonomiska konsekvenser för staden. Staden motsätter sig också att Östra Finlands tingsrätt inrättas enligt den föreslagna modellen med 14 tingsrätter.

Vesanto kommun anser att utvecklandet av tingsrättsnätverket och effektiviseringen av verksamheten är positivt. Ur kommunens synvinkel är det viktigt att tjänsterna i Kuopio tryggas. Kommunen godkänner bägge föreslagna modeller för att utveckla tingsrättsnätverket.

Vieremä kommun anser att Norra Savolax tingsrätt ska bevaras som en självständig tingsrätt. Av de föreslagna modellerna för det fortsatta utvecklandet borde följaktligen modellen med 17 tingsrätter väljas. På grund av att resorna för att uträtta ärenden förlängs anser kommunen dock att det är nödvändigt att kansliet i Idensalmi bevaras.

4.5 Östra Nylands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): De södra kommunerna i Hyvinge tingsrätts domkrets (Hyvinge och Nurmijärvi) och Östra Nylands, Tusby och Vanda tingsrätter slås samman till Östra Nylands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Vanda och ett kansli i Hyvinge. Av de administrativa kanslierna skulle kanslierna i Borgå och Träskända läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet omfatta jordrättsmål. Däremot skulle inte tingsrätten längre behandla utsokningsbesvärärenden, som för närvarande omfattas av Vanda tingsrätts behörighet.

Avvikande mening: Hyvinge och Tusby tingsrätter borde slås samman till Mellersta Nylands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Hyvinge. Östra Nylands och Vanda tingsrätter skulle slås samman till Östra Nylands tingsrätt, vars administrativa kansli skulle finnas i Vanda.

Sammandrag av remissresponsen: På samma sätt som konstaterats vad gäller Tavastlands tingsrätt, understöds förslaget om domkretsen för Östra Nylands tingsrätt enligt den avvikande meningen. Alla tingsrätter som är föremål för förslaget om en sammanslagning anser att den så kallade modellen med 18 tingsrätter, som föreslås i den avvikande meningen, är mer motiverad än den ståndpunkt som framförts av arbetsgruppens majoritet. Delade åsikter rådde om placeringsorten för tingsrätternas kanslier. Helsingfors hovrätt har däremot understött arbetsgruppens förslag.

Av de städer och kommuner som omfattas av domkretsen gav alla förutom Pukkila ett yttrande om arbetsgruppens förslag. Största delen motsätter sig arbetsgruppens förslag. Endast Borgnäs, Pyttis och Tusby har konstaterat att de inte har något att anmärka om arbetsgruppens förslag. Mellersta Nylands tingsrätt, enligt förslaget i den avvikande meningen, har understöd särskilt bland de städer och kommuner som hör till domkretsarna för Hyvinge tingsrätt och Tusby tingsrätt.

Domstolarna. Helsingfors hovrätt anser att de förslag som gäller tingsrätterna inom dess hovrättskrets är motiverade. Domkretsen för Östra Nylands tingsrätt skulle åtminstone i huvudsak bildas av relativt enhetliga pendlingsregioner, där avstånden är rimliga och trafikförbindelserna till sammanträdesplatserna är goda. Befolkningsunderlaget för den planerade tingsrätten skulle vara stort, men dock mindre än för Helsingfors tingsrätt.

Hyvinge tingsrätt motsätter sig att Östra Nylands tingsrätt bildas. På det sätt som redan konstaterats ovan har tingsrätten inte sett sådana brister i sin verksamhet som skulle tala för en sammanslagning med andra tingsrätter. Den har ansett att modellen med 18 tingsrätter enligt den avvikande meningen är möjlig, då nuvarande Hyvinge och Tusby tingsrätter skulle bilda Mellersta Finlands tingsrätt.

Den stora Östra Nylands tingsrätt som arbetsgruppen föreslagit skulle inte uppfylla de fastställda målen för reformen av nätverket, utan den vore alldeles för stor för att fungera effektivt. En stor tingsrätt kan också upplevas som "fabriksmässig", vilket inte ökar dess attraktivitet som arbetsplats. Tingsrättens domkrets skulle geografiskt sett vara utspridd eftersom det inte finns naturliga förbindelser mellan dess olika områden. Med anledning av den stora storleken och verksamheten på flera platser skulle det vara svårt att leda och administrera tingsrätten. Tingsrätten har ansett en så stor tingsrätt inte ska bildas, om det inte finns ett tvingande behov till detta.

Östra Nylands tingsrätt understöder att strukturreformen fortsätts. Den har dock bedömt att sammanslagningen ska genomföras enligt det som framförts i den avvikande meningen i betänkandet. Tingsrätten har konstaterat att de omständigheter som påverkar genomförandet av reformen utretts på ett relativt omfattande sätt i betänkandet. I likhet med många andra remissinstanser har tingsrätten dock ansett att det hade funnits grunder för att noggrannare utreda konsekvenserna av reformen från år 2010. Det kunde vara motiverat att vänta på att domstolsverket inrättas innan reformen genomförs.

Tingsrätten anser att en särskild fördel med reformen och en större enhetsstorlek är att sårbarheten minskar. En ytterligare fördel vore att möjligheterna att utveckla specialkunnandet, kunnandet, ledningen på heltid och förvaltningen förbättras. En nackdel med reformen vore storleken på den föreslagna stora tingsrätten i Östra Nyland. Det kan ifrågasättas om en så stor enhet är fungerande, framför allt eftersom den skulle verka vid flera verksamhetsställen. Tingsrätten har konstaterat att längre avstånd kan ha skadliga konsekvenser såväl för rättskipningsverksamheten som för personalen. Såväl rättegångs- som personalkostnaderna ökar. Tingsrätten har ansett att det är viktigt att användningen av videohöranden utökas. Längre arbetsresor kan också leda till att kompetent personal börjar arbeta annanstans. Reformen har också konsekvenser för det svenska språkets ställning, eftersom det knappast skulle bevaras som arbetspråk vid de sammanslagna tingsrätterna. En miniminivå på servicen kunde garanteras med språkdomartjänster. Det faktum att Vanda inte har tillräckliga verksamhetslokaler är enligt tingsrätten problematiskt med tanke på reformen.

Tusby tingsrätt motsätter sig att den slås samman med en annan tingsrätt och särskilt att Östra Nylands tingsrätt inrättas. Tingsrätten anser dock att det är ändamålsenligt och förnuftigt att inrätta Mellersta Nylands tingsrätt enligt den avvikande meningen om tvingande ekonomiska orsaker kräver en radikal minskning av antalet tingsrätter. Tingsrättens administrativa kansli borde i så fall placeras i Träskända.

Det finns inte sådana brister i tingsrättens verksamhet som skulle förutsätta strukturella reformer. Tingsrätten hör inte till de så kallade små tingsrätter som inrättats vid reformen år 2010. Tusby tingsrätt är en livskraftig och fungerande enhet, som förmodat satsa på utvecklande av specialkunnandet och kvalitet i rättskipningen. Det finns inga brister i tillgodoseendet av rättsskyddet, det vill säga i rättskipningens kvalitet, produktivitet och lönsamhet. Verksamhetslokalerna är ändamålsenliga. Bland annat på grund av nödvändigheten av att bygga nytt kan det ifrågasättas om kostnadsbesparingar uppkommer.

Tingsrätten anser att inrättandet av alldeles för stora Östra Nylands tingsrätt är särskilt problematiskt. Det finns inte sådana skillnader i behandlingstiderna vid alla fyra tingsrätter som förutsätter åtgärder med tanke på likabehandlingen av medborgarna och som kräver en sammanslagning för att åtgärdas. Att fördela verksamheten till två ställen i ett område som geografiskt sett är relativt litet är inte motiverat med tanke på effektiviteten och inte heller arbetsgemenskapens övriga funktion.

Tingsrätten har ansett att det är nödvändigt att konsekvenserna av reformerna från år 2010 utreds närmare. Därtill har den kritiserat det faktum att en radikal reform håller på att genomföras på ett fragmenterat sätt utan klar övergripande bild av nivån på rättsskyddet i framtiden och de ärenden som behandlas i domstolarna, förfaringssätten för att avgöra dessa och strukturerna för verksamheten.

Vanda tingsrätt understöder inte arbetsgruppens förslag om att inrätta Östra Nylands tingsrätt. Tingsrätten har dock ansett att en sammanslagning av nuvarande Östra Finlands tingsrätt med nuvarande Vanda tingsrätt kunde vara motiverad, om andra fungerande lösningar inte kan hittas. Ett villkor för detta är att lösningar som gäller verksamhetslokaler hittas på så sätt att hela personalen kan arbeta i samma verksamhetslokaler och att salkapaciteten utökas. Vad gäller Tusby och Hyvinge tingsrätter kunde den mest fungerande lösningen vara att inrätta Mellersta Nylands tingsrätt på det sätt som föreslås i den avvikande meningen. En flexiblare användning av rättskipningsresurserna talar för en sammanslagning.

Tingsrätten har instämt i arbetsgruppens åsikt om att domstolarnas verksamhetsmiljö förändras och utvecklas kontinuerligt. Med beaktande av de omständigheter som påverkar domstolarnas verksamhet och som lagts fram i betänkandet är det motiverat att granska tingsrättsnätverket också i fortsättningen. Vissa randvillkor kan fastställas för ett fungerande tingsrättsnätverk. En tydlig vision ska utarbetas för utvecklandet av tingsrättsnätverket, eftersom antalet tingsrätter och domkrets inte kan granskas med några års mellanrum.

Tingsrätten har konstaterat att den redan för närvarande uppfyller arbetsgruppens krav på storleken för och verksamheten vid en tingsrätt. Dess lönsamhets- och produktivitetssiffror ligger klart över snittet. Reformen skulle sannolikt leda till en nedgång. Det har varit möjligt att genomföra specialisering redan i den nuvarande tingsrätten. Tingsrätten har ansett att nackdelen med reformen är verksamheten vid flera platser och utmaningarna på grund av förvaltningen och utvecklandet av arbetsgemenskapen. Om förslaget genomförs, ska tingsrättens kanslifunktioner koncentreras till Vanda. Arbetsställen och en sammanträdesplats kunde finnas i Hyvinge. Förslaget skulle i varje fall förutsätta investeringar i verksamhetslokaler. Tingsrätterna behandlar många andra ärenden än brottmål. Därför kan polisens och åklagarens områdesindelning inte vara en grund för en ändring av tingsrätternas domkretsar.

Tingsrätten finner det motiverat att frågor som gäller behandling av jordrättsmål utreds av en särskild arbetsgrupp i den fortsatta beredningen. Tingsrätten understöder att utsokningsbesvärärenden koncentreras på det sätt som arbetsgruppen föreslagit. Detta kunde göras som ett separat projekt.

Hyvinge tingsrätts domkrets. *Hyvinge stad* förhåller sig i sig positivt till utvecklingsprojekt där statsförvaltningens funktioner koncentreras så att kundbetjäningen förbättras, verksamhetsmodellerna harmoniseras och kostnaderna minskas. Reformen av tingsrättsnätverket borde dock bedömas som en del av statsförvaltningens större förändringsprojekt. I första hand borde inga ändringar göras vad gäller Hyvinge tingsrätt. I andra hand kunde den slås samman med Tusby tingsrätt till Mellersta Nylands tingsrätt, vars administrativa kansli skulle finnas i Hyvinge.

Också *Nurmijärvi kommun* understöder att Mellersta-Nylands tingsrätt inrättas. Den har till denna del instämt i den avvikande meningen.

Östra Nyland tingsrätts domkrets. *Städerna Lovisa, Borgå och Sibbo och kommunerna Askola, Lappträsk och Mörskom* har i sina yttranden konstaterat att de förstår behoven av att anpassa den offentliga ekonomin. Tingsrättsreformen borde dock utvärderas och genomföras som en del av statsförvaltningens större ändringsprojekt för att uppnå bästa möjliga slutresultat med tanke på så väl den ekonomiska som samhällsliga genomslagskraften. Städerna och kommunerna förhåller sig kritiskt till nedläggningen av verksamhetsstället i Borgå. En möjlighet att uträtta ärenden vid ett

tvåspråkigt verksamhetsställe eller en annan östnyländsk kommun borde också i fortsättningen tryggas för invånarna i kommunerna i Östra Nyland. En nedläggning av verksamhetsstället skulle förlänga resorna för att uträtta ärenden och försämra tillgången till övriga juridiska tjänster. Betänkandet ger en oklar bild av hur de föreslagna punkterna för distanstjänster ska anordnas, även om det med dessa vore möjligt att lindra de olägenheter som orsakas av de längre resorna för att uträtta ärenden. Städerna och kommunerna har understrukit vikten av att trygga tvåspråkig service också i fortsättningen.

Pyttis kommun har inget att anmärka om arbetsgruppens förslag.

Tusby tingsrätts domkrets. *Träskända stad* motsätter sig att Östra Nylands tingsrätt inrättas. Tusby tingsrätt uppfyller för närvarande de mål som fastställts för storleken för en tingsrätt i reformen från år 2010 och den är en livskraftig och fungerande enhet. Om tvingande ekonomiska orsaker kräver att antalet tingsrätter minskas avsevärt, anser staden att det är möjligt att slå samman Hyvinge och Tusby tingsrätter. Kansliet borde dock placeras i Träskända.

Kervo stad motsätter i sig inte ändringar som leder till att användningen av offentliga medel och serviceproduktionen effektiviseras. Staden motsätter sig dock nedläggningen av Tusby tingsrätt, eftersom den funktionellt sett inte är motiverad ur en helhetsbedömning. Tingsrätten är för närvarande effektiv, fungerande och livskraftig. Nedläggningen skulle i stället för besparingar leda till längre resor för att uträtta ärenden och längre tjänsteresor samt sämre tillgång till juridiska tjänster i regionen.

Mäntsälä kommun har på samma sätt som konstaterats ovan vad gäller Östra Nylands tingsrätt konstaterat att den förhåller sig positivt till utvecklingsprojekt där statsförvaltningens funktioner utvecklas på så sätt att kundbetjäningen förbättras, verksamhetsmodellerna harmoniseras och kostnaderna sänks i och med utvecklingsarbetet. Förändringarna borde dock bedömas som en del av statsförvaltningens större förändringsprojekt. Med reformen skulle fördelarna med anledning av en koncentring eventuellt uppnås, men samtidigt skulle utmaningar som följer av ett stort befolkningsunderlag eventuellt uppkomma för Östra Finlands tingsrätt. Mäntsälä anser att det är motiverat att inrätta Mellersta Finlands tingsrätt på så sätt att kansliets placeringssort skulle vara Hyvinge.

Borgnäs och Tusby kommuner har inget att anmärka om arbetsgruppens förslag.

Vanda stad har konstaterat att det är svårt att bedöma om det avsevärt större befolkningsunderlaget för Östra Nylands tingsrätt permanent skulle göra behandlingstiderna för långa. Det finns dock skäl att beakta detta i planeringen av domkretsindelningen. Denna konsekvens som eventuellt förlänger behandlingstiderna borde dock utvärderas i samband med reformen med tanke på tillgången till rättsskydd. Vanda anser att arbetsgruppens förslag är en mer motiverad domkretsindelning, där befolkningsunderlaget är mindre. Staden finner att alternativet om att slå samman Östra Nylands tingsrätt med Vanda tingsrätt, vilket presenterats i den avvikande meningen, är motiverat.

4.6 Sydöstra Finlands tingsrätt

Förslag (14-modellen): *Södra Karelen och Kymmenedalens tingsrätt slås samman till Sydöstra Finlands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Kouvola och ett kansli i Villmanstrand. Kanslierna i Imatra och Kotka skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet omfatta militära rättegångsärenden. Däremot skulle inte Sydöstra Finlands tingsrätt längre behandla företagssanerings- och utsökningsbesvärärenden, som för närvarande omfattas av Södra Karelen tingsrätts behörighet.*

Förslag (17-modellen): *Tingsrätternas skulle slås samman enligt det som konstaterats ovan. Med anledning av att tingsrätterna i Östra Finlands region bevaras som självständiga tingsrätter, skulle behörigheten för Östra Finlands tingsrätt vad gäller koncentrerade grupper av ärenden omfatta militära rättegångsärenden och också företagssanerings- och utsökningsbesvärärenden.*

Sammandrag av remissresponsen: *Södra Karelen och Sydöstra Finlands tingsrätter motsätter sig sammanslagningen. Den först nämnda tingsrätten understöder nedläggningen av kansliet i Imatra, medan Kymmenedalens tingsrätt ansett att det är motiverat att bevara kansliet i Kotka åtminstone så länge det nuvarande hyresavtalet är i kraft.*

Av städerna och kommunerna inom domkretsen för föreslagna Sydöstra Finlands tingsrätt har alla med undantag för Fredrikshamn, Klemis och Taipalsaari gett ett yttrande om arbetsgruppens betänkande. Itis, Kouvola, Luumäki och Rautjärvi har förhållit sig mest positivt till förslagen. Södra Karelen och Kymmenedalens landskapsförbund har motsatt sig förslagen åtminstone delvis. Största delen motsätter sig dock arbetsgruppens förslag. De har förhållit sig särskilt kritiskt till nedläggningen av verksamhetsställen.

Domstolarna. *Östra Finlands hovrätt understöder arbetsgruppens förslag om en reform av tingsrättsnätverket enligt modellen med 17 tingsrätter.*

Södra Karelen tingsrätt motsätter sig sammanslagningen av tingsrätterna. Däremot understöder den nedläggningen av Imatra kansli enligt reformen från år 2010, då verksamhetslokalerna i Villmanstrand färdigställs. Om sammanslagningen dock genomförs, borde det administrativa kansliet finnas i Villmanstrand.

Tingsrätten är för närvarande tillräckligt stor för att fungera effektivt. Närheten till gränsen är ett särdrag för tingsrätten och så gott som 20 procent av brottmålen har kopplingar till utlandet. Tingsrätten sysselsätts också av Joutseno flyktingförläggning. Tingsrättens verksamhet har påverkats avsevärt av verksamheten vid två kanslier. I och med nedläggningen av kansliet i Imatra är det möjligt att uppnå bättre resultat än för närvarande genom att minska de överlappande funktionerna och utveckla domarnas arbetsfördelning och specialkunnande. I sitt yttrande understryker tingsrätten nackdelarna med verksamhet på flera platser. Tingsrätten har inte förmått harmonisera kansliernas arbetsätt eller verksamhetskultur, trots att insatser gjorts för detta. Med beaktande av dessa problem är det inte motiverat att inrätta en ny tingsrätt som verkar vid två kanslier. Däremot har tingsrätten ansett att en möjlighet är domkretsändringar med vilka ärenden som hör till Kotkaregionen skulle överföras till Södra Karelen tingsrätt. Då kunde tingsrätten koncentrera sig på att ännu bättre behandla de ärenden som kräver specialkunnande om östgränsen.

Också *Kymmenedalens tingsrätt* motsätter sig sammanslagningen av tingsrätterna. Med beaktande av de investeringar i verksamhetslokaler som gjorts i Kotka vore det motiverat att kansliet bevaras i staden, åtminstone så länge det nuvarande hyresavtalet gäller, det vill säga fram till år 2022. I varje fall borde sammanträdesplatsen bevaras i Kotka med beaktande av det stora antal brottmål som behandlas där.

Enligt tingsrätten är de nackdelar som orsakas av sammanslagningen större än de fördelar som kan uppnås. På samma sätt som Södra Karelen tingsrätt har den riktat uppmärksamhet mot de problem som uppstår på grund av verksamhet vid flera platser. En tingsrätt med flera kanslier är mindre effektiv än en tingsrätt som är placerad i ett kansli, eftersom detta leder till överlappande arbete. Det är också svårare att genomföra specialisering om personalen finns på olika verksamhetsställen. Utmaningarna för ämbetsverkets ledning och personal är så stora i arbetsgemenskapen vid en enhet med verksamhet på flera platser att det ska finnas väldigt motiverade grunder för att inrätta och bevara sådana enheter. Därför skulle kostnadsbesparingarna av reformen vara ringa ur statsfinanssynvinkel. Reformen skulle ha skadliga konsekvenser också för tillgången till rättsskydd. Om reformen genomförs, borde en insats göras för personalens välbefinnande. Innan den fortsatta utvecklingen borde en utförlig utredning om hur rättsväsendet ska utvecklas dock göras.

Södra Karelen tingsrätts domkrets. *Sydkarelen förbund* motsätter sig att självständiga Södra Karelen tingsrätt läggs ned. Ett administrativt kansli för tingsrätten borde dock bevaras i Villmanstrand.

Också *Imatra stad* och *Ruokolax kommun* motsätter sig att tingsrättens administrativa kansli flyttas bort från Villmanstrand. Närheten till gränsen och den förvarsenhet som verkar i Konnunsuo i anslutning till Joutseno flyktingförläggning utgör särdrag i verksamheten vid nuvarande Södra Karelen tingsrätt. Ur såväl förvaltnings- som verkställighetsynvinkel är det vare sig ändamålsenligt eller ekonomiskt att överföra ärenden som behandlas av tingsrätten längre bort från gränsövergångsställena i Södra Karelen. Därtill vore behörig förändringsledning från Kouvola på det sätt som arbetsgruppen föreslagit särskilt utmanande i en situation där inte ens den tidigare stora förändringen slutförts.

Också *Villmanstrand stad* motsätter sig att tingsrättens administrativa kansli flyttas från Villmanstrand. Staden har riktat uppmärksamhet mot samma omständigheter som antecknats ovan vad gäller Imatra. Därtill har staden konstaterat att reformen skulle försämra tillgången till service. Stora enheter garanterar nödvändigtvis inte heller att de ekonomiska målen uppnås.

Luumäki kommun anser att nedläggningen av verksamhetsställen för tingsrätterna inte får leda till anhopning i behandlingen av ärenden. Därtill ska det tryggas att ärenden kan skötas per telefon eller elektroniskt på ett flexibelt sätt, så att tillgången till tjänster inte försämras avsevärt.

Parikkala kommun anser att det är särskilt viktigt att bevara kansliet i Imatra på grund av landskapets avlånga form. En nedläggning skulle leda till längre resor för att sköta ärenden och försämrad tillgång till service.

Rautjärvi kommun har föreslagit att Södra Karelen och Kymmenedalens tingsrätter tillsammans med Södra Savolax tingsrätt slås samman till Sydöstra Finlands tingsrätt, som skulle ha ett kansli i Nyslott. Kommunen understöder arbetsgruppens förslag om utvecklande av särskilda grupper av ärenden.

Savitaipale kommun motsätter sig arbetsgruppens förslag. De längre avstånden skulle leda till extra kostnader för medborgarna.

Kymmenedalens tingsrätts domkrets. *Kymmenedalens förbund* har ansett att det är motiverat att det administrativa kansliet för föreslagna Sydöstra Finlands tingsrätt placeras i Kouvola. I Kotka vore det motiverat att bevara ett filialkansli och en sammanträdesplats.

Itis kommun och *Kouvola stad* har inget att anmärka med anledning av betänkandet.

Kotka stad anser att det i sig är möjligt att inrätta Sydöstra Finlands tingsrätt, men motsätter sig att kansliet i Kotka läggs ned. Trots att medborgarna i allt mindre utsträckning uträttar ärenden vid tingsrätterna, har placeringen av verksamhetsställen en avsevärd inverkan på tillgången till domstols- och andra juridiska tjänster. Trafikförbindelserna från Kotka till Kouvola är inte särskilt bra, trots att avståndet är rimligt.

Också *kommunerna Miehikkälä* och *Vederlax* anser att den modell som väljs till grund för den fortsatta beredningen ska innefatta att filialkansliet i Kotka bevaras.

4.7 Mellersta Finlands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Inga ändringar föreslås för Mellersta Finlands tingsrätts domkrets. Dess administrativa kansli skulle också i fortsättningen finnas i Jyväskylä. Sammanträdesplatsen i Äänekoski skulle läggas ned. Tingsrättens behörighet skulle inte längre omfatta koncentrerade grupper av ärenden. Företagssanerings- och utsokningsbesvärärenden skulle i fortsättningen behandlas vid Österbottens tingsrätt och militära rättegångsärenden vid Tavastlands tingsrätt.

Mellersta Finlands tingsrätt anser att arbetsgruppens förslag är bra och välmotiverade. Tingsrätten anser att dess nuvarande storlek är bra med tanke på de externa förutsättningarna för högklassig rättsvård. Antalet domare vid tingsrätten (20 domare) ger möjlighet till en förnuftig planering av verksamheten och specialisering av domarna. Å andra sidan är inte domkretsens område för stort. Eftersom ingendera modellen som föreslås av kommittén innehåller förslag om ändringar av tingsrättens domkrets eller antalet anställda vid denna, kan den i princip understöda vilken modell som helst. Tingsrätten understöder också nedläggningen av sammanträdesplatsen i Äänekoski.

Tingsrätten understöder förslaget vad gäller den utökade koncentreringsen av militära rättegångsärenden. Tingsrätten har dock inte tagit ställning till vilken tingsrätt ärendena ska koncentreras. Däremot motsätter sig tingsrätten att företagssanerings- och utsokningsbesvärärenden överförs till Österbottens tingsrätt. Mellersta Finlands tingsrätt behandlar ett stort antal sådana ärenden och antalet har ökat avsevärt under den senaste tiden. Specialisering har genomförts och domarna är kompetenta. Inga fördelar kan uppnås med en överföring av ärenden.

Mellersta Finlands förbund motsätter sig att sammanträdesplatsen i Äänekoski läggs ned. Längre resor för att uträtta ärenden försämrar tillgången till rättstjänster och gör det avsevärt svårare att uträtta ärenden hos domstolsväsendet. Detta skulle ha också vara av betydelse för tillgången till övriga juridiska tjänster. En biproduktfabrik planeras i Äänekoski, varför nedläggningen av sammanträdesplatsen vore en signal som går i fel riktning för en ort i utveckling.

4.8 Lapplands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): *Lapplands och Kemi-Torneå tingsrätter slås samman till Lapplands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Rovaniemi och ett kansli i Kemi samt sammanträdesplatser i Kittilä, Enare, Sodankylä och Utsjoki. Kansliet i Sodankylä och sammanträdesplatserna i Kemijärvi, Torneå och Övertorneå skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet omfatta jordrättsmål och militära rättegångsärenden. Däremot skulle inte tingsrätten längre behandla företagssanerings- och utsokningsbesvärärenden, som för närvarande omfattas av Lapplands tingsrätts behörighet.*

Sammandrag av remissresponsen: *Bägge tingsrätter som är föremål för ett förslag om sammanslagning anser att sammanslagningen i sig är motiverad. Rovaniemi hovrätt motsätter sig sammanslagningen av tingsrätterna. Domstolarna har riktat särskild uppmärksamhet mot det antal verksamhetsställen som ska bevaras och tillgången till tjänster på samiska.*

Av de städer och kommuner som hör till domkretsen för föreslagna Lapplands tingsrätt gav Muonio, Pello, Posio och Ranua inte något yttrande. Justitieministeriet tog också emot ett yttrande av Östra Lapplands samkommun, vilket omfattar Kemijärvis, Pelkosenniemi, Sallas och Savukoskis ståndpunkter. Kemijärvi skickade därtill ett eget yttrande. Största delen av städerna och kommunerna motsätter sig arbetsgruppens förslag. Enare, Kolari, Rovaniemi och Utsjoki förhöll sig mest positivt till dessa.

Rovaniemi hovrätt motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna inom dess domkrets. Hovrätten har inte funnit det motiverat att inrätta tingsrätter med flera kanslier. På grund av att domkretsen geografiskt sett är stor motsätter sig hovrätten också nedläggningen av kanslierna. Vad gäller sammanträdesplatser ska domkretsens storlek beaktas bättre, särskilt i de östra delarna av Lappland. Det vore viktigt att bevara Lapplands tingsrätts sammanträdesplats i Kemijärvi. Hovrätten motsätter sig att företagssanerings- och utsokningsbesvärärenden koncentreras till Uleåborgs tingsrätt, eftersom avstånden är för långa och nuvarande praxis fungerat bra.

Kemi-Torneå tingsrätt har instämt i de utvärderingar som lagts fram i betänkandet vad gäller det nuvarande läget och utvecklingsutsikterna för tingsrättsnätverket samt om för- och nackdelarna med en reform av nätverket. Tingsrätten anser att det är viktigt att de avgöranden som görs vad gäller tingsrättsnätverket på alla sätt främjar högklassig rättskipning och ger möjlighet att vidareutveckla personalens kunnande och yrkesskicklighet, som redan för närvarande ligger på en bra nivå. Det är väsentligt att ärendena för dem som använder tingsrättens tjänster alltid behandlas utan dröjsmål och misstag. Det är nödvändigt att trygga digitaliseringen av domstolsförfarandena och verksamhetslokalernas säkerhet.

Tingsrätten har ansett att trots att de omedelbara behov som hänför sig till kvaliteten i rättskipningen inte talar för en sammanslagning av tingsrätterna, är de grunder som lagts fram för utvecklandet av tingsrättsnätverket godtagbara ur ett helhetsperspektiv. Om anslagen för tingsrätterna minskas, finns det skäl att göra nedskärningar i förvaltningen och förvaltningsstrukturerna i stället för att minska domar-, tingssekreterar- och stämningsmannatjänsterna. På grund av bristen på resurser är det inte möjligt att förse alla nuvarande sammanträdesplatser med den utrustning som de framtida digitala rättegångarna förutsätter och å andra sidan med tillräckliga säkerhetsarrangemang, varför det är motiverat att koncentrera nätverket av verksamhetsställen. På så sätt kan det säkerställas att verksamhetsställena är av hög klass och främjar ett bra grundläggande arbete. Tingsrätten understöder nedläggningen av sammanträdesplatserna i Övertorneå och Torneå. Därtill ska en sammanträdesplats finnas i Kemi. Eftersom få kunder besöker kansliet i Kemi, kunde kundbetjäning några dagar i veckan vara tillräckligt, om ostridiga ärenden överförs från tingsrätterna.

Tingsrätten motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna. Reformerna orsakar med fog oro bland personalen. Om den osäkra situationen drar ut på tiden är det möjligt att arbetsmotivationen och arbetshälsan i allmänhet försämras. Därför är det viktigt att riktlinjer om ärendet dras upp så fort som möjligt.

Lapplands tingsrätt har ansett att sammanslagningen av Lapplands och Kemi-Torneå tingsrätt i sig är motiverad, med beaktande av den lilla storleken på Kemi-Torneå tingsrätt och den sårbarhet som denna orsakar. Tingsrätten motsätter sig nedläggningen av Sodankylä kansli, eftersom det inte är möjligt att uppnå avsevärda besparingar med denna, utan nedläggningen skulle leda till att kompetent personal lämnar domstolsväsendet och att tillgången till rättstjänster och samernas språkliga rättigheter försämras. Det vore tillräckligt att den personal som placerats i Sodankylä kan fortsätta att arbeta där. En nedläggning av sammanträdesplatsen i Kemijärvi förutsätter att salkapaciteten i Rovaniemi utökas.

Tingsrätten har förhållit sig kritiskt till att fler än en kundbetjäningsspunkt bevaras, eftersom tingsrätternas kunder i allt högre grad använder e-post och andra elektroniska tjänster och också AIPA:s kundportal i framtiden för att utträta sina ärenden. Antalet egentliga kundbesök kommer att minska till en så gott som obefintlig nivå. I stället för heltäckande service är det tillräckligt att bägge verksamhetsställen har ett tillräckligt antal domare och annan personal för att bedriva den rättskipningsverksamhet som ligger på verksamhetsställets ansvar, tillräckliga och säkra arbetslokaler samt fungerande arbetsredskap och en fungerande arbetsgemenskap. Verksamhet vid flera platser skulle innebära utmaningar för ledningen och skapandet av en gemensam arbetskultur. Detta kommer att förutsätta mer resurser för ledningen och följaktligen skulle inte personalbesparingarna med anledning av sammanslagningen vara avsevärda. Större enheter förbättra nödvändigtvis inte produktiviteten eller möjligheterna till specialisering. Bra ledning, upprätthållande av arbetshälsan och motivationen, personalens möjligheter att påverka det egna arbetet och en välmående arbetsgemenskap är däremot omständigheter som är viktigare för produktiviteten.

Tingsrätten motsätter sig att företagssanerings- och utsökningsbesvärsärenden koncentreras till Uleåborgs tingsrätt. Vad gäller jordrättsmål anser tingsrätten att det är motiverat att jorrdomstolen vid Uleåborgs tingsrätt läggs ned och att dess ärenden koncentreras till Lapplands tingsrätt. Detta vore effektivare än att dela jordrättsingenjörens arbetstid mellan två tingsrätter. Tillgången till rättstjänster skulle inte försämras.

ras eftersom ärenden som förutsätter huvudförhandlingar behandlas på den ort där fastigheten finns.

Landskapen. *Lapplands förbund* understöder en sammanslagning av Kemi-Torneå och Lapplands tingsrätter. I Lappland finns det dock skäl att se till att nätverket av verksamhetsställen är tillräckligt tätt, eftersom avstånden är avsevärt långa i en del områden.

Kemi-Torneå tingsrätts domkrets. *Kemi stad* och *Tervola kommun* har ansett att arbetsgruppens framställan ska avvisas och att antalet tingsrätter inte ska ändras från nuvarande 27, som omfattar Kemi-Torneå tingsrätt och som fungerat framgångsrikt under några år. Genomförande av reformen skulle leda till onödig koncentrerings och stora enheter med besparingar som förevändning. Administrativa kanslier för tingsrätterna skulle finnas endast i landskapens största städer, vilka redan för närvarande är livskraftiga och har försvagat övriga bosättningscentrum. Den ogynnsamma utvecklingen skulle fortsätta. Tingsrätternas placering är av betydelse även för tillgången till andra juridiska tjänster.

Keminmaa kommun motsätter sig arbetsgruppens förslag. Enligt kommunen skulle en sammanslagning av tingsrätterna och en överföring av förvaltningen till Rovaniemi få tillgången till juridiska tjänster för invånarna i Kustlappland att förtvina. Nedläggningen av den självständiga tingsrätten skulle minska arbetsplatserna och företagsverksamheten i regionen. Den skulle också försämra domarnas lokalkännedom, kvaliteten i domarna och rättsskyddet.

Kolari kommun har inget att anmärka om arbetsgruppens förslag. Den har dock särskilt understrukit att Lapplands tingsrätt ska bevaras som en jorddomstol.

Simo kommun motsätter sig arbetsgruppens förslag om en sammanslagning av tingsrätterna. Därtill anser kommunen att fem sammanträdesplatser i Lappland är för lite och skulle leda till att resorna för att uträtta ärenden blir orimligt långa. På grund av avstånden skulle också beloppet av resekostnaderna stiga och inga avsevärda besparingar skulle uppnås med reformen. Förslaget skulle också innebära att arbetsplatserna och näringsverksamheten förtvinar i Kemi-Torneå-regionen.

Torneå stad motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna och att sammanträdesplatsen i Torneå läggs ned. På samma sätt som det konstaterats vad gäller yttrandet av Simo kommun har Torneå ansett att fem sammanträdesplatser i Lappland är för lite. Reformen skulle öka resekostnaderna och minska arbetsplatserna och näringsverksamheten. Domstolstjänsterna är för närvarande av hög klass och de är tillgängliga inom en rimlig tid. Reformen skulle innebära en försämring jämfört med den nuvarande situationen.

Övertorneå kommun motsätter sig att antalet tingsrätter minskas i Lappland och särskilt att verksamhetsstället i Övertorneå läggs ned. Däremot borde förhållandena vid sammanträdesplatsen förbättras, så att det skulle finnas bra förutsättningar för att ordna sammanträden också i framtiden.

Lapplands tingsrätts domkrets. I syfte att trygga rättsskyddet för medborgarna förutsätter *Enontekis kommun* att de nuvarande kanslierna bevaras i Lappland. Det är motiverat att bevara kansliet i Sodankylä med anledning av de långa avstånden. Det är också det enda kansliet i samernas hembygdsområde, vilket främjar de språkliga rättigheterna. Kommunen understöder att Lapplands tingsrätt bevaras som jorddomstol.

Enare kommun har inget att anmärka om arbetsgruppens förslag.

Östra Lapplands samkommun, Kemijärvi stad och kommunerna Pelkosenniemi, Salla och Savukoski motsätter sig arbetsgruppens förslag. Sammanträdesplatsen i Kemijärvi ska bevaras och dess verksamhetsförutsättningar ska tryggas på lång sikt. Det finns också skäl att inte lägga ned kansliet i Sodankylä och övriga kanslier som bevarades i samband med reformen från år 2010. Samma gäller för nedläggningen av verksamhetsstället i Övertorneå. Det är särskilt viktigt att bevara sammanträdesplatser eftersom de långa avstånden och restiderna, dåliga förbindelser i kollektivtrafiken och svåra trafikförhållanden gör det väldigt besvärligt att göra långa resor. Det är möjligt att ersätta fysisk närvaro med nätanslutningar endast i enstaka fall, eftersom nätanslutningarna är dåliga i många delar av Lappland. Det är inte heller motiverat att koncentrera särskilda grupper av ärenden till Uleåborg, eftersom avstånden skulle öka avsevärt.

Kemijärvi stad har därtill i sitt eget yttrande konstaterat att Kemijärvi är det funktionella och ekonomiska centret i Östra Lappland och den ort där invånarna i området utträttar sina ärenden. En reduktion av tingsrättsnätverket skulle också ha skadliga konsekvenser för övriga myndighets- och juridiska tjänster. Nedläggning av sammanträdesplatsen i Kemijärvi skulle orsaka orimliga extra kostnader för medborgarna.

Kittilä kommun anser att medborgarna ska få rimligt jämlika juridiska tjänster runt om i landet. Därför kan det inte anses vara motiverat att lägga ned kansliet i Sodankylä. Avstånden är redan för närvarande långa i Lappland. Därtill ska uppmärksamhet riktas mot de språkliga rättigheterna.

Rovaniemi stad har inte uttryckligen tagit ställning till förslagen om en sammanslagning av tingsrätterna. Staden har konstaterat att man i samband med utvecklandet av tingsrättsnätverket ska trygga tillgång till rättsskydd och högklassig rättskipning för medborgarna oberoende av avstånd och befolkningsunderlag.

Inte heller *Sodankylä kommun* har uttryckligen tagit ställning till förslagen om att slå samman tingsrätterna. Sodankylä har konstaterat att verksamhetsstället för tingsrätten ska bevaras i staden med anledning av de långa avstånden, för att arbetsplatserna ska bevaras och på grund av att staden är kommuncentrum i Mellersta Lappland.

Utsjoki kommun anser att nivån på tingsrättstjänsterna för dess invånare inte påverkas av tätheten i nätverket för tingsrättskanslier. Kansliet kan finnas antingen i Sodankylä eller så kan tjänsterna i framtiden koncentreras till det administrativa kansliet i Rovaniemi. Funktionen och användningen av distanstjänster ska effektiviseras. Detta leder till avsevärda kostnadsbesparingar och förbättrad tillgång till service. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot tillgodoseendet av samernas språkliga rättigheter. Det samiska språket borde ha åtminstone samma ställning som det svenska språket i samernas hembygdsområde.

4.9 Västra Nylands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Esbo och Västra Nylands tingsrätter slås samman till Västra Nylands tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Esbo och en sammanträdesplats i Raseborg. Det administrativa kansliet i Raseborg, kansliet i Lojo och sammanträdesplatsen i Kyrkslätt skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet omfatta företagssanerings-, utsoknings- och militära rättegångsärenden.

Sammandrag av remissresponsen: Helsingfors hovrätt understöder arbetsgruppens förslag. Åbo hovrätt och Västra Nylands tingsrätt motsätter sig sammanslagningen av tingsrätterna. Esbo tingsrätt gör inte något uttryckligt ställningstagande om sammanslagningen, men anser att arbetsgruppens mål är värda att understödjas. Särskild uppmärksamhet har riktats mot tillgodoseendet av språkliga rättigheter och behovet av att bevara de nuvarande verksamhetsställena för Västra Nylands tingsrätt.

Av städerna och kommunerna inom domkretsen för föreslagna Västra Nylands tingsrätt har cirka hälften gett ett yttrande. Ingendera av kommunerna inom domkretsen för nuvarande Esbo tingsrätt (Esbo och Grankulla) gav något yttrande. Av kommunerna inom domkretsen för nuvarande Västra Nylands tingsrätt gav inte heller Högfors och Vichtis något yttrande. Hangö, Ingå och Kyrkslätt har förhållit sig mest positivt till en sammanslagning av tingsrätterna.

Domstolarna. Åbo hovrätt anser att nuvarande Esbo och Västra Nylands tingsrätter inte ska slås samman enligt arbetsgruppens förslag. På samma sätt som konstaterats ovan vad gäller Tavastlands tingsrätt, skulle antalet anställda vid den tingsrätt som uppkommer vid en sammanslagning bli för stort. Det stora antalet anställda leder till utrymmesproblem och extra utmaningar vad gäller personalförvaltning och särskilt vad gäller ledning. Sammanslagningen skulle också ha skadliga konsekvenser för det svenska språkets ställning.

Helsingfors hovrätt anser att de förslag som gäller tingsrätterna inom dess hovrättskrets är motiverade. På samma sätt som konstaterats ovan vad gäller Östra Nylands domstol skulle domkretsen för Östra Nylands tingsrätt åtminstone i huvudsak bildas av relativt enhetliga pendlingsregioner, där avstånden är rimliga och trafikförbindelserna till sammanträdesplatserna är goda. Befolkningsunderlaget för den planerade tingsrätten skulle vara stort, men dock mindre än för Helsingfors tingsrätt. Hovrätten har ansett att det står klart att tingsrätten borde höra till dess hovrättskrets.

Esbo tingsrätt konstaterar att den uppfyller de mål för storleken för en domstol vilka fastställts i betänkandet, varför det inte finns något behov av att ändra domkretsgränserna. Därför har tingsrätten låtit bli att ta uttrycklig ställning till om Esbo och Västra Nylands tingsrätter borde slås samman. Fördelen med domkretsen vore att den skulle följa polisens och åklagarens områdesindelning. Om sammanslagningen genomförs, är det nätverk av verksamhetsställen som arbetsgruppen föreslagit motiverat. Personalen borde dock ges möjlighet till distansarbete i Lojo.

Tingsrätten har ansett att arbetsgruppens mål om att stärka tingsrätternas struktur är motiverade och konstaterat att tillgången till rättsskydd och tryggheten av kvalitet förutsätter en tillräckligt stor storlek på tingsrätterna. I den fortsatta beredningen finns det dock skäl att utreda konsekvenserna av tidigare strukturella reformer för rättsförvaltningen och personalen. Det vore också motiverat att utvärdera konsekvenserna

av sammanslagningen av domstolslinjerna för tingsrättsnätverket. Tingsrätten har ifrågasatt arbetsgruppens synpunkt om att ärenden vid tingsrätten är en engångsföreteelse. Frånvaron på grund av längre resor för att uträtta ärenden ökar antalet inställda huvudförhandlingar. Särskild uppmärksamhet ska också riktas mot lagstiftnings- och datatekniska möjligheter. Till exempel kunde saltekniken utvecklas på så sätt att moderna tekniska lösningar (Lync, Skype m.fl.) utnyttjas vid sidan om höranden per telefon.

Tingsrätten understöder arbetsgruppens förslag om en koncentrerad av särskilda grupper av ärenden och föreslår att det ska prövas om till exempel också andra grupper av ärenden som koncentrerats till Helsingfors tingsrätt (internationella familjerättsliga ärenden och vissa andra ärenden som gäller europeisk frysning eller utlämning) ska överföras för behandling av andra tingsrätter.

Västra Nylands tingsrätt motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna. Tingsrätten är lika stor som en del av de tingsrätter som enligt förslaget bevaras som självständiga i samband med reformen. Den har också konstaterat att de föreslagna reformerna är för radikala också vad gäller det övriga landet. En del av sammanslagningarna kan vara motiverade, men ur helhetsynvinkel skulle reformen innebära att för stora enheter bildas.

På samma sätt som många andra remissinstanser anser tingsrätten att det är en brist att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts. Den nu föreslagna reformen kommer för snabbt efter den föregående reformen. Tingsrättsnätverket borde inte reduceras endast på grund av sparrelaterade orsaker.

Längre resor för att uträtta ärenden talar emot reformen eftersom detta skulle leda till att tillgången till domstols- och andra juridiska tjänster skulle försämrats. Det är inte möjligt att använda videoförbindelser i alla situationer. I betänkandet har det inte heller utretts var ställena för distanstjänster skulle finnas. En sammanslagning av tingsrätterna skulle också försämra tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. Reformen skulle innebära att arbetsresorna förlängs avsevärt, varför dess konsekvenser för personalen ska beaktas på ett bättre sätt.

Med beaktande av situationen för statsfinanserna anser *Hangö stad* att det är motiverat att domstolsväsendets strukturer förnyas. Reformen ska grunda sig på tydliga kalkyler av dess övergripande konsekvenser. En jämlik tillgång till domstolen och de språkliga rättigheterna för medborgarna får inte äventyras. Staden anser att orsaker som hänför sig till geografiska och språkliga frågor, befolkningen och trafikförbindelserna talar för att kansliet i Raseborg bevaras.

Ingå kommun anser att det är motiverat att domstolsväsendets strukturer förnyas, men att tyngdpunkten i reformen ska ligga på att effektivisera förvaltningen. På motsvarande sätt som Hangö stad har Raseborg riktat uppmärksamhet mot likabehandlingen av medborgarna och tillgodoseendet av språkliga rättigheter. Före det slutliga beslutet finns det skäl att utreda kostnaderna för ett alternativ där ett tingsrättskansli bevaras i Raseborg.

Kyrksläotts kommun förhåller sig i princip positivt till det projekt som syftar till att utveckla tingsrätterna, om tillgången till rättsskydd, kvaliteten i rättskipningen och bra kundbetjäning kan tryggas i den föränderliga verksamhetsmiljön i och med utvecklingsarbetet. Med tanke på de språkliga rättigheterna, rättsskyddet och god kundservice för invånarna i Västra Nyland borde sammanträdesplatsen i Kyrkslätt bevaras.

Lojo stad motsätter sig arbetsgruppens förslag om att lägga ned verksamhetsstället i Lojo. Staden har förhållit sig kritiskt till arbetsgruppens uppskattningar av de ekonomiska konsekvenserna och ansett att längre avstånd ökar resekostnaderna. Staden understöder arbetsgruppens förslag om att koncentrera särskilda grupper av ärenden.

Raseborgs stad motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna. Den understryker vikten av att tillgodose de språkliga rättigheterna och anser att verksamheten vid kansliet i Raseborg, i stället för att läggas ned, borde utvecklas för att betjäna den svensk- och tvåspråkiga befolkningen i Nyland.

Sjundeå kommun motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna på det föreslagna sättet. Motiveringarna i betänkandet stöder inte en nedläggning av verksamhetsställena i Lojo eller Raseborg. Kommunen understöder dock förslagen om koncentring av särskilda grupper av ärenden.

4.10 Uleåborgs tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Kajanalands, Uleåborgs och Ylivieska-Brahestads tingsrätter slås samman till Uleåborgs tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Uleåborg, kanslier i Kajana och Ylivieska och en sammanträdesplats i Kuusamo. Kanslierna i Kuusamo och Brahestad och sammanträdesplatserna i Kuhmo, Pudasjärvi och Suomussalmi skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet omfatta jordrätts-, företagssanerings-, utökningsbesvärs- och militära rättegångsärenden. Tingsrätten skulle däremot inte längre behandla sjörätts- och grupptalansärenden, vilka koncentreras till Helsingfors tingsrätt.

Sammandrag av remissresponsen: Uleåborgs tingsrätt understöder en sammanslagning av tingsrätterna. Övriga tingsrätter som är föremål för förslaget om sammanslagning och Rovaniemi hovrätt motsätter sig förslagen. I domstolarnas yttranden har särskild uppmärksamhet riktats mot behovet av att bevara ett tillräckligt antal verksamhetsställen.

Av städerna och kommunerna inom domkretsen för föreslagna Uleåborgs tingsrätt gav cirka hälften ett yttrande. Av kommunerna i kretsen för nuvarande Kajanalands tingsrätt gavs inte något yttrande av Hyrynsalmi, Paldamo och Puolango. Av kommunerna inom domkretsen för Ylivieska-Brahestad tingsrätt gavs inte något yttrande av Haapajärvi, Haapavesi, Oulais, Pyhäntä och Reisjärvi. Av de 13 kommunerna inom domkretsen för nuvarande Uleåborgs tingsrätt gav endast Kuusamo, Pudasjärvi, Tyrnävä och Vaala ett yttrande. Arbetsgruppens förslag delade remissinstansernas åsikter: cirka hälften understöder och cirka hälften motsätter sig arbetsgruppens förslag om sammanslagning av tingsrätterna. Många av de remissinstanser som understött en sammanslagning har därtill ansett att det är motiverat att verksamhetsställen bevaras i större utsträckning än vad arbetsgruppen föreslagit.

Domstolarna. Rovaniemi hovrätt motsätter sig en sammanslagning av tingsrätterna inom dess domkrets. Hovrätten har inte funnit det motiverat att inrätta tingsrätter med flera kanslier. På grund av att domkretsen geografiskt sett är stor motsätter sig hovrätten också nedläggningen av kanslierna. Också vad gäller sammanträdesplatser ska domkretsens storlek beaktas bättre, särskilt i den östra delen av Kajana.

Kajanalands tingsrätt motsätter sig arbetsgruppens förslag om en sammanslagning av tingsrätterna och nedläggning av sammanträdesplatserna i Kuhmo och Suomussalmi. Tingsrätten ska bevaras som en självständig tingsrätt. Det finns inte skäl att vidta de fortsatta åtgärder som föreslagits i betänkandet. Överföringen av summariska ärenden till utskökningsverket, vilken har en nära koppling till förslaget, ska inte heller godkännas. Ansvar för det övergripande utvecklandet av domstolsväsendet ska ges till domstolsverket och åtgärder för att inrätta verket ska vidtas utan dröjsmål.

Tingsrätten anser att konsekvenserna av reformen av tingsrätterna från år 2010 inte utretts tillräckligt. Det har inte utretts tillförlitligt att ytterligare sammanslagningar av tingsrätterna skulle leda till besparingar, med beaktande av alla ekonomiska konsekvenser av en sammanslagning. Det är osäkert om AIPA-projektet och överföringen av summariska ärenden lyckas.

Reformen skulle försämra nivån på rättsvården och tillgången till rättstjänster. Eftersom tingsrättens administrativa kansli skulle finnas i Uleåborg, vore Kajana inte längre en attraktiv arbetsplats. Risken är att kompetent och kunnig personal inte längre kan rekryteras dit. Domarna har möjlighet att specialisera sig också i mindre tingsrätter. Tingsrätternas sårbarhet kan minskas genom att utvidga domarnas regionala behörighet till exempel enligt hovrättskrets.

Uleåborgs tingsrätt understöder en sammanslagning av tingsrätterna enligt bägge föreslagna modeller, eftersom de är likartade för Uleåborgs tingsrätt. Tingsrätten riktar dock uppmärksamhet mot att en sammanträdesplats borde bevaras i Brahestad på grund av avstånden och antalet kunder. Därtill ska det inom ramen för reformen tryggas att tingsrättens domarresurser stärks på det föreslagna sättet.

Tingsrätten har ansett att det finns skäl att se över domkretsarna för jorrdomstalar- na. Med beaktande av den föreslagna större domkretsen för Uleåborgs jorrdomstol, skulle jordrättsingenjören vid Österbottens tingsrätt inte längre förmå sköta bägge tingsrätters ärenden. Det vore motiverat att en egen jordrättsingenjörstjänst inrättas vid Uleåborgs jorrdomstol. Tingsrätten har konstaterat att specialiserings- och effektiviseringsaspekterna talar för att behandlingen av företagssanerings- och utskökningsbesvärsärenden i Lapplands region koncentreras till Uleåborgs tingsrätt. Med beaktande av domkretsens storlek kan tillgången till juridiska tjänster på grund av koncentrerings dock försämrats och de totala kostnaderna växa.

Ylivieska-Brahestad tingsrätt motsätter sig arbetsgruppens förslag. Tingsrätten ska bevaras som en självständig tingsrätt som har ett kansli också i Brahestad. Kansliet ska bevaras också i det fall att tingsrätterna slås samman.

Det finns inget av behov av en reform eftersom tingsrätten redan för närvarande fungerar väl och effektivt. Verksamhet vid flera platser är inte en olägenhet för tingsrätten, utan den har lyckats harmonisera praxis i kanslierna och utjämna arbetsmängden. Specialisering är möjligt enligt behov. Tingsrätten sköter arbetshälsan och arbetsklimatet är bra. Det är inte heller möjligt att uppnå avsevärda besparingar med en sammanslagning med beaktande av de rese- och övriga kostnader som uppkommer på grund av att avstånden blir längre. Däremot skulle tillgången till juridiska tjänster försämrats. Utökad användning av elektroniska tjänster och videokonferenser tryggar inte nödvändigtvis rättsskyddet för personer som bor i glesbygden. Många har inte tillräckligt kunnande eller de nödvändiga anordningarna för att använda elektroniska förbindelser.

Tingsrätten har i likhet med många andra kritiserat det faktum att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts på ett omfattande sätt. Beslut om behandlingen av summariska ärenden och ostridiga brottmål ska fattas före den strukturella reformen.

Landskapen. *Kajanalands och Norra Österbottens förbund* motsätter sig att antalet verksamhetsställen för tingsrätterna minskas i Östra och Norra Finland, som kraftigast omfattas av arbetsgruppens förslag.

Kajanalands tingsrätts domkrets. *Kajana stad och kommunerna Kuhmo och Suomussalmi* har i sina yttranden konstaterat att Kajanalands tingsrätt ska bevaras som en självständig tingsrätt. Sammanträdesplatserna i Kuhmo och Suomussalmi ska bevaras. En sammanslagning av tingsrätterna skulle få de juridiska tjänsterna att förtvina och minska arbetsplatserna i Kajana. Tillgången till rättstjänster ska garanteras på ett jämlikt sätt för medborgarna också i områden där avstånden är långa. Före de strukturella reformerna ska det utvärderas vilka enkla ärenden som inte är nödvändiga att behandlas i domstolarna.

Ristijärvi kommun har bedömt att ett minskat antal tingsrätter på det sätt som arbetsgruppen föreslår ger upphov till endast en del av de besparingar som staten planerar. Den återstående delen av besparingarna borde göras genom att ändra antalet och naturen på de ärenden som inkommer för behandling till tingsrätterna. Oberoende av hur reformen genomförs ska kansliet i Kajana bevaras.

Också *Sotkamo kommun* har ansett att det är motiverat att fokus i den strukturella reformen ligger på att revidera tingsrätternas uppgifter och att det vore motiverat att koncentrera till exempel behandlingen av summariska ärenden. Tillgodoseendet av rättsskyddet ska tryggas med ett tillräckligt täckande tingsrättsnätverk. Med anledning av de långa avstånden ska kansliet bevaras i Kajana. Det borde finnas sammanträdesplatser i Kuhmo och i Suomussalmi.

Uleåborgs tingsrätts domkrets. *Kuusamo stad* motsätter sig nedläggningen av kansliet i Kuusamo. Staden anser att arbetsgruppen inte på ett tillräckligt sätt beaktat de geografiska avstånden, trafikförbindelserna eller antalet ärenden och kunder då den föreslagit enbart en sammanträdesplats i Kuusamo. Uppmärksamhet ska också riktas mot närheten till gränsen och övriga myndigheters och rättsliga aktörers placering i Kuusamo.

Pudasjärvi stad konstaterar att de geografiska aspekterna i de glest bebyggda områdena i Östra och Norra Finland ska beaktas i tillräcklig mån då tingsrättsnätverket utvecklas. De långa avstånden förutsätter ett tillräckligt antal verksamhetsställen. Betänkandet ger en oklar bild av hur de ställen för distanstjänster som arbetsgruppen föreslagit kommer att anordnas och administreras.

Tyrnävä kommun har meddelat att den inte har något att yttra om arbetsgruppens betänkande.

Vaala kommun anser att ett minskat antal tingsrätter antagligen förlänger de nuvarande behandlingstiderna och ger upphov till anhopningar vid tingsrätterna. Trots reformen ska alla medborgare garanteras en möjlighet att kunna delta i skötseln av egna ärenden. Kommunen understöder inte en omfattande reducering av sammanträdesplatserna. I Norra och Östra Finland är avstånden långa, vilket ökar utgifterna.

Ylivieska-Brahestads tingsrätts domkrets. Städerna *Kalajoki*, *Nivala* och *Ylivieska* och *kommunerna Alavieska* och *Siikalatva* har konstaterat att de inte har något att anmärka om arbetsgruppens förslag. Ylivieska och Siikalatva har därtill ansett att bägge modeller som föreslagits av arbetsgruppen är möjliga.

Kärsämäki kommun anser att en sammanträdesplats för tingsrätten ska bevaras i Ylivieska, så att jämlika tjänster kan tryggas för medborgarna.

Merijärvi kommun anser att det inte är en godtagbar utveckling att medborgarnas tjänster koncentreras till allt färre verksamhetsställen allt längre bort från medborgarna. Tjänster som tillhandahålls av staten borde också fås utanför centralorten. Det är viktigt att kanslitjänster bevaras i Ylivieska i södra delen av Norra Österbotten i bägge modeller, även om tingsrättens huvudverksamhetsställe är på väg att överföras till Uleåborg. Ylivieska finns mitt i en region i utveckling med ett avsevärt antal invånare.

Brahestad och *kommunerna Pyhäjoki* och *Siikajoki* har motsatt sig förslaget om att lägga ned Ylivieska-Brahestads tingsrätts kansli i Brahestad. Under de närmaste åren kommer ett antal stora projekt att genomföras i Brahestads ekonomiska region, av vilka kärnkraftsverksprojektet i Pyhäjoki är det största. Projekten kommer att öka antalet ärenden som ska behandlas, kundbesök och sammanträden, vilket talar för att Brahestads kansli ska bevaras. De kritiserade också det faktum att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts på ett omfattande sätt. Brahestads ekonomiska region har också förlorat andra tjänster inom statsförvaltningen till övriga orter, även om Brahestad är en stor industriell stad i utveckling.

Pyhäjärvi stad anser att tillgången till rättsskydd och de geografiska avstånden i regionen talar för att ett verksamhetsställe för tingsrätten bevaras i Ylivieska på det föreslagna sättet.

Sievi kommun anser att nuvarande Ylivieska-Brahestads tingsrätt, som för närvarande omfattar Sievi, är lämplig för kommunen. Nätverket av verksamhetsställen för tingsrätterna ska bevaras tillräckligt tätt, för att kunna trygga medborgarnas tillgång till rättsskydd. Avstånden för att sköta ärenden får inte bli orimligt långa. Verksamhetsställena ska placeras där det största behovet finns utifrån befolkningmängden. Om kansliet i Ylivieska bevaras på det sätt som arbetsgruppen föreslagit, är tillgången till tingsrättstjänster rimligt för kommuninvånarna också i fortsättningen.

4.11 Birkalands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Inga ändringar föreslås för Birkalands tingsrätts domkrets eller verksamhetsställen. Dess administrativa kansli skulle också i fortsättningen finnas i Tammerfors. Tingsrättens behörighet skulle inte längre omfatta koncentrerade grupper av ärenden. Däremot skulle företagsanerings- och utsköningsbesvärärenden i Birkalands region i fortsättningen behandlas vid Egentliga Finlands tingsrätt och militära rättegångsärenden vid Satakunta tingsrätt.

Birkalands tingsrätt har ansett att betänkandet är lyckat och de framförda förslagen för fortsatt utvecklande av tingsrättsnätverket är motiverade. Tingsrätten har instämt i arbetsgruppens synpunkt om att endast tillräckligt stora enheter har en faktisk möj-

lighet att utöka domarnas specialkunnande och koncentrera massmål. Bägge delområden förbättrar verksamhetens produktivitet och resultat.

Tingsrätten understöder arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter med det undantag att Tusby och Hyvinge tingsrätter ska slås samman till Mellersta Finlands tingsrätt på det sätt som framförs i Penttinens avvikande mening. De tre tingsrätterna i Österbottens region borde slås samman enligt modellen med 14 tingsrätter. Tingsrätten motsätter sig dock överföringen av behandlingen av företagssanerings- och utökningsbesvärsärenden till Egentliga Finlands tingsrätt. Med beaktande av det ringa antalet militära rättegångsärenden är det motiverat att koncentrera dem till andra tingsrätter.

Därtill har tingsrätten ansett att det är motiverat att tingsrätternas namn ändras på ett enhetligt sätt så att namnet på den stad där huvudverksamhetsstället finns alltid ingår i tingsrättens namn. Det finns skäl att starta arbetet för fortsatt utvecklande av tingsrättsnätverket utan dröjsmål.

4.12 Österbottens tingsrätt

Förslag (14-modellen): *Södra Österbottens, Mellersta Österbottens och Österbottens tingsrätter slås samman till Österbottens tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Vasa och kanslier i Karleby och Seinäjoki. Sammanträdesplatserna i Alajärvi, Alavo, Kauhajoki, Kauhava, Kristinestad och Jakobstad skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet också i fortsättningen omfatta jordrätts-, företagssanerings- och utökningsbesvärsärenden. Däremot skulle tingsrätten inte längre behandla militära rättegångsärenden, som för närvarande omfattas av Österbottens tingsrätts behörighet. Tingsrätten skulle inte heller behandla sjörätts- och grupptalansärenden, vilka koncentreras till Helsingfors tingsrätt.*

Förslag (17-modellen): *Nuvarande Mellersta Österbottens och Österbottens tingsrätter slås samman till Österbottens tingsrätt, som skulle ha ett administrativt kansli i Vasa och ett kansli i Karleby. Södra Österbottens tingsrätt skulle bevaras som en självständig tingsrätt, med ett administrativt kansli i Seinäjoki. Övriga sammanträdesplatser skulle läggas ned på det sätt som konstateras ovan. Österbottens tingsrätts behörighet skulle omfatta ovan nämnda koncentrerade grupper av ärenden. Dessa ärenden skulle inte heller i fortsättningen behandlas i Södra Österbottens tingsrätt.*

Avvikande mening: *Alla tingsrätter i Österbotten borde inte slås samman enligt modellen med 14 tingsrätter, utan modellen med 17 tingsrätter är mer motiverad.*

Sammandrag av remissresponsen: *Så som är fallet i Östra Finland har modellen med 17 tingsrätter klart mest understöd i Österbotten, där det fanns mest skillnader mellan de modeller som arbetsgruppen föreslagit. Alla domstolar i regionen har förhållit sig åtminstone delvis positivt till arbetsgruppens förslag. Trots att också alternativa modeller föreslagits, har domstolarna ansett att det är möjligt att tingsrätterna slås samman enligt modellen med 17 tingsrätter. Å andra sidan har också modellen med 14 tingsrätter ansetts vara möjlig åtminstone på lång sikt.*

Av landskapen, städerna och kommunerna inom domkretsen för föreslagna Österbottens tingsrätt enligt modellen med 14 tingsrätter gav nästan alla ett yttrande. Mellersta Österbottens förbund, Halso, Lappajärvi och Vindala gav inte något yttrande. Arbetsgruppens förslag delade städernas och kommunernas åsikter allra mest i landskapen i Österbotten. Drygt hälften av remissinstanserna understöder dock arbetsgruppens förslag åtminstone delvis.

I yttrandena har särskild uppmärksamhet riktats mot tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna.

Domstolarna. Vasa hovrätt har konstaterat att nuvarande Mellersta Österbottens tingsrätt är den minsta i Fastlandsfinland. Domkretsen för Österbottens tingsrätt, som omfattar Jakobstadsregionen, är regionalt sett inte naturlig. På grund av dessa orsaker har hovrätten ansett att ändringarna i Österbotten är motiverade och den modell med 17 tingsrätter som arbetsgruppen föreslagit är genomförbar till denna del. Till exempel det alternativ som understöds av Mellersta Österbottens tingsrätt, där Jakobstadsregionen skulle överföras till domkretsen för Mellersta Österbottens tingsrätt, är inte förnuftigt enligt hovrätten.

Enligt hovrätten är det inte heller motiverat att slå samman de tre tingsrätterna i Österbotten enligt arbetsgruppens förslag om en modell med 14 tingsrätter. I och med modellen skulle en tingsrätt bildas på tre orter med avsevärda traditionella och kulturella skillnader. Hovrätten har bedömt att Österbottens och Södra Österbottens tingsrätter för närvarande är tillräckligt stora för att fungera bäst som självständiga tingsrätter. Därtill har hovrätten riktat uppmärksamhet mot tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna, då arbetsspråket för regionens tingsrätt skulle ändras från svenska till finska. De språkliga orsakerna talar för att tingsrättens administrativa kansli ska placeras i Vasa, där svenskspråkig juristutbildning tillhandahålls utöver den övriga rättsliga koncentrationen.

Södra Österbottens tingsrätt har i likhet med många andra remissinstanser förhållit sig kritiskt till idén om en reform. Den nya strukturreformen är på väg att genomföras för snabbt och utan att konsekvenserna av reformen från år 2010 för tillgången till rättsskydd, besparingarna, effektiviteten eller arbetshälsan utretts i tillräcklig omfattning. Därtill borde avgöranden som gäller utvecklandet av behandlingen av summariska ärenden göras innan åtgärder vidtas för att förnya nätverket.

Om åtgärder vidtas för att genomföra reformen, borde tingsrätten bevaras som en självständig tingsrätt enligt den modell med 17 tingsrätter som arbetsgruppen föreslagit. Tingsrättens produktivitet ligger på en bra nivå och den är av tillräcklig storlek till exempel för att utveckla specialkunskandet. Den tidigare strukturreformen har genomförts med framgång och resultatet och arbetshälsan ligger på en hög nivå. Enligt tingsrättens syn är en bidragande orsak till detta att den verkar vid endast ett kansli. Tingsrätten har understrukt att det inte alls borde inrättas tingsrätter med flera kanslier i samband med reformen.

Tingsrätten godkänner också arbetsgruppens förslag om nedläggning av sammanträdesplatser. De aspekter som gäller säkerheten i verksamhetslokalerna talar särskilt för koncentring av sammanträdena till Seinäjoki. Nedläggningarna får dock inte leda till att tillgången till rättstjänster försämras, varför rättegångsförfarandet ska utvecklas genom att till exempel utöka användningen av videoförbindelser.

Mellersta Österbottens tingsrätt anser att tingsrättens självständighet i första hand ska bevaras genom att stärka dess organisation eller alternativt lämna den oförändrad. I sista hand borde tingsrätten slås samman antingen med Österbottens eller Södra Österbottens tingsrätt. En tingsrätt med tre kanslier vilken bildas av tre tingsrätter kommer inte att vara en lyckad lösning och följaktligen anser tingsrätten att modellen med 14 tingsrätter inte är genomförbar.

Tingsrätten är Finlands näst minsta tingsrätt. Den har konstaterat att frånvaron i små enheter kan leda till svårigheter. Produktiviteten är inte helt av samma klass som i större enheter, eftersom också antalet kunder är mindre. Det har dock varit möjligt att använda sammansättningar med tre domare trots den lilla storleken. Med beaktande av den nuvarande situationen vore det motiverat att tingsrätten stärks med ett utvidgande av dess domkrets genom att inkludera Jakobstad, Nykarleby, Kronoby, Larsmo och Pedersöre till domkretsen enligt förslaget i reformen från år 2010. Om tingsrätten dock skulle förenas med en annan tingsrätt, kunde alternativet utgöras av vilken som helst av övriga domstolar i Österbotten. En sammanslagning av Österbottens och Mellersta Österbottens tingsrätt enligt arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter skulle främja rättskipningen på så sätt att det är möjligt att lägga ned sammanträdesplatsen i Jakobstad. Å andra sidan talar de goda trafikförbindelserna mellan Seinäjoki och Karleby för en sammanslagning av Mellersta Österbottens och Södra Österbottens tingsrätt. Kulturskillnaden mellan Södra Österbotten och Mellersta Österbotten torde inte vara lika stor som mellan Österbotten och Mellersta Österbotten.

I likhet med Södra Österbottens tingsrätt har Mellersta Österbotten ansett att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts tillräckligt. Därtill borde beslut om utvecklandet av behandlingen av summariska ärenden göras och AIPA tas i bruk innan nätverksreformen genomförs. Eftersom osäkerheten har skadliga konsekvenser för personalens arbetshälsa, borde beslut om eventuella sammanslagningar göras så fort som möjligt.

Österbottens tingsrätt understöder en sammanslagning av Mellersta Österbottens och Österbottens tingsrätter enligt arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter. Tingsrätten understöder också nedläggningen av sammanträdesplatserna i Kristinestad och Jakobstad. På längre sikt vore det också motiverat att slå samman alla tre tingsrätter i Österbotten enligt arbetsgruppens förslag om en modell med 14 tingsrätter.

Tingsrätten har konstaterat att överföringen av tyngdpunkten i rättskipningen till tingsrätterna förutsätter utvecklande av domarnas specialkunnande, användning av sammansättningar med flera medlemmar och utökad säkerhet vid verksamhetslokaler. Med digitalisering och videoteknik är det möjligt att minska behovet av att personligen uträtta ärenden. Tingsrätten anser att domstolarnas enhetsstorlek borde utökas. Med anledning av regionala skillnader varierar domkretsarnas geografiska storlek. Detta kan förutsätta domstolar som verkar vid flera verksamhetsställen. Tingsrätten har funnit det motiverat att Mellersta Österbottens och Österbottens tingsrätter slås samman snabbt. På lång sikt är det också möjligt att pröva en sammanslagning av Södra Österbottens tingsrätt. Däremot är det inte motiverat att dela de nuvarande domkretsarna. Det är möjligt att trygga de svenskspråkiga tjänsterna med ett tillräckligt antal språkdomare.

Tingsrätten understöder att företagssanerings- och utsökningsbesvärärenden koncentreras, men detta förutsätter resursallokering. Den understöder också att grupp-talans-, sjörätts- och militära rättegångsärenden koncentreras enligt arbetsgruppens förslag. Däremot borde de tingsrätter som behandlar jordrättsmål och deras domkretsar omprövas utan anknytning till hovrättskretsarna.

Södra Österbottens tingsrätts domkrets. *Södra Österbottens förbund* anser att Södra Österbotten borde ha en egen självständig tingsrätt. Landskapet har ett tillräckligt antal kunder och lämpliga avstånd, för att det ska vara möjligt att bygga en servicehelhet som uppfyller alla krav här. Servicenätverkets täckning inom landskapet ska tryggas med ett tillräckligt antal sammanträdesplatser och utvecklande av elektroniska metoder.

Städerna Alajärvi och Alavo stad understöder arbetsgruppens förslag om en modell med 17 tingsrätter, enligt vilken Södra Österbottens tingsrätt skulle bevaras som en självständig tingsrätt. Städerna motsätter sig dock att sammanträdesplatsen i Alajärvi läggs ned, eftersom avstånden till tingsrätten skulle öka på ett orimligt sätt.

Också *Evijärvi kommun* och *Lappo stad* anser att det är motiverat att Södra Österbottens tingsrätt bevaras som en självständig tingsrätt enligt modellen med 17 tingsrätter. Tillgången till tjänster tillgodoses på bästa sätt enligt den nuvarande landskapsindelningen. Servicenätverkets täckning inom landskapet ska tryggas med ett tillräckligt antal sammanträdesplatser och utvecklande av elektroniska metoder.

Kommunerna Storå, Jalasjärvi och Kuortane har ansett att modellen med 17 tingsrätter är bättre, även om dess svaghet är att tjänsterna koncentreras till endast en ort.

Kommunerna Storå, Bötom och Kauhajoki understöder modellen med 17 tingsrätter. De anser dock att det vore viktigt att bevara sammanträdesplatsen i Kauhajoki med tanke på tillgången till tjänster.

Kauhava stad ogillar statens förfarande i minskandet av funktioner i landskapen. I och med reformen har en avsevärd mängd arbetsplatser försvunnit från Kauhava och nedläggningen har orsakat stora funktionella och ekonomiska förluster för staden. Staden anser att de föreslagna modellerna är jämbördiga eftersom ett kansli skulle bevaras i Seinäjoki i bägge alternativ. Det vore logiskt att tingsrättens och polisens verksamhetsområden är de samma (modellen med 14 tingsrätter). Staden godkänner dock inte nedläggningen av sammanträdesplatsen av Kauhava.

Kurikka stad anser att modellen med 17 tingsrätter är den bättre av de föreslagna alternativen.

Seinäjoki stad understöder att mer ekonomiska och effektiva förfaringssätt tas fram för statens verksamheter med strukturreformer. Staden har dock kritiserat konsekvensbedömningen i betänkandet. Det vore motiverat att vidta åtgärder för en ny strukturreform först då konsekvenserna av reformen från år 2010 utretts på ett omfattande sätt. Om reformen genomförs ska Södra Österbottens tingsrätt bevaras som en självständig tingsrätt. Staden motsätter sig att de tre tingsrätterna i Österbotten slås samman enligt modellen med 14 tingsrätter.

Soini kommun anser att en koncentrerad av statsförvaltningens funktioner försämrar tjänsterna i randområden. Om reformen genomförs, vore modellen med 17 tingsrätter bättre än modellen med 14 tingsrätter med tanke på kommuninvånarna.

Östermark kommun anser att den administrativa sammanslagningen av tingsrätterna är motiverad. Det bästa alternativet vore modellen med 14 tingsrätter som grundar sig på polis- och åklagardistriktet. Det vore dock viktigt att fortsätta verksamheten vid de nuvarande sammanträdesplatserna.

Ähtäri stad är förundrad över den rådande trenden, där verksamheten utvecklas genom att koncentrera tjänsterna. Koncentreringen förlänger avstånden till service i randområden och påskyndar bortflyttningen. I stället för koncentreringen finns det skäl att fokusera på att utveckla verksamheten, processerna, de normer som styr verksamheten och den interna strukturen. Av de föreslagna modellerna anser staden att modellen med 17 tingsrätter är det bättre alternativet.

Mellersta Österbottens tingsrätts domkrets. *Kannus stad* och *Kaustby kommun* har konstaterat att statens regionförvaltning sannolikt kommer att förnyas avsevärt under kommande regeringsperiod. Det finns skäl att fortsätta utvecklandet av tingsrättsnätverket först då tidtabellen för reformen av regionförvaltningen och dess konsekvenser är kända. De kritiserade också det faktum att konsekvenserna av reformen från år 2010 inte utretts tillräckligt.

Karleby stad har ansett att det bästa alternativet är att Mellersta Österbottens tingsrätt bevaras som en självständig tingsrätt, men att Jakobstadsregionen borde inkluderas inom domkretsen för dess tingsrätt. I andra hand är modellen med 14 tingsrätter den mer ändamålsenliga av de föreslagna alternativen. I alla föreslagna modeller vore det förnuftigt att överföra behandlingen av ärenden som gäller Jakobstadsregionen till Karleby. Med tanke på de framförda sparmålen och rättsskyddet understöds detta av avståndsfaktorer och en omfattande tillgång till tvåspråkig service och advokattjänster.

Lestijärvi kommun är orolig med anledning av att statens tjänster koncentreras till stora bosättningscentrum. Utvecklingen försämrar rättsskyddet för invånarna av landsbygden. De juridiska tjänsterna borde geografiskt sett vara tillgängliga på ett tillräckligt täckande sätt. Kommunen anser att rättssystemet kan utvecklas på ett modernt sätt till exempel genom att öka de alternativa metoderna för att lösa tvister. Den anser att det är viktigt att funktionerna vid samservicepunkterna utvecklas bland annat genom att förbättra videoserviceförbindelserna.

Perho kommun understöder den föreslagna modellen med 14 tingsrätter.

Toholampi kommun anser att verksamhetsstället för tingsrätten i Karleby ska bevaras. Möjligheterna att använda lokalerna i Kannus borde beaktas. Till övriga delar har inte kommunen något att anmärka om betänkandet.

Vetil kommun har inte något att anmärka med anledning av reformen.

Österbottens tingsrätts domkrets. *Österbottens förbund* har ansett att det är motiverat att den nuvarande situationen inte ändras. Österbottens tingsrätt fungerar för närvarande bra och följaktligen finns det inte direkta orsaker för en reform. Om åtgärder dock vidtas för att gå vidare med reformen är den föreslagna modellen med 17 tingsrätter mer värd att understödjas. Huvudverksamhetsstället borde finnas i Vasa. Verksamhetsställena i Kristinestad och Jakobstad borde bevaras för att kunna svara mot invånarnas servicebehov. Förbundet har understött koncentreringen av grupper av särskilda ärenden till den del som behörigheten för dessa skulle bevaras vid Österbottens tingsrätt.

Storkyro kommun har inget att anmärka om arbetsgruppens förslag.

Kaskö stad har konstaterat att det är endast några år från den senaste stora tingsrättsreformen och att dess resultat ännu borde utvärderas. Om reformen genomförs, anser staden att det bästa vore att övergå till en modell med 14 tingsrätter. På grund av de långa avstånden anser den att det är viktigt att verksamhetsstället i Kristinestad bevaras. Därtill har staden ansett att det är viktigt att invånarnas språkliga rättigheter tryggas och att de får tjänster såväl på finska som på svenska.

Kommunerna Korsnäs, Malax, Korsholm och Vörå motsätter sig att antalet tingsrätter minskas. I sina yttranden har de konstaterat att det gått för lite tid sedan den senaste reformen och att dess konsekvenser inte utvärderats i tillräcklig mån. De understryker betydelsen av språkliga rättigheter. Det är inte möjligt att trygga språkliga rättigheter enbart med språkdomare. För att möjligheterna att bevara nivån på servicen på svenska och trygga rekryteringen av språkkunnig personal också till andra tvåspråkiga tingsrätter borde åtminstone en tingsrätt med svenska som majoritetsspråk finnas i Fastlandsfinland. Korsholm, Malax och Vörå har därtill ansett att det är viktigt att Österbottens tingsrätt också i fortsättningen behandlar de särskilda grupper av ärenden som koncentrerats till tingsrätten.

Kristinestad understöder den föreslagna modellen med 17 tingsrätter. Också Kristinestad har understrukt de språkliga rättigheterna betydelse. Service på svenska ska också tryggas i fortsättningen. Det specialkunnande som redan för närvarande finns vid tingsrätterna ska utnyttjas på bästa möjliga sätt. Det vore motiverat att bevara en sammanträdesplats i Kristinestad.

Laihela kommun motsätter sig arbetsgruppens förslag och anser att tingsrättsnätverket ska bevaras oförändrat.

Närpes stad anser att bägge alternativ försämrar rättigheterna för den svenskspråkiga befolkningen, vilka inte kan tryggas tillräckligt enbart med språkdomare. Av de föreslagna alternativen anser staden att den föreslagna modellen med 17 tingsrätter är den bästa. En nedläggning av sammanträdesplatsen i Kristinestad vore en stor förlust. Staden understöder arbetsgruppens förslag om koncentreringsenheten av särskilda grupper av ärenden.

Städerna och kommunerna i Jakobstadsregionen, det vill säga *Kronoby, Larsmo, Pedersöre, Jakobstad och Nykarleby* har gett ett gemensamt yttrande, där de motsätter sig arbetsgruppens förslag. De anser att förslagen inte främjar tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna för den svenskspråkiga befolkningen. Till följd av reformen skulle det inte finnas enda tingsrätt med svenska som majoritetsspråk i Fastlandsfinland. Också antalet tvåspråkiga tingsrätter skulle minska. Arbetsgruppen har inte utrett de språkliga konsekvenserna av förslagen på ett tillräckligt sätt. Därtill anser städerna och kommunerna att Jakobstads sammanträdesplats borde bevaras. Av de föreslagna alternativen är modellen med 17 tingsrätter bättre.

Jakobstad har därtill i ett eget yttrande bland annat konstaterat att Österbottens tingsrätt redan för närvarande fungerar väl och att det inte finns något behov av att göra ändringar. Förutom språkdomare är en ytterligare förutsättning för att tillgodose de språkliga rättigheterna att det också säkerställs att ett tillräckligt antal personer med kunskaper i både finska och svenska ingår i tingsrättens övriga personal.

Vasa stad anser att de grunder och mål som lagts fram för att utöka tingsrätternas enhetsstorlek i sig är korrekta och understöder den modell med 14 tingsrätter som föreslagits i betänkandet. När antalet verksamhetsställen minskar ska användningen av elektroniska tjänster och videokonferenser ökas på det sätt som arbetsgruppen föreslagit. Staden anser att förslagen om koncentrerad av särskilda ärenden är värda att understödjas. I likhet med det som redogjorts ovan vad gäller yttrandet av Jakobstad har också Vasa understrukit vikten av att tillgodose de språkliga rättigheterna.

4.13 Satakunta tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Inga ändringar föreslås för Satakunta tingsrätts domkrets. Dess administrativa kansli skulle också i fortsättningen finnas i Björneborg. Kansliet i Raumo skulle läggas ned, men en sammanträdesplats skulle bevaras på orten. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet omfatta militära rättegångsärenden också i fortsättningen. Däremot skulle tingsrätten inte längre behandla företagssanerings- och utökningsbesvärärenden, utan de skulle i fortsättningen behandlas i Österbottens tingsrätt.

Satakunta tingsrätt understöder att administrativt sett större tingsrätter bildas. Tingsrätten anser att den föreslagna modellen med 17 tingsrätter är bättre. Nackdelen med den föreslagna modellen med 14 tingsrätter är särskilt att den skulle öka antalet tingsrätter med flera kanslier. Utspridning av personalen i flera kanslier ger upphov till samma problem som uppstår i små tingsrätter. Därtill kräver ledningen och förvaltningen mer resurser. Tingsrätten anser att det är motiverat att sammanträdesplatserna läggs ned genast då verksamhetslokalerna på huvudverksamhetsstället ger möjlighet till detta. På så sätt är det möjligt att spara tingsrätternas resurser. Tingsrätten motsätter sig koncentrerad av särskilda grupper av ärenden till ännu färre tingsrätter. En koncentrerad skulle förlänga resorna till tingsrätten avsevärt.

Tingsrätten anser att förändringarna i domstolarnas verksamhetsmiljö beaktats på ett omfattande sätt i arbetsgruppens betänkande. Tingsrätten anser att det finns skäl att se över domstolsväsendets strukturer med anledning av dessa förändringar, de skärpta kraven på domstolarnas verksamhet och personalens yrkesskicklighet på grund av dessa och den ansträngda situationen för den offentliga ekonomin. I detta samband ska man bedöma möjligheterna att dra nytta av möjligheterna av system för elektroniska tjänster och ärendehantering för att trygga tillgången till domstolar och utveckla effektiviteten i verksamheten.

Tingsrätten anser att det är motiverat att modellen för strukturen på tingsrättsnätverket nu utarbetas till en del av den framtida övergripande strukturen för domstolsväsendet, vilken beaktar ett tillräckligt domstolsnätverk och alla rättsnivåer.

4.14 Egentliga Finlands tingsrätt

Förslag (14- och 17-modellen): Inga ändringar föreslås för Egentliga Finlands tingsrätts domkrets. Dess administrativa kansli skulle också i fortsättningen finnas i Åbo. Kansliet i Salo skulle läggas ned, men en sammanträdesplats skulle bevaras på orten. Övriga sammanträdesplatser (Kimitoön och Nystad) skulle läggas ned. Av de koncentrerade grupperna av ärenden skulle tingsrättens behörighet också i fortsättningen omfatta jordrätts-, företagssanerings- och utökningsbesvärärenden. Däremot skulle militära rättegångsärenden i fortsättningen behandlas i Västra Nylands tingsrätt. Tingsrätten skulle inte heller behandla sjörätts- och grupptalansärenden, vilka koncentreras till Helsingfors tingsrätt.

De förslag som gäller arbetsgruppens tingsrättsnätverk är inte av betydelse för *Egentliga Finlands tingsrätt*. Den ser dock inte något behov av att reducera nätverket så radikalt som föreslagits i betänkandet. Därtill har den ansett att en sammanslagning av tingsrätten på så sätt att tingsrätten har flera kanslier inte främjar en effektiviserad verksamhet. Också filialsammanträdesplatser är besvärliga med tanke på arbetseffekten, arbetsförhållandena och säkerheten. Tingsrätten har konstaterat att användningsgraden av sammanträdesplatsen i Nystad är låg. Grunderna för dess nedläggning borde dock utredas närmare, eftersom det är motiverat att bevara stämningmännens arbetsställen.

Tingsrätten har konstaterat att man i första hand ska utvärdera konsekvenserna av reformen för medborgarnas rättsskydd då nätverket utvecklas. För att sammanträdesplatser ska kunna läggas ned, borde man först utveckla möjligheter att delta i sammanträden genom att använda distanstjänster. En reduktion av nätverket av verksamhetsställen skulle också ha en försämrande inverkan på tillgången till övriga juridiska tjänster och därtill öka rättegångskostnaderna.

Antalet sjörätts-, grupptalans- och militära rättegångsärenden är lågt, och koncentring av dessa till andra tingsrätter skulle inte påverka arbetsmängden. Det kunde vara motiverat att bevara behandlingen av sjörättsärenden vid *Egentliga Finlands tingsrätt*, eftersom det finns kunnande inom området i Åbo (institutet för sjö- och handelsrätt och marin befälsutbildning). Det finns också skäl att närmare utreda koncentringen av jordrättsmål.

Egentliga Finlands förbund understöder arbetsgruppens förslag.

Oikeushallinto-osasto
Tuomioistuinyksikkö

8.4.2015

OM 17/31/2014

Jakelussa mainituille

LAUSUNTOPYYNTÖ

Oikeusministeriö pyytää kunnioittaen lausuntoanne oikeusministeriön työryhmän mietinnöstä ”Käräjäoikeusverkoston kehittäminen” (Mietintöjä ja lausuntoja 14/2015).

Työryhmän mietintö on saatavissa internetissä osoitteesta:

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1426142053965/Files/OM_ML_14_2015_Karajaoik.pdf

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään 31.5.2015** sähköpostitse osoitteeseen oikeusministerio(at)om.fi ja jennimari.huovinen(at)om.fi word-, openoffice (odt)-, pdf- tai rtf-tiedostona. Lausuntoa ei tarvitse erikseen lähettää postitse.

Lisätietoja asiasta antavat apulaisosastopäällikkö, hallitusneuvos Heikki Liljeroos, puh. 029 51 50428 ja ylitarkastaja Jennimari Huovinen, puh. 029 51 50394, sähköposti: etunimi.sukunimi(at)om.fi.

Kansliapäällikkö

Tiina Astola

Apulaisosastopäällikkö,
hallitusneuvos

Heikki Liljeroos

JAKELU

Korkein oikeus
Hovioikeudet
Käräjäoikeudet

Oikeusministeriö / Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö
Puolustusministeriö
Sisäministeriö
Valtiovarainministeriö

Oikeuskanslerinvirasto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

Valtion aluejakoneuvottelukunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Maanmittauslaitos
Oikeusaputoimen johtajat
Poliisihallitus
Puolustusvoimien esikunta
Rikosseuraamuslaitos
Valtakunnansyyttäjänvirasto
Valtakunnanvoudinvirasto

Konkurssiasiamies
Kuluttaja-asiamies

Maakuntien liitot
Suomen Kuntaliitto

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Suomen haastemiehet JHL ry
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry
Suomen Asianajajaliitto ry
Julkiset oikeusavustajat ry
Suomen Auktorisoidut Lakimiehet
Suomen syyttäjäyhdistys ry
Suomen Kihlakunnanvoudit ry – Häradsfogdarna i Finland ry
Suomen Maallikkotuomarit ry
Pardia
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Svenska Finlands Folktinget
Saamelaiskäräjät

Seuraavat kaupungit ja kunnat:

Alajärvi	Joensuu	Kärsämäki
Alavieska	Jokioinen	
Alavus	Joroinen	Lahti
Asikkala	Juankoski	Laihia
Askola	Juuka	Lapinjärvi
	Juva	Lapinlahti
Enonkoski	Järvenpää	Lappajärvi
Enontekiö		Lappeenranta
Espoo	Kaavi	Lapua
Evijärvi	Kajaani	Lemi
	Kalajoki	Leppävirta
Forssa	Kangasniemi	Lestijärvi
	Kannus	Lieksa
Haapajärvi	Karjajoki	Liminka
Haapavesi	Karkkila	Liperi
Hailuoto	Kaskinen	Lohja
Halsua	Kauhajoki	Loppi
Hamina	Kauhava	Loviisa
Hanko	Kauniainen	Lumijoki
Hartola	Kaustinen	Luoto
Hattula	Keitele	Luumäki
Hausjärvi	Kemi	
Heinola	Kemijärvi	Maalahti
Heinävesi	Keminmaa	Merijärvi
Hirvensalmi	Kempele	Miehikkälä
Hollola	Kerava	Mikkeli
Humppila	Kirkkonummi	Muhos
Hyrynsalmi	Kitee	Muonio
Hyvinkää	Kittilä	Mustasaari
Hämeenkoski	Kiuruvesi	Myrskylä
Hämeenlinna	Kokkola	Mäntsälä
	Kolari	Mäntyharju
Ii	Kontiolahti	
Iisalmi	Korsnäs	Nastola
Iitti	Kotka	Nivala
Ilmajoki	Kouvola	Nurmes
Ilomantsi	Kristiinankau- punki	Nurmijärvi
Imatra	Kruunupyy	Närpiö
Inari	Kuhmo	
Inkoo	Kuopio	Orimattila
Isojoki	Kuortane	Oulainen
Isokyrö	Kurikka	Oulu
	Kuusamo	Outokumpu
Jalasjärvi	Kärkölä	
Janakkala		Padasjoki

Paltamo	Riihimäki	Teuva
Parikkala	Ristijärvi	Tohmajärvi
Pedersören	Rovaniemi	Toholampi
kunta	Ruokolahti	Tornio
Pelkosenniemi	Rääkkylä	Tuusniemi
Pello		Tuusula
Perho	Salla	Tyrnävä
Pertunmaa	Savitaipale	
Pieksämäki	Savonlinna	Utajärvi
Pielavesi	Savukoski	Utsjoki
Pietarsaari	Seinäjoki	Uusikaarlepyy
Polvijärvi	Sievi	
Pornainen	Siikajoki	Vaala
Porvoo	Siikalatva	Vaasa
Posio	Siilinjärvi	Valtimo
Pudasjärvi	Simo	Vantaa
Pukkila	Sipoo	Varkaus
Puolanka	Siuntio	Vesanto
Puumala	Sodankylä	Veteli
Pyhtää	Soini	Vieremä
Pyhäjoki	Sonkajärvi	Vihti
Pyhäjärvi	Sotkamo	Vimpeli
Pyhäntä	Sulkava	Virolahti
	Suomussalmi	Vöyri
Raahe	Suonenjoki	
Raasepori	Sysmä	Ylitornio
Rantasalmi		Ylivieska
Ranua	Taipalsaari	Ypäjä
Rautalampi	Taivalkoski	
Rautavaara	Tammela	Ähtäri
Rautjärvi	Tervo	
Reisjärvi	Tervola	

BILAGA 2: REMISSINSTANSER

Justitieministeriet tog emot yttranden av följande 214 remissinstanser.

Åbo hovrätt
Vasa hovrätt
Helsingfors hovrätt
Östra Finlands hovrätt
Rovaniemi hovrätt

Ålands tingsrätt
Esbo tingsrätt
Södra Karelen tingsrätt
Södra Österbottens tingsrätt
Södra Savolax tingsrätt
Helsingfors tingsrätt
Hyvinge tingsrätt
Östra Nylands tingsrätt
Kajanalands tingsrätt
Egentliga Tavastlands tingsrätt
Kemi-Torneå tingsrätt
Mellersta Österbottens tingsrätt
Mellersta Finlands tingsrätt
Kymmenedalens tingsrätt
Lapplands tingsrätt
Västra Nylands tingsrätt
Uleåborgs tingsrätt
Birkalands tingsrätt
Österbottens tingsrätt
Norra Karelen tingsrätt
Norra Savolax tingsrätt
Päijänne-Tavastlands tingsrätt
Satakunta tingsrätt
Tusby tingsrätt
Vanda tingsrätt
Egentliga Finlands tingsrätt
Ylivieska-Brahestad tingsrätt

Justitieministeriet/Enheten för demokrati, språk och grundläggande rättigheter
Försvarsministeriet
Finansministeriet

Justitiekanslersämbetet

Statens revisionsverk

Lantmäteriverket
Direktören för rättshjälpsverksamheten i Östra Finlands rättshjälpsdistrikt
Direktören för rättshjälpsverksamheten i Vasa rättshjälpsdistrikt
Polisstyrelsen
Brottsförklaringsmyndigheten
Riksåklagarämbetet
Riksfogdeämbetet

Konkursombudsmannen

Sydkarelen förbund
Södra Österbottens förbund
Södra Savolax landskapsförbund

Tavastlands förbund
Kajanalands förbund
Mellersta Finlands förbund
Kymmenedalens förbund
Lapplands förbund
Österbottens förbund
Norra Karelen landskapsförbund
Norra Österbottens förbund
Norra Savolax förbund
Egentliga Finlands förbund
Finlands Kommunförbund

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Personalföreningen vid Justitieförvaltningen PJF rf
Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
Finlands stämmingsmän JHL rf
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry
Finlands advokatförbund rf
Finlands Åklagarförening rf
Suomen Kihlakunnanvoudit ry – Häradsfogdarna i Finland ry
Pardia
Finlands Polisorganisationers Förbund RF

Svenska Finlands Folktinget

Följande städer och kommuner:

Alajärvi		Laihela
Alavieska	Kajana	Lapträsk
Alavo	Kalajoki	Lapinlax
Askola	Kannus	Villmanstrand
	Bötom	Lappo
Enonkoski	Kaskö	Leppävirta
Enontekis	Kauhajoki	Lestijärvi
Evijärvi	Kauhava	Lojo
	Kaustby	Loppis
Forssa	Keitele	Lovisa
	Kemi	Larsmo
Hangö	Kemijärvi	Luumäki
Hausjärvi	Keminmaa	
Heinola	Kervo	Malax
Heinävesi	Kyrkslätt	Merijärvi
Hirvensalmi	Kittilä	Miehikkälä
Hyvinge	Kiuruvesi	S:t Michel
	Karleby	Korsholm
Idensalmi	Kolari	Mörskom
Itis	Korsnäs	Mäntsälä
Ilmola	Kotka	Mäntyharju
Imatra	Kouvola	
Enare	Kristinestad	Nivala
Ingå	Kronoby	Nurmijärvi
Storå	Kuhmo	Närpes
Storkyro	Kuopio	
	Kuortane	Outokumpu
Jalasjärvi	Kurikka	
Janakkala	Kuusamo	Parikkala
Joensuu	Kärkölä	Pedersöre
Jorois	Kärsämäki	Pelkosenniemi
Juankoski		Perho
Träskända	Lahtis	Pieksämäki

Pielavesi
Jakobstad
Borgnäs
Borgå
Pudasjärvi
Puumala
Pyttis
Pyhäjoki
Pyhäjärvi

Brahestad
Raseborg
Rantasalmi
Rautjärvi
Riihimäki
Ristijärvi
Rovaniemi
Ruokolax

Salla
Savitaipale
Nyslott

Savukoski
Seinäjoki
Sievi
Siikajoki
Siikalatva
Simo
Sibbo
Sjundeå
Sodankylä
Soini
Sonkajärvi
Sotkamo
Sulkava
Suomussalmi
Sysmä

Tervola
Östermark
Toholampi
Torneå
Tusby
Tyrvävä

Utsjoki
Nykarleby

Vaala
Vasa
Valtimo
Vanda
Varkaus
Vesanto
Vetil
Vieremä
Vederlax
Vörå

Övertorneå
Ylivieska

Ähtäri

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-475-4 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.oikeusministerio.fi